

CATALONIA NEWS

JULIOL 2006 NÚM.1 WWW.CATALONIANEWS.CAT

*Nacions Unides i Catalunya:
una relació pionera*

L'ESTATUT CATALÀ, A FONTS

CATALUNYA AL MÓN, ENTREVISTA AMB EL PRESIDENT MARAGALL

EL PUNTCAT: INTERNET RECONEIX LA COMUNITAT CATALANA

L'APÒSTOL DELS POBRES: PREMI A PERE CASALDÀLIGA

EL BARÇA, SOLIDARI: EL CLUB ES MULLA

Sabem com **eliminar** les desigualtats de gènere;
com **assegurar** l'accés de totes les nenes a l'escola primària;
com **reduir** la taxa de mortalitat materna.

Tenim les respostes i els recursos. **Només ens faltes tu.**

www.sinexcusas2015.org

CAMPANYA DEL MIL·LENNI
VEUS CONTRA LA POBRESA

- 4 L'opinió del director**
Un projecte que ens uneix
- 5 La carta del conseller**
El compromís de Catalunya amb el món
- 6 Catalunya al món**
Relació pionera amb les Nacions Unides
- 7 Relació amb l'ONU**
Vuit maneres del Govern català de canviar el món
- 9 C'MUN i Fòrum Jove**
Experimentant les Nacions Unides
Joves catalans de l'estranger
- 10 L'entrevista**
Pasqual Maragall
- 12 Comunitats catalanes**
Cent anys fent de pont a Xile...
... I d'activisme català a Argentina
- 14 El català de l'exterior**
Entrevista amb Pere Casaldàliga
- 16 Opinió**
El repte mediterrani
- 17 La visió de l'expatriat**
Catalunya: retrobament amb les arrels
- 19 La crònica del corresponsal**
Tan lluny i tan a prop
- 20 Comerç exterior**
Internacionalització: una nova etapa
Una radiografia per créixer
- 22 Universitats i I+D**
L'aposta per la salut del futur
- 24 Societat de la informació**
El .CAT, el barri català a la xarxa
- 26 Catalunya a fons: El nou Estatut català**
L'Estatut: la nova via catalana
- 30 La qüestió lingüística**
Dignificar o no el català
Breu història de la llengua catalana
- 34 L'especialista internacional: Harold Bloom**
Reconeixement literari a l'alça
- 36 Cultura**
Estudis catalans a la Universitat de Chicago
TV3 per als catalans a l'estranger
La por i el desig
Estrelles d'estiu
L'obra de Gaudí: 100 anys després
Una retrospectiva sobre Malèvitx
La patrona de Catalunya compleix 125 anys
- 44 Història**
El República: 75 anys després
- 46 Coneguem... l'Arxiu Nacional**
La diàspora documental torna a casa
El retorn dels 'papers' argentins de Macià
- 48 Esports**
El Barça, solidari
Dani Pedrosa, el campió precoç
- 50 Medi ambient**
Torna el llop
- 52 Propostes: Descobreix...**
Vacances a tocar de Barcelona
- 54 Propostes: Visita... Mercat de la Boqueria**
Temple gastronòmic
- 56 Propostes: Tasta...**
La ruta del vi
- 58 La proposta gastronòmica de Marta Carnicero**
Nostàlgies
- 59 Catalunya en breu**

Direcció editorial: Àlex Masllorens, director de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
Direcció periodística i coordinació: Sandra Buxaderas i Sans
Consell de redacció: Gustau Alegret, Sandra Buxaderas, Ignasi Casanovas, Joan Esculies, Joan G. Bausa, Emma Reverter, Sara Bosch, Tomàs Puntí, premsa del Govern
Disseny original i compaginació: Quim Martell (MartellGràfic)
Correcció lingüística: serveis lingüístics del Departament de Governació i Administracions Públiques
Publicitat: Ignasi Centelles, amb David Samaranch i El Tinter
Impressió: El Tinter (empresa certificada ISO 1400 i EMAS)
Dipòsit legal: B-27.985-2006

Agraïments: Arxiu Nacional de Catalunya, Patronat de Montserrat, àrees de premsa de la Generalitat, Circuit de Catalunya, Consorci Costa del Maresme, Àrea de Comunicació Grup Enciclopèdia Catalana, Premsa de la Fundació Caixa Catalunya, Premsa de la Casa Batlló

Subscripcions:
www.catalonianews.cat
Comunitats Catalanes de l'Exterior
Via Laietana, 26, 08003 Barcelona

Les opinions i anàlisis dels redactors i col·laboradors de *Catalonia News* representen el seu punt de vista personal i no comprometen la posició del Govern de la Generalitat.

UN PROJECTE QUE ENS UNEIX

Compartim per primer cop aquest projecte: *Catalonia News*. Aquesta publicació, editada pel Departament de la Presidència del Govern de la Generalitat, vol ser el vehicle de comunicació de Catalunya amb el món a través dels millors ambaixadors civils del país, les comunitats catalanes de l'exterior (CCE).

Les comunitats ens havien expressat la necessitat creixent de sentir-se més unides amb el país d'origen i les ganes de rebre'n més informació. *Catalonia News* és part de la resposta que la Generalitat vol donar a aquesta inquietud. Per això, feia mesos que s'estava treballant en aquest projecte de comunicació que avui, finalment, veu la llum. Neix per apropar Catalunya als catalans i catalanes que viuen en qualsevol indret del món. Explicarem què passa al nostre país, quines novetats hi ha i què s'està fent per donar suport als nostres conciutadans que viuen a l'estranger. De la mateixa manera, intentarem difondre dins el país tot el que fan les comunitats i la importància que tenen en la projecció exterior de Catalunya.

Així mateix, volem apropar la realitat catalana a totes les persones que puguin estar-hi interessades. Per a un país relativament petit com el nostre, és important explicar al món qui som, què fem i què hi podem aportar. Farem un esforç considerable de comunicació, en distribuir la revista en diverses edicions lingüístiques. Al món, hi ha més catalanòfils que no ens pensem... i en volem fer molts més!

Aquesta revista ha de ser igualment un instrument per explicar al món quins són els grans projectes de país, quines fortaleses tenim i en quins punts ens poden donar un cop de mà des de l'exterior. El nostre país ha de poder tenir una interlocució directa amb l'exterior, amb la resta d'integrants del concert mundial de nacions i pobles.

Esperem la vostra col·laboració per aconseguir unir encara més tots els catalans i catalanòfils del món. Ens podeu trobar a catalonianews.cat.

Àlex Masllorens i Escubós

EL COMPROMÍS DE CATALUNYA AMB EL MÓN

Catalunya és un país de llarga història, amb forta personalitat i amb una clara vocació d'obertura i solidaritat amb la resta de pobles del món. La Catalunya d'avui s'afirma com una societat plural i oberta disposada a projectar el millor de si mateixa. El nostre país vol fer la seva pròpia aportació a la comunitat internacional, convençut que una participació responsable en la construcció d'un món compromès amb l'estabilitat, el creixement i la pau també ens farà créixer com a país.

El Govern de la Generalitat ha engegat diferents polítiques per tal de fer efectiva aquesta presència activa en un món altament globalitzat: les comunitats catalanes de l'exterior, la col·laboració amb organismes internacionals o la política de cooperació al desenvolupament són exemples de l'esforç governamental per fer que Catalunya participi en primera persona i de manera constructiva en la governança global, al costat d'iniciatives per donar a conèixer la cultura catalana al món o per a la internacionalització de l'economia catalana.

Les comunitats catalanes de l'exterior, autèntiques ambaixadores civils del país arreu del món, han experimentat un relançament remarcable en els darrers temps i han rebut un suport decidit i creixent per part de la Generalitat. Cal treballar perquè en un futur ben proper puguin assumir fites més ambicioses i esdevinguin un autèntic pont entre Catalunya i el país d'acolliment, en ambdues direccions. Catalunya confia que, a més de la tasca que fan en aquests països, les comunitats de l'exterior s'impliquin en la vida civil catalana i ajudin a construir el país també des de fora.

Una altra dimensió de l'acció exterior catalana és la col·laboració amb organitzacions internacionals. Hem de celebrar la signatura d'un acord amb les Nacions Unides pel qual el Govern de Catalunya esdevé donant de tres fons i dóna suport a la creació, a Barcelona, d'una oficina de la Campanya dels Objectius del

Mil·lenni. S'obre així una via de col·laboració entre les Nacions Unides i els governs subestats, ja que la Generalitat és la primera entitat política d'aquesta naturalesa que signa un acord tan important.

Finalment, cal remarcar el paper de la Cooperació Catalana també com a mostra de projecció exterior. La sensibilitat i l'esforç dels catalans per aconseguir un món més just i avançar en la cultura de la pau és una de les millors cartes de presentació del nostre país al món. El nou Pla director de cooperació al desenvolupament, en curs de redacció i amb un ampli procés participatiu, aprofundirà aquesta pràctica.

Són moltes les accions que s'estan fent a hores d'ara per dotar Catalunya de més compromís internacional, però el Govern de la Generalitat vol continuar millorant aquesta presència. El nostre país no es conforma a ser espectador atent de la política internacional, sinó que es declara decidit a comprometre's en la construcció del futur de la mà de la resta de pobles del món.

Joaquim Nadal

Joaquim Nadal és conseller de la Presidència i portaveu del Govern.

RELACIÓ PIONERA AMB LES NACIONS UNIDES

L'OBJECTIU COMÚ DE LLUITAR CONTRA LA POBRESA AL MÓN HA CONDUÏT LES NACIONS UNIDES I LA GENERALITAT DE CATALUNYA A ESTRENAR UNA RELACIÓ PRIVILEGIADA. EN EL QUE ÉS EL PRIMER ACORD ESTABLE DE COOPERACIÓ DE LA CAMPANYA DEL MIL·LENNI DE L'ONU AMB UN GOVERN SUBESTATAL, LA GENERALITAT S'HA COMPROMÈS A DONAR SUPORT ALS OBJECTIUS DEL MIL·LENNI. LA CAMPANYA OBRIRÀ UNA OFICINA A BARCELONA AMB TASQUES D'ABAST MUNDIAL.

Aquesta nova relació entre Catalunya i el sistema de les Nacions Unides obre la porta a una col·laboració molt més àmplia en altres àmbits. S'estrena amb la signatura de suport de la Generalitat a la Campanya del Mil·lenni. La iniciativa, llançada pel secretari general Kofi Annan, és la més ambiciosa engegada per l'ONU per acabar amb la pobresa. Planteja diverses mesures: des d'aconseguir que tots els nens i nenes puguin anar a l'escola primària fins a combatre la sida o reduir la mortalitat infantil.

Per part de la Generalitat, qui ha dut la iniciativa ha estat l'exsecretari de Cooperació Exterior, Albert Royo i Mariné, que el desembre va signar a Nova York un acord plurianual amb la coordinadora executiva de la Campanya, Eveline Herfkens. Els mateixos dies, l'exsecretari català va firmar també acords de cooperació amb dos organismes més de les Nacions Unides: el Fons de Població i el Fons de Desenvolupament per a la Dona. Segons Royo, aquesta nova relació amb les Nacions Unides "neix de la voluntat de consolidar Catalunya com un actor internacional responsable i compromès". I afegia: "Catalunya esdevé pionera en el camp de la cooperació internacional, i ara obre la via al fet que altres governs subestamentals es comprometin amb les Nacions Unides i hi donin suport amb acords d'aquest tipus". Herfkens també va destacar el fet que el Govern català esdevingui "un exemple".

L'acord ja ha permès una relació molt fluida entre les dues parts. Això ha portat, posteriorment, el president de la Generalitat, Pasqual Maragall, a mantenir una

L'exsecretari Albert Royo signant l'acord amb l'ONU amb Eveline Herfkens

entrevista amb Kofi Annan. Eveline Herfkens ha estat present a l'obertura de l'Oficina de la Campanya a Barcelona el 26 de juny.

L'ONU constata que els governs estatals que van signar la Declaració del Mil·lenni fa cinc anys no han fet els esforços suficients i, per això, agraeix que altres actors s'hi impliquin. Així, va rebre amb els braços oberts l'interès de la Secretaria de Cooperació Exterior per adherir-se activament a la Campanya del Mil·lenni. L'ONU veu en Catalunya la capacitat de liderar el procés d'adhesió a la lluita multilateral contra la pobresa d'altres governs no estatals. Per això, l'Oficina de Barcelona treballarà estretament amb la seu a Nova York per definir l'estratègia mundial que ha de permetre l'organisme de les Nacions Unides comptar no només amb l'ajut dels estats sinó també dels ens subestamentals, regionals i locals de tot el món.

Les Nacions Unides premien d'aquesta manera el compromís de Catalunya, que contribuirà a la Campanya amb un milió de dòlars. En aquest sentit, Catalunya se situa al mateix nivell que altres estats que contribueixen a la Campanya.

De fet, ja abans d'obrir l'Oficina, diversos governs han estudiat amb interès l'exemple de Catalunya; així, el del Quebec té programada una reunió de treball amb el Govern català.

Sandra Buxaderas

AL JUNY S'OBRIRÀ LA PRIMERA OFICINA D'UN ORGANISME DE L'ONU A BARCELONA AMB TASQUES D'ABAST MUNDIAL: CONVÈNCER ELS GOVERNOS NO ESTATALS DE TOT EL MÓN A SEGUIR L'EXEMPLE CATALÀ

VUIT MANERES DEL GOVERN CATALÀ DE CANVIAR EL MÓN

PER EVELINE HERFKENS*

Dirigents de 189 estats van signar unànimement la Declaració del Mil·lenni, que reconeix que cap mur no divideix el nostre món. El setembre de l'any 2000, el grup de líders es va comprometre amb fermesa a lluitar conjuntament contra la pobresa i la gana, la desigualtat de gènere, la degradació ambiental i el VIH/SIDA, i alhora a millorar l'accés a l'educació, als serveis sanitaris i a l'aigua potable, tot per al 2015. Aquests compromisos de llarg abast formen part dels vuit Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM): vuit maneres per les quals aquesta generació té el potencial de canviar el món.

Si bé els governs estatals assumeixen la responsabilitat primera d'aplicar-los, no podem progressar —i no progressarem— si els actors no treballen junts en tots els àmbits. Les autoritats subestamentals, com ara el Govern de la Generalitat de Catalunya, són un factor clau en aquest esforç.

Hi ha un potencial de canvi sorprenent en els milions de decisions preses cada dia per les autoritats decisòries subestamentals, regionals i locals. En els països pobres poden ser més eficaces que els governs estatals a l'hora d'establir les polítiques necessàries per aconseguir els ODM, perquè són més properes a la ciutadania i poden entendre millor les seves necessitats.

Espero que convindreu que la Generalitat de Catalunya disposa d'un camp d'aplicació suficient per representar realment una autèntica diferència. Les prioritats del Govern català haurien de ser la conscienciació en l'àmbit local i la de fer pressió al Govern estatal perquè compleixi les promeses referents a la Declaració del Mil·lenni. Les entitats polítiques locals i regionals tenen l'oportunitat de traçar una drecera entre les veus de la ciutadania i les de les autoritats decisòries en l'àmbit estatal. Per ajudar el Govern català a generar un impuls polític, m'agradaria destacar vuit accions específiques que la Generalitat de Catalunya pot emprendre per contribuir realment a canviar el món.

1. ADOPTAR UNA RESOLUCIÓ A FAVOR DELS ODM

Una manera de començar a crear consciència en l'àmbit local és iniciar discussions en el parlament subestatal o regional, en els ajuntaments i entre les autoritats locals. En realitat, el Parlament català ja ho ha fet: el 2004 va aprovar una declaració institucional per adherir-se a la Declaració del Mil·lenni. Aquesta resolució és un bon punt de partida, atès que ajuda a conscienciar el món polític local, els líders d'opinió i els mitjans de comunicació, i pot generar iniciatives locals creatives.

Les ciutats i els pobles també poden fer el mateix. Aquest missatge és especialment impactant si té el suport del compromís de la societat civil local i es comença a repetir arreu del país.

2. DESTINAR FONS A INICIATIVES DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT

A Catalunya, no solament heu decidit col·laborar amb un percentatge fix dedicat al desenvolupament, sinó que també heu fet l'important pas simbòlic de formalitzar aquesta decisió legalment. Amb aquest pas extra, Catalunya ha contribuït a fixar nous estàndards internacionals, ja que la majoria de governs estatals no s'han compromès formalment al 0,7%, tot i haver disposat de 30 anys per fer-ho!

El vostre compromís significa que per al 2010 destinareu el 0,7% dels ingressos fiscals de Catalunya com a ajut oficial al desenvolupament (AOD). Ja el 2006 va assignar a aquest concepte el 0,38%. Això ja va ser una gran notícia, però encara va anar més lluny: va ser capaç de comprometre-us a aportar, per al 2012, el 0,7% del PIB català, per reflectir el compromís del Govern espanyol!

Us animo a contribuir a iniciatives i fons globals organitzats per altres institucions, per exemple, la iniciativa Pista Ràpida per a l'Educació (Fast Track Initiative for Education). Però he de reconèixer que en això Catalunya és una vegada més capdavantera, gràcies a l'acord recentment signat pel secretari de Cooperació Exterior de la Generalitat de Catalunya, Albert Royo i Mariné, amb els representants de la Campanya del Mil·lenni de l'ONU per a una col·laboració de tres anys, amb l'objectiu de promoure els ODM no solament a Catalunya, sinó arreu del món.

3. FOMENTAR INICIATIVES D'AGERMANAMENT PER ACONSEGUIR ELS ODM

Nombroses ciutats i regions adopten *ciutats bessones* o *regions germanes* en països en procés de desenvolupament. Aquestes lloables iniciatives tenen una importància simbòlica i de vegades poden beneficiar directament petits grups de ciutadans i ciutadanes de la ciutat agermanada.

4. DONAR SUPORT A INICIATIVES DE LA SOCIETAT CIVIL LOCAL COM A PART DEL MOVIMENT GLOBAL DE LA BANDA BLANCA

Les autoritats locals també poden donar suport a iniciatives de la societat civil local. A Catalunya, per exemple, el setembre de 2005 l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament va donar suport al Dia Global de la Banda Blanca (que va anomenar *Marxa Blanca*). Aquesta acció conjunta va aplegar unes cinc mil persones al port de Barcelona, per recordar al grup de dirigents reunits a Nova York en ocasió de la Cimera Mundial de l'ONU els compromisos que havien contret cinc anys abans.

5. UTILITZAR ELS PROPIS ACTES SOCIALS PER PROMOURE ELS ODM

Totes les regions i ciutats celebren esdeveniments tradicionals o extraordinaris, com ara festivals d'estiu, de música o cinema, mercats o esdeveniments esportius. Aquests actes, que atreuen grans multituds locals i visitants, també poden ser una oportunitat especialment fructífera de promoure els ODM.

6. ACOLLIR ELS ARCS DELS ODM O L'APARTAT DE CORREU VEUS CONTRA LA POBRESA

S'encoratja les autoritats subnacionals i regionals —com ara Catalunya— a fer ús de les eines de comunicació dissenyades per la Campanya del Mil·lenni de l'ONU per fer sentir les veus del seu electorat a cadenes de TV locals, regionals i nacionals, i a conscienciar-lo sobre la importància dels ODM.

7. EDUCAR LA JOVENTUT

El Govern de Catalunya té veu i vot per determinar els currículums de l'educació formal. Aquestes competències ofereixen una excel·lent possibilitat de millorar la conscienciació i la comprensió de les qüestions de desenvolupament i dels ODM. A més, constitueix un mitjà per explicar als ciutadans i ciutadanes joves que estan creixent en una comunitat multicultural i global, en un món veritablement globalitzat.

8. PORTAR EL MISSATGE AL GOVERN ESTATAL

Per assegurar-se que els governs compleixen les seves promeses, cal pressionar-los des de les bases. Les autoritats regionals i subnacionals poden plantejar els temes de desenvolupament i els ODM als governs nacionals i als parlaments. Catalunya fa precisament això —i amb molta eficàcia— per a assumptes importants; potser és el moment de fer-ho també per als ODM!

No hauríem d'oblidar que som la primera generació amb recursos i tecnologia suficients per acabar amb la pobresa. Confio que fareu el màxim per aprofitar aquesta oportunitat única.

*Eveline Herfkens és la coordinadora del secretari general de les Nacions Unides per a la Campanya dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni. És exministra de Desenvolupament Internacional dels Països Baixos i exambaixadora holandesa a les Nacions Unides de Ginebra i a l'Organització Mundial del Comerç, així com exrepresentant dels Països Baixos al Banc Mundial.

C'MUN i Fòrum Jove

EXPERIMENTANT LES NACIONS UNIDES

UNIVERSITARIS DE TOT EL MÓN HAN PORTAT A BARCELONA L'ASSEMBLEA DE LES NACIONS UNIDES. ASSAJANT-NE ELS MÈTODES DE DELIBERACIÓ I PRESA DE DECISIÓ, HAN POGUT COMPROVAR DE PRIMERA MÀ COM ES POT TREBALLAR PER SOLUCIONAR CONFLICTES DE MANERA PACÍFICA I CONSENSUADA.

L'Associació de les Nacions Unides d'Espanya (ANUE) és qui ha organitzat l'experiència, coneguda com a C'MUN (Model of United Nations a Catalunya). Entre el 4 i el 7 de maig, 300 universitaris d'arreu del món van simular una assemblea de l'ONU en un marc simbòlic, la qual va servir de seu al Fòrum Internacional de les Cultures.

El Govern català ha donat suport a aquesta iniciativa perquè representa un reforç dels valors del multilateralisme i del paper de les Nacions Unides. La Secretaria de Cooperació Exterior i l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament financen, amb una aportació conjunta de 52.000 euros, prop de la meitat dels 113.000 euros del cost d'organització.

El MUN és una línia de treball educatiu que va engegar la mateixa institució de les Nacions Unides. Va tenir lloc per primera vegada a la Haia l'any 1968 i ha continuat celebrant-se fins ara en diversos països europeus i americans. El sentit pedagògic que aporten les convocatòries del MUN té un gran valor perquè promou els drets humans, la protecció del medi, el desenvolupament econòmic, el desarmament, la cultura de la pau i el desenvolupament de la cooperació internacional. Les qüestions i les conclusions de cada convocatòria es traslladen als representants de les Nacions Unides.

Sandra Buxaderas

JOVES CATALANS DE L'ESTRANGER

ELS JOVES QUE TREBALLEN PER DONAR A CONÈIXER CATALUNYA MOLT MÉS ENLLÀ DE LES SEVES FRONTERES TINDRAN AVIAT L'OPORTUNITAT DE POSAR EN COMÚ LES SEVES EXPERIÈNCIES. EL 13 DE JUNY COMENÇA A PUIGCERDÀ EL FÒRUM JOVE DE LES COMUNITAT'S CATALANES DE L'EXTERIOR.

Hi participaran 60 joves, representants d'entitats d'arreu del món dedicades a la promoció de la cultura catalana. Són el pont entre Catalunya i els seus països d'acollida.

Seràn quatre dies de treball i debat. L'objectiu d'aquest Fòrum internacional és que els joves comparteixin les estratègies per a una bona gestió de les associacions i els centres catalans.

Al Fòrum es donaran eines per a la promoció cultural de Catalunya a les persones que dirigiran a curt o mitjà termini les associacions i els centres catalans a l'exterior. També servirà per enfortir els lligams entre el col·lectiu de joves a l'exterior i activar interaccions futures entre les associacions.

Serà un espai de reflexió, formació i aprenentatge on també hi haurà temps per retrobar-se amb les arrels. Aprofitant la coincidència de dates, es farà una visita a la Patum de Berga, festa popular catalana declarada patrimoni de la humanitat.

Ignasi Centelles

productesdelaterra.com
els productes dels Països Catalans

Ara els productes catalans molt més a prop teu!

Enviaments arreu del món!

En fer la comanda digues que has vist aquest anunci i t'obsequiarem amb un regal.

MÚSICA | TÈXIL | LLIBRES | ALIMENTACIÓ | BEGUES | I MOLT MÉS

www.productesdelaterra.com

Preus especials per Casals i col·lectius
Special prices for Casals and collectives
Precios especiales para Casals y colectivos

“Catalunya ha manifestat el compromís per construir un món més just”

ENTREVISTEM EL PRESIDENT DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA, PASQUAL MARAGALL, POC DESPRÉS DE VISITAR LA COMUNITAT CATALANA DE XILE.

Catalunya està ben situada al món?

Catalunya ha estat, per tradició i per vocació històrica, un país obert al món. Des dels temps en què el Consolat de Mar representava l'esperit obert i emprenedor dels catalans, el nostre país ha mirat enfora buscant noves oportunitats. Aquest tarannà és, avui, més important i necessari que mai.

Els catalans han demostrat tenir una forta consciència de la importància de participar en la cerca de solucions als grans reptes de la humanitat. Tant si parlem de la difícil construcció d'un món en pau com de la necessitat de reduir les enormes desigualtats econòmiques, defensar els drets humans, preservar el medi ambient o afavorir un intercanvi enriquidor entre cultures diverses, la ciutadania de Catalunya ha manifestat el seu compromís per contribuir a construir un món diferent i més just. Les nostres empreses estan cada vegada més internacionalitzades, com també ho està la societat catalana en el seu conjunt, les seves universitats i les seves institucions públiques.

Avui és tot Catalunya que es projecta a l'exterior i cerca noves aliances en el nostre marc euroregional més proper, sense eludir les oportunitats de futur arreu del món. De la mateixa manera que avui el món es troba a Catalunya, Catalunya es troba al món, i això és més important que la situació estrictament geogràfica del nostre país.

Quina és la imatge de Catalunya que percepc en els viatges a l'exterior?

He pogut comprovar de primera mà el respecte que s'ha anat guanyant el nostre país, no només entre els estats veïns, com ara França, el Marroc o Algèria, sinó també en realitats geogràficament tan allunyades com

el Japó, la Xina, Mèxic o els Estats Units. En iniciar l'actual legislatura, érem conscients dels importants reptes internacionals del nostre país. Heretàvem un prestigi important, fruit d'una política d'acció internacional que havia estat pionera a l'Estat espanyol. Amb dos anys de perspectiva, crec que ens podem sentir raonablement satisfets de les respostes que l'acció exterior de la Generalitat ha donat als reptes que tenia plantejats.

Quina és la importància de la comunitat catalana de l'exterior?

La importància històrica de la comunitat catalana de l'exterior –(CCE)– avui s'ha convertit en una lliçó carregada de significat i de futur. Fa cent anys, Catalunya iniciava el segle XX amb un projecte regenerador de país: un projecte per recuperar les institucions d'autogovern i per donar cobertura a l'expansió econòmica catalana, que ja en aquell moment havia superat les fronteres de la península Ibèrica. La constitució de centres com ara el Centre Català de Xile fou un exponent del caràcter emprenedor que va fer possible l'enlairament de la Catalunya del 1906.

Cent anys després, malgrat períodes convulsos i foscos que ha hagut de patir Catalunya, podem estar molt orgullosos dels resultats assolits per aquella embranzida històrica. Hem reconstruït una autonomia robusta, de la qual la Generalitat és emblema i columna central. Ara que tenim un nou Estatut, penso reclamar del conjunt de la societat catalana un compromís constructiu per al nostre futur. Penso esforçar-me incansablement a fer que tota l'energia que durant anys s'ha esmerçat en la reivindicació s'orienti a construir un país que esdevingui exemple per a la resta de pobles d'Espanya i d'Europa.

Els amics dels casals catalans són una mica el paradigma del que demano: que els catalans, sense deixar de ser-ho, mirin cap enfora, projectin la personalitat individual i l'ambició col·lectiva més enllà d'ells mateixos. I que tinguin una presència important en el món. Catalunya ha de superar l'obsessió introspectiva o nostàlgica. Som el que som, som els que som, som on som. I tenim molt futur per davant. Aquesta és la importància de la comunitat catalana de l'exterior i el seu catalanisme. Una importància que, com dic, està plena d'història i de futur.

Enguany ha volgut ser present en el centenari de la CCE de Santiago de Xile. Quina impressió n'ha tret?

Una impressió molt positiva. Encara que se celebrava l'11 de març, una data plena de motius simbòlics carregats de dolor i tristesa a Espanya i, concretament,

a Madrid, vaig veure que a la comunitat de Xile aquests dies seran recordats com els d'una nova esperança. Una esperança que té molt a veure amb el camí que Catalunya està enfilant ara mateix.

A més, com a president de Catalunya, com a amic, com a fill d'un país que va patir la repressió i la dictadura, em vaig sentir honorat de ser a Xile amb motiu de la presa de possessió de Michelle Bachelet, la primera dona cap d'estat i de govern que té Xile.

Sembla una paradoxa: la penúltima vegada que vaig ser a Santiago, el setembre de 2003, rememoràvem una data luctuosa clau en els nostres països respectius: l'11 de setembre de 1714, avui convertit en la nostra diada nacional, i l'11 de setembre de 1973, jornada de dol per al poble xilè. I quan hi he tornat, el 2006, l'11 de març, feia tot just dos anys d'una altra jornada negra per a tot Espanya en la qual tots ens vam sentir colpits.

Però, insisteixo, va ser molt gratificant per a mi compartir una estona amb vells catalans, compatriotes, lligats sempre al nostre país.

Quin balanç fa de l'acció de govern en aquest primer terme de legislatura?

Els contactes i relacions actives amb regions d'arreu del món, mantinguts o establerts durant aquests darrers anys, demostren el gruix adquirit per la nostra xarxa internacional i la càrrega de futur que contenen els projectes que traspassen les nostres fronteres.

Hi ha diferents departaments de la Generalitat que tenen una forta activitat internacional en diversos països i àmbits geogràfics, i tenim oficines vinculades a la Generalitat de Catalunya a més de trenta països.

Com li deia, el balanç és sens dubte positiu. Però hem d'anar més enllà. La nostra aspiració és situar Catalunya, d'acord amb el Govern d'Espanya, a l'avantguarda dels governs de proximitat, començant pel nivell euroregional fins a arribar a l'escala mundial, construint aliances amb governs locals, regionals i estatals i amb organitzacions internacionals, posant per davant els avenços pràctics en la consecució d'objectius concrets de desenvolupament, diversitat, innovació i construcció de la pau.

Entre les prioritats per als propers anys, voldria destacar molt especialment el contacte, la cooperació i la participació en organitzacions internacionals governamentals; la detecció i l'intercanvi de bones pràctiques amb els països i regions punters al món, i l'atracció d'inversions i de seus permanents d'organitzacions internacionals, de grans centres de recerca i innovació d'abast mundial i de grans esdeveniments d'àmbit internacional, que ajudin a la internacionalització de la Generalitat, però també dels actors econòmics i socials de Catalunya.

També treballarem per concretar en accions específiques els valors d'un país compromès amb la recerca de la pau i la lluita contra la pobresa. Catalunya s'ha implicat plenament en la consecució dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni de Nacions Unides, establerts per al 2015, com a marc inspirador de l'acció destinada a reduir les desigualtats a escala mundial. L'Oficina de la Campanya a Barcelona s'encarregarà de fomentar activitats dins el territori català i la resta de l'Estat espanyol, així com de reforçar la implicació de les autoritats locals i els governs regionals amb els Objectius del Mil·lenni a escala mundial.

L'acció exterior de Catalunya té una voluntat global. Ara bé, Europa, i en primer lloc la Unió Europea, continuarà sent el marc principal de la nostra acció exterior, a partir de la defensa d'una Europa federal, construïda sobre les identitats diverses dels pobles del continent. La nostra presència a Europa ha de suposar una doble aposta per una Unió pròxima als ciutadans i una Unió amb nuclis de poder descentralitzats.

Ens plantejem aquests reptes amb il·lusió, ambició i des de la convicció que fer política internacional és també contribuir al desenvolupament i creixement de Catalunya i Espanya i a la qualitat de vida de la nostra ciutadania.

Sandra Buxaderas

Comunitats catalanes

CENT ANYS FENT DE PONT A XILE...

EL PAÍS ANDÍ HA ACOLLIT SEMPRE ELS CATALANS AMB ELS BRAÇOS OBERTS, SOBRETOT DURANT EL DOLORÓS EXILI POSTERIOR A LA GUERRA CIVIL. CATALUNYA HA CORRESPÒST IMPLICANT-S'HI A FONS —TRES PRESIDENTS XILENS TENEN ASCENDÈNCIA CATALANA—, PERÒ SENSE OBLIDAR LES ARRELS. PER AIXÒ, EL CENTRE CATALÀ DE SANTIAGO DE XILE TÉ UNA GRAN VITALITAT I ENGUANY HA BUFAT LES CENT ESPELMES.

El president de la Generalitat de Catalunya, Pasqual Maragall, ha presidit els actes de celebració del centenari a Santiago, on va viatjar acompanyat de l'exsecretari de Cooperació Exterior, Albert Royo. També van assistir als actes de la presa de possessió de la presidenta de Xile, Michelle Bachelet.

El president català va felicitar el Centre per la tasca feta durant tots aquests anys, alhora que va expressar que se sentia molt honorat per la invitació de la presidenta Bachelet, en uns dies de nova esperança per a Xile. També es va reunir amb Isabel Allende.

Pasqual Maragall, president del Govern de Catalunya, amb Isabel Allende. A l'esquerra, Albert Royo, exsecretari de Cooperació Exterior, i al darrere l'ambaixador espanyol a Santiago de Xile, Juan Alfonso Ortiz, amb un altre membre del cos diplomàtic.

Sigfrid Grimau, president del Centre Català de Santiago de Xile; Albert Royo, exsecretari de Cooperació Exterior de la Generalitat de Catalunya; Rafel Caballeria, responsable de les Comunitats Catalanes de l'Exterior, i Miguel Bladi, president de l'associació d'empresaris catalans.

“ELS CENTRES CATALANS JA NO NOMÉS MANTENEN LA CULTURA CATALANA, SINÓ QUE LA DIFONEN CAP ENFORA”

El president del Centre Català de Santiago de Xile, Sigfrid Grimau, va manifestar que durant aquests cent anys, la col·lectivitat catalana ha preservat la cultura de Catalunya i ha deixat una empremta inesborrable en aquest país. Entre d'altres, va citar l'aportació a l'himne xilè, de Ramon Carmina; els tres presidents xilens d'ascendència catalana; l'aportació del cèlebre general Artur Ramón i Chacón, així com els primers catedràtics del país i la influència de l'actriu Margarita Xirgu.

Sigfrid Grimau també es va referir a la globalització, en la mesura que facilita que els pobles i les cultures s'escapin de les fronteres i possibilita la interculturalitat. Va assenyalar que, gràcies a les tecnologies de la informació i la comunicació, la Catalunya exterior està més a prop de la Catalunya interior, cosa que li permet formar una societat homogènia. I va afegir que "els centres catalans ja no només mantenen la cultura catalana, sinó que la difonen cap enfora", tot desitjant que "neixi una nova unió forta entre la gent catalana arreu del món".

El Centre Català de Santiago de Xile és una de les comunitats catalanes de l'exterior més antigues del Con Sud d'Amèrica. L'any 1997 va organitzar la

“DURANT ELS CENT ANYS DEL CENTRE CATALÀ DE SANTIAGO DE XILE, LA COL·LECTIVITAT CATALANA HA PRESERVAT LA CULTURA DE CATALUNYA I HA DEIXAT UNA EMPREMTA INESBORRABLE EN AQUEST PAÍS”

Trobada de les Comunitats Catalanes d'aquesta zona, que té lloc cada dos anys. L'entitat va néixer amb l'aprovació dels Estatuts, l'11 de novembre de 1906, que proclamen, entre altres objectius, el de “mantenir viu l'esperit de catalanitat i desvetllar entre tots els catalans establerts en aquestes terres l'amor al propi idioma”.

Durant els anys immediatament posteriors a l'exili de 1939, aquesta entitat centenària va acollir molts exiliats, entre els quals hi havia intel·lectuals com ara Xavier Benguerel, Cèsar-August Jordana, Josep Ferrater Mora, Domènec Guansé, Joan Oliver i Francesc Trabal. Actualment té uns tres-cents socis, entre catalans d'origen, descendents de catalans (segona i tercera generació) i ciutadans xilens interessats per Catalunya.

Entre les principals seccions que integren aquest Centre Català hi ha l'Agrupació de Professionals d'Origen Català (APOC) i el Grup de Joventut, que, a més de les activitats pròpies de joves, coordina l'assistència i el suport que el Centre ofereix des de fa anys a dues escoles públiques amb dificultats: l'escola Catalunya i l'escola Ciudad de Barcelona.

...I D'ACTIVISME CATALÀ A ARGENTINA

LA COMUNITAT CATALANA DE CÓRDOBA CELEBRA ENGUANY EL CENTENARI DE LA SEVA PRESÈNCIA INSTITUCIONAL EN AQUESTA CIUTAT ARGENTINA. ELS ACTES DE CELEBRACIÓ VAN COMENÇAR AMB LA COMMEMORACIÓ DE LA PROCLAMACIÓ DE LA REPÚBLICA CATALANA, EL 14 D'ABRIL, I LA DIADA DE SANT JORDI I DE LA CATALUNYA EXTERIOR, EL 23 D'ABRIL.

El centenari ha coincidit amb la inauguració oficial de la remodelació de la seu social del Casal Català, al carrer Urquiza, 1612, en el barri de l'Alta Córdoba, a la qual va assistir l'exsecretari de Cooperació Exterior de la Generalitat de Catalunya, Albert Royo i Mariné, invitat pel president del Casal Català de Córdoba, Josep Maria Casas. Aquestes obres han estat finançades, en part, per la Secretaria de Cooperació Exterior. Aquesta àrea del govern dóna suport a les 114 comunitats catalanes distribuïdes per tot el món.

Als actes del centenari van ser presents moltes comunitats catalanes del Con Sud: Casal de Catalunya de Buenos Aires, Casal de Catalunya de Paraná, Casal dels Països Catalans de La Plata, Centre Català de Rosario, Centre Català de Mendoza, Centre Català de Venado Tuerto, Agrupació Catalana Pergamino, Agrupació Cultural Catalana de Mendoza, Mutual Catalana Germanor de Mendoza i Les Quatre Barres de Castelar. També hi van assistir les entitats de Santa Fe, Mar del Plata i Bahía Blanca.

Albert Royo i Rafel Caballeria amb el president i altres membres del Casal Català de Córdoba.

Els catalans de Córdoba van acollir durant els anys cinquanta importants personalitats, com ara el músic Xavier Cugat i els actors Albert Closas i Enric Guitart. En aquest període la comunitat catalana també va organitzar actes reconeguts, com ara un concert en homenatge al gran violoncel·lista Pau Casals. Durant tot el segle XX ha mantingut una intensa activitat cultural, social i esportiva. L'any 1986 destaca la creació d'un cor dirigit des de llavors pel mestre Ariel Seras, molt reconegut a la societat argentina i que ja ha ofert 161 recitals a diferents ciutats de l'Argentina, l'Uruguai i Xile.

L'Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana va atorgar el 1990 un dels Premis Batista i Roca a Mercè Viola Grau de Seras (mare del director del cor) i el 2005, al doctor Carles Padró, actual secretari de la Comissió Directiva del Casal. Aquests Premis recauen cada any en deu personalitats catalanes que treballen per mantenir la presència catalana al món.

Joan G. Bausa

El català de l'exterior: Pere Casaldàliga

“EL MEU SOMNI ÉS ESTIMAR CADA VEGADA MÉS”

ENTREVISTEM UN DELS CATALANS MÉS UNIVERSALS, PERE CASALDÀLIGA. EL SEU MISSATGE D'AMOR I DE LLUITA PER LA JUSTÍCIA SOCIAL HA TINGUT RESSÒ ARREU DE L'AMÉRICA LLATINA I DEL MÓN I ÉS UN MODEL A SEGUIR PER MOLTS CATALANS I PER GENT DE TOTS ELS CONTINENTS.

Pere Casaldàliga és un dels catalans més universals. El seu missatge ha arribat des de l'humil bisbat del Mato Grosso a tot l'Amèrica Llatina, ha creuat l'Atlàntic per topar amb els recels del Vaticà i l'aplaudiment de l'Església de base, ha conquerit mig món amb el seu exemple de fermesa, senzillesa i amor. Els qui tenen la sort de tenir Pere Casaldàliga, Don Pedro, a prop, són els fidels del que fins ara ha estat el seu bisbat. Per ells ha lluitat, per ells s'ha transformat, a través d'ells ha despertat l'admiració de tantes persones. La Generalitat de Catalunya li ha atorgat el Premi Catalunya —el primer que dona a un català— i per fer-ho, el president Pasqual Maragall s'ha desplaçat fins al Brasil, terra de la qual aquest apòstol dels

pobres no es pot moure, si vol assegurar-se'n la tornada, ja que ha rebut diversos avisos d'expulsió per la seva tasca a favor dels desfavorits i en contra dels abusos dels latifundistes.

En rebre el premi, Casaldàliga tancava així el discurs: “Vull demanar a la meua Catalunya que continuï oberta al mar. Dins i fora de casa; amb els altres catalans i amb els immigrants que van arribant, i amb tota la humanitat. Sent ella mateixa lliure, justa, humanitzada i acostant-se a tots els pobles de la terra. Humanitzem-nos per sempre més practicant la proximitat”. L'havia obert dient que vol “renovar en la vellesa la identitat catalana”. Com es conjuga l'amor universal amb l'estimació per les arrels? D'aquestes i d'altres qüestions hem volgut parlar amb Don Pedro.

Vostè reivindica la identitat catalana. Hi ha qui diu que per ser ciutadà del món, cal superar-la...

Tinc un vers que diu: “Quan més anem, més tornem”. Està comprovat que a la vellesa i en casos commovedors —en l'agonia, sobretot— les arrels criden i floreixen. Mai he negat la meua identitat catalana. Ho he dit fins i tot en el meu llibre titulat *Encara avui respiro en català*. Però la meua condició de missioner, en sortir de Catalunya, passar per l'Àfrica i venir a parar en aquesta nostra Amèrica Llatina, m'ha possibilitat i m'ha demanat d'universalitzar la meua ànima. Crec que el meu tarannà obert hi ha ajudat també. Per ser ciutadà del món no és necessari renegar de la identitat. Tot és tenir el cor prou gran i agraït per créixer. No s'ha de restar, s'ha de sumar. Tot és, fonamentalment, sentir que la primera nostra gran identitat és ser de la raça humana.

Potser la identitat de català l'ha ajudat a tenir més sensibilitat per la causa dels drets de les persones i dels pobles?

El fet de ser català m'ha donat una sensibilitat més gran per certes causes prohibides, sobretot pel que fa als pobles indígenes i al poble negre. El poble català ha estat, en temps diferents i de diferents maneres, una “pàtria prohibida”.

Vostè reitera la vigència de l'evangeli de l'alliberament. Ho diu en un moment en què sembla que l'única via al món sigui la capitalista, almenys, l'única que s'ha imposat...

La teologia de l'alliberament conserva plena vigència; i la conservarà mentre Déu sigui amor, mentre algú cregui en l'evangeli de Jesús de Natzaret, mentre hi hagi pobres i oprimits necessitats d'alliberament. Avui, cada vegada més, és necessària la teologia de l'alliberament, l'evangeli de l'alliberament, millor dit encara, a mesura que creix el capitalisme neoliberal,

l'egoisme i el consumisme insolidaris i el tancament a "l'altre".

Vostè és un model per a tanta gent! Digui'ns com ho fa per tenir tan present l'amor a la seva vida... I els moments de dificultat, aquells en què alguns pensen: Déu ens abandona, aquells en què un comparteix un calvari, vostè com els afronta?

Les dificultats grans, la solitud, certes malalties, les injustícies, les mentides oficialitzades, la fam i la mort dels innocents ens porten al crit de Jesús a la creu: "Déu meu, Déu meu, per què ens has abandonat?"; però Déu continua sent el Déu de la vida i de l'amor. I el seu esperit no ens manca. I la humanitat té genètica divina. I, com deia aquella mare que va perdre un fill en l'atemptat de l'11 de març, "los que amamos somos más".

Això no dispensa la indignació, la contestació crítica, l'organització solidària, la lluita constant per transformar la política que tenim, per construir "l'altre món possible". Qui estima de veritat Déu i el proïsme farà política "revolucionària", de veritable transformació social i econòmica. L'abstenció i la indiferència són una blasfèmia.

Jesús deia que, per seguir-lo, cal oblidar-se d'un mateix. És molt dur, això, per a molta gent. Vostè, què n'ha extret, d'aquest missatge? Potser, oblidar-se de vostè mateix, ha volgut dir anar fins tan lluny? Com s'ho pren això, que Déu l'hagi enviat tan lluny de casa?

Sóc lluny de Catalunya, però hi sóc a dins, i sóc a Espanya i sóc a Europa i, des d'aquest racó de l'Amazònia brasilera, sóc al món. El meu somni ara és confiar sempre més en el Déu-Amor i estimar cada vegada més tothom, amb molta esperança.

A nosaltres sí que ens en dóna, d'esperança. Gràcies, Pere.

Sandra Buxaderas

QUI ESTIMA DE VERITAT DÉU I EL PROÏSME FARÀ POLÍTICA "REVOLUCIONÀRIA", DE VERITABLE TRANSFORMACIÓ SOCIAL I ECONÒMICA. L'ABSTENCIÓ I LA INDIFERÈNCIA SÓN UNA BLASFÈMIA

EL FET DE SER CATALÀ M'HA DONAT UNA SENSIBILITAT MÉS GRAN PER CERTES CAUSES PROHIBIDES, SOBRETOT PEL QUE FA ALS POBLES INDÍGENES I AL POBLE NEGRE. EL POBLE CATALÀ HA ESTAT, EN TEMPS DIFERENTS I DE DIFERENTS MANERES, UNA "PÀTRIA PROHIBIDA"

LES DIFICULTATS GRANS, LA SOLITUD, CERTES MALALTIES, LES INJUSTÍCIES, LES MENTIDES OFICIALITZADES, LA FAM I LA MORT DELS INNOCENTS ENS PORTEN AL CRIT DE JESÚS A LA CREU: "DÉU MEU, DÉU MEU, PER QUÈ ENS HAS ABANDONAT?"; PERÒ DÉU CONTINUA SENT EL DÉU DE LA VIDA I DE L'AMOR. I EL SEU ESPERIT NO ENS MANCA

EL REPTE MEDITERRANI

CATALUNYA I BARCELONA HAN ESTAT ESCENARI DE MOMENTS IMPORTANTS EN LES RELACIONS DE LA UNIÓ EUROPEA AMB ELS VEÏNS DE LA MEDITERRÀNIA. ARA CAL EXERCIR INFLUÈNCIA I EMPRENDRE ACCIONS CONCRETES PER FER-NE UN ESPAI MÉS ESTABLE I PRÒSPER. ÉS BO PER A LA MEDITERRÀNIA I ÉS BO PER A LA POSICIÓ INTERNACIONAL DE CATALUNYA.

PER EDUARD SOLER I LECHA*

Quan a l'aeroport del Prat milers de persones agafen l'avió cap a Madrid, pocs saben que Alger es troba a una distància semblant de Barcelona. Tampoc solem pensar que l'estret de Gibraltar és una de les fronteres mundials que separa uns nivells de riquesa i desenvolupament més dispars. La Mediterrània, amb tots els seus problemes i desigualtats, és per als catalans una realitat quotidiana i pròxima però a la qual no sempre es presta prou atenció.

Malgrat tot, Catalunya i Barcelona han estat l'escenari de moments importants en les relacions entre la Unió Europea i els veïns mediterranis. El novembre de 1995, Barcelona va acollir la reunió de ministres d'Afers Exteriors que donà lloc a la creació del Partenariat Euromediterrani, també anomenat Procés de Barcelona. Els estats membres de la UE i els socis mediterranis posaren la primera pedra d'un procés que hauria de fer de la Mediterrània una àrea de pau i estabilitat, de prosperitat compartida i d'intercanvi humà i cultural. En aquella cita Catalunya acollí i organitzà també nombroses trobades de la societat civil, del món local, empresarial, etc.

Deu anys més tard, els objectius marcats l'any 1995 segueixen tan vigents com incomplerts. Tot i alguns progressos, un sentiment de frustració ha envaït els qui dipositaren en el Procés de Barcelona unes esperances potser excessives. El novembre de 2005, els membres del Partenariat es reuniren de nou a Barcelona, aquest cop amb els caps d'estat i de govern com a representants, i un cop més des de Catalunya es van organitzar nombrosos actes paral·lels de reflexió

i d'anàlisi dels reptes de la Mediterrània. Aquesta cimera havia de revitalitzar un procés mancat d'entusiasme, donant-li més impuls polític i més visibilitat. Les lectures que se n'han fet han anat de la satisfacció dels organitzadors a la crítica ferotge d'alguns mitjans de comunicació i alguns sectors polítics, passant per la frustració resignada de molts analistes.

Ni el triumfalisme ni el derrotisme són actituds apropiades per afrontar el futur del Procés de Barcelona. És urgent fer-hi una nova empenta, ja que l'estancament podria donar ales als que defensen substituir-lo per altres iniciatives o fins i tot centrar l'atenció de la UE en altres àrees geogràfiques. Catalunya, tan lligada al Procés de Barcelona, pot i hauria de tenir un paper actiu per defensar-lo. Tot i que el marc de relacions del Procés és interestatal —el Govern català no té veu ni vot en les decisions de les trobades euromediterrànies—, Catalunya pot influir-hi. Pot proposar línies d'actuació i pot exercir pressió sobre els estats i les institucions de la UE.

Catalunya ha d'esdevenir una de les consciències de la regió euromediterrània i reclamar més atenció. L'Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed) i altres institucions són canals importants per fer-ho possible. De fet, Catalunya i Barcelona han estat, tradicionalment, pols de mediterranisme. És a dir, han promogut la idea que la Mediterrània és una regió diversa però amb arrels culturals i històriques comunes i que ha de fer front a uns reptes compartits. Una regió en què una crisi política o econòmica que succeeix en un dels extrems acaba esquitxant la resta. Fidel a aquesta tradició, Catalunya ha de continuar reclamant més implicació política i uns esforços financers creixents per gestionar eficaçment els reptes de seguretat, de desenvolupament i de coneixement mutu. Uns reptes que en un món cada vegada més interdependent tenen repercussions per al conjunt del vell continent i per al món sencer, tal com ho demostra el conflicte a Palestina.

A més a més, les administracions públiques, el sector privat i la societat civil catalana s'han d'implicar en projectes concrets que repercuteixin en el progrés de la regió. Projectes educatius, agermanaments, col·laboració entre partits polítics, sindicats, patronals i mitjans de comunicació, és a dir, predisposició a intercanviar experiències amb els nostres veïns mediterranis, entre d'altres. Catalunya té encara present el procés de transició política i de modernització socioeconòmica de l'Estat espanyol, transformació que molts jutgen d'espectacular. Aquesta experiència pot ser molt útil per a alguns dels nostres veïns. Per exemple, fa poc que vàrem commemorar els vint-i-cinc anys d'història dels ajuntaments democràtics i al món àrab la reforma en l'àmbit local és urgent i necessària. Cal que intercanviem experiències d'aquest tipus.

S'imposa, doncs, fer una crida per una implicació més important de l'Estat i de la UE en el futur de la Mediterrània i alhora donar exemple, passant de la retòrica a l'acció. A més, Catalunya ha de ser conscient que el desenvolupament de la Mediterrània té implicacions per a la seva posició al món. No és comparable que Barcelona sigui un dels centres d'una Mediterrània pròspera, segura, democràtica i

culturalment fèrtil, i que sigui un bastió de la frontera sud d'una Europa que es fortifica enfront de la pobresa, l'autoritarisme i les amenaces de l'altra riba. Entre aquests escenaris és evident quin és el més desitjable per a Catalunya i els seus ciutadans.

*Eduard Soler i Lecha és coordinador del Programa Mediterrània de la Fundació CIDOB i professor de relacions internacionals a la UAB.

La visió de l'expatriat

CATALUNYA: RETROBAMENT AMB LES ARRELS

PER JOAN M. FERRAN I OLIVA*

Vaig viure a Catalunya els anys de ma primera infantesa i, ja adolescent, vaig fer-hi un sojorn d'un any. Posteriorment, fa 33 anys, una sola visita de només tres setmanes. Foren breus espais de temps però, tossudament, dia a dia m'ha acompanyat el record inesborrable d'aquella terra, planter de mes primeres vivències i llar dels avantpassats. El 19 de desembre de 2005 vaig tornar-hi per un sojorn de dos mesos en ocasió de la presentació del meu llibre.¹ Aquell dia va començar una riuada incessant d'emocions que es va estendre durant tota la meua estada.

Enmig de les profundes emocions de la retrobada m'he sentit com Rip Van Winkle, aquell personatge de Washington Irving que, extraviat en un bosc, es troba amb uns nans afalagadors que li ofereixen un rar beuratge. Després d'engolir-lo es queda adormit durant vint anys. Quan es desvetlla, tot esverat, inicia el retorn a casa sense adonar-se que ha envellit i duu

una llarga barba. En arribar al poble gairebé ningú el reconeix i ell mateix, amb prou feines, és capaç d'identificar ja cap dels seus habitants i indrets.

He hagut de descobrir les arrels mitjançant una veritable tasca d'arqueologia social i paisatgística. Finalment, les he localitzat. Encara hi són, però sota capes de nous costums imposats per la globalització, la modernització i les onades immigratòries. En allò material també he pogut trobar-les recobertes de tota mena de materials contemporanis i enmig d'un portentós eixamplament constructiu. Els actuals catalans —i Catalunya—, sense deixar de ser-ho, són al mateix temps diferents.

He trobat una Catalunya rica que contrasta amb la que vaig conèixer personalment i encara més amb aquella de què em parlaven els pares. Un país on, ara, predominen el sector de serveis i l'industrial, però on sobreviu l'esperit camperol a través d'una atàvica afecció per les masies.

L'arribada de 14 milions anuals de turistes mostra sa petjada en l'atapeïda infraestructura hotelera, viària, lúdica i comercial. Aquesta xifra equival a la quarta part de la rebuda en tot l'Estat espanyol i evidencia la potencialitat econòmica de Catalunya. La població autòctona no vol tenir massa fills i cal apel·lar a gent forana per fornir de mà d'obra l'economia que creix

¹ *La Constitució Catalana de l'Havana*, publicada per Pagès Editors, SL, de Lleida, el juny del 2005.

any rere any. La irrupció constant d'immigrants, primerament espanyols i ara estrangers, resulta palesa dins de la trama social. Pels carrers impera el cosmopolitisme i, juntament amb la gent de parla catalana, se sent parlar —massa sovint— el castellà amb tota mena d'accents, i fins i tot altres llengües europees, africanes i asiàtiques. Molts immigrants d'abans o d'ara s'han integrat a la vida catalana i d'altres encara no. Malauradament, no en manquen els de segona i àdhuc de tercera generació, ja nascuts a Catalunya, que rebutgen adoptar la llengua del país que va donar acollida als seus pares.

Els catalans senten devoció per la democràcia. Sembla que l'acabin d'encetar, malgrat que el franquisme va quedar enrere fa més de 25 anys. Però el secular virus absolutista sobreviu sota l'aixopluc d'una cosmètica liberal i els nombrosos afectats per aquesta malaltia política no perdonen als fills del Principat que enyorin el que van perdre l'any 1714.

La gent pensa segons viu. L'actual nivell de vida de què gaudeixen els catalans engendra l'alienació consumista i tendeix a ennuvol·lar els sentiments patriòtics. Un resultat molt positiu dels anys d'autonomia és l'expandiment de la divulgació històrica i la lluita per la posició política i la defensa de la llengua. Cal insistir sobre el tema i despertar, especialment entre els més joves i entre els fills dels immigrants, l'amor pels valors nacionals. L'esport pot representar una tàctica en aquest sentit, a través dels equips o atletes identificats plenament com a catalans. Una cosa similar es pot dir de les manifestacions artístiques en general. Una poderosa eina que no s'ha aprofitat com cal és el cine i penso en exemples com ara els de les produccions *Braveheart* i *Michael Collins*, ambdues de gran taquilla, la primera exaltant el patriotisme escocès i la segona, l'irlandès.

Per deformació professional, car sóc economista, tinc dèria per les xifres i no puc resistir-me a fer una estimació estadística de la catalanitat a hores d'ara, *grosso modo*, és clar. Penso que aproximadament la tercera part dels habitants del Principat se senten només catalans, una part igual es consideren primer catalans i després espanyols, i la resta primer espanyols i després catalans, o només espanyols... o res. No són resultats dolents, si es té en compte la gran proporció de gent forana que viu actualment a Catalunya.

Dins l'estructura política, els partits nacionalistes tenen un pes considerable: CiU amb tendències dretanes i ERC un tant a l'esquerra. Ambdós, fins ara, dins una línia d'evolució darwinista aliena a tota mena d'enfrontaments armats. El PSC, tot i ser un dels anomenats *sucursalistes*, fa esforços no sempre positius per mantenir una certa independència; els seus seguidors donen més relleu als problemes socials que als patriòtics, però molts s'assimilen a les posicions catalanistes. Una cosa similar es pot dir d'ICV. El PP ha catalanitzat el seu nom (ara és *Partit Popular*) i res més; dòcilment i sistemàticament segueix la destructiva norma d'atacar tot allò que fan els contrincants, i sovint sense gaire veracitat.

Malauradament, entre els mateixos partits catalans no hi ha sempre elegància política, per dir-ho

eufemísticament. De vegades, predominen els interessos partidistes sobre els de Catalunya. És el que s'ha vist en l'actual discussió de l'Estatut.

Aquesta és, molt breument, la percepció que he tingut de la Catalunya actual. És el contrast entre la nació de fa 50 anys i la d'avui. Cal afegir-hi només alguns comentaris darrers.

Diuen que els pessimistes són gent ben informada. Jo sóc un pessimista amb no gaire informació, però retorno de Catalunya amb una visió optimista brollada d'un context històric. Després de la desfeta, els catalans van començar a retrobar-se enmig de l'entorn nefast d'una annexió imposada i un programa de descatalanització. Eren analfabets en la seva pròpia llengua i molts, àdhuc, en la llengua oficial de l'Estat, que era l'única que ensenyava l'esquifit sistema d'educació existent. Les repressions anteriors i posteriors al 1898 no van impedir la supervivència i revifalla del catalanisme. Avui es confronten reptes greus com ara la invasió castellanoparlant, el poder mediàtic de l'enemic, la catalanofòbia externa i de vegades l'autoodi intern i altres malaurances. Això no obstant, fa goig anar pels carrers, camins i carreteres i veure els rètols en català, tenir emissores de ràdio i TV, diaris i tota mena de publicacions en la mateixa llengua i saber que els nens a les escoles també l'aprenen des de petits. Quan s'entra a Catalunya es comença a percebre el fet diferencial.

Molts catalans, entre els quals nombrosos descendents dels anomenats *xarnegos* —terme que ja no es pot considerar pejoratiu—, estimen la seva pàtria catalana. D'altres, sense connotacions polítiques explícites, també se l'estimen d'una manera ingènua, àdhuc irreflexiva, a través de l'afecció per tot allò reconegut com a seu: folklore, paisatges, equips esportius i atletes catalans, etc. Pensen, amb càndid xovinisme, que com Catalunya no hi ha res. No falten els que per ignorància o per raons gens constructives prefereixen la situació alienant imperant fa ja prop de 300 anys. Però tampoc hi manquen, i no són pocs, d'altres que tenen somnis de futur nacional i senten amor per sa identitat. No són la majoria, com esdevé a tot arreu, però representen l'ànima col·lectiva del país. José Martí,² l'heroi i ideòleg de la independència cubana, va dir: "Quan hi ha molts homes sense decòrum, n'hi ha sempre d'altres que tenen en si mateixos el decòrum de molts homes. Aquests són els que es rebel·len amb força terrible contra els que roben als pobles la seva llibertat, que és robar als homes el seu decòrum. En aquests homes van milers d'homes, va un poble sencer, va la dignitat humana. Aquests homes són sagrats". La seva tasca —afegeixo jo— és mantenir encesa l'encomanadissa i a estones dormida flama de l'amor patri per convertir-la en foguera en arribar el moment escaient.

*Joan M. Ferran és vicepresident de la comunitat catalana a l'Havana.

² Martí, José. *Tres Héroes (Bolívar, San Martín e Hidalgo)*. *Obras Escogidas* (p. 759). Editora Aguilar, SA, per a Librería Económica, l'Havana, 1953.

TAN LLUNY I TAN A PROP

POTSER NO EN SÓN DEL TOT CONSCIENTS, PERÒ ELS ARGENTINS CONSUMEIXEN MOLTS PRODUCTES CATALANS, MALGRAT QUE VIUEN A 12.000 KM DE DISTÀNCIA.

PER JOAN BIOSCA*

La darrera crisi econòmica argentina de finals del 2001 no ha fet perdre a les empreses catalanes l'interès per aquest país. S'hi han instal·lat més d'un centenar, i els seus productes i serveis ja formen part de la vida diària dels argentins i els catalans que resideixen en aquest país.

Recordo que, en el meu primer viatge per l'Argentina, a Tierra del Fuego, només baixar de l'avió, just després d'aterrar a la ciutat més austral d'Amèrica, Usuahia, els meus peus van trepitjar una passarel·la feta... a Barcelona!!! Sí, sí... a Barcelona!!! I en donava fe una placa amb la marca del fabricant català enganxada en un dels costadets.

En un any vivint a Buenos Aires i de voltar per algunes capitals d'Amèrica del Sud m'he adonat que resulta fàcil consumir productes *made in Catalonia* sense gairebé adonar-te que ets a 12.000 km de distància. Com quan, cobrint les eleccions presidencials xilenes, un grup de corresponsals vam aparcar el cotxe en un pàrquing de la companyia Saba o quan, volant per Bolívia, vaig comprovar que els aeroports d'aquest país els gestiona Abertis.

En el dia a dia a Buenos Aires passa el mateix. Fins fa poc, quan em llevava al matí i em dutxava, ho feia amb aigua que m'arribava via Aguas Argentinas, de la qual Agbar era accionista. El gas amb què m'escalfo el cafè m'arriba via Gas Natural. La gasolina del cotxe per anar a la feina la comercialitza Repsol-Ypf, empresa presidida pel català Antoni Brufau amb una àmplia participació accionarial de "la Caixa". Al centre de Buenos Aires (al microcentro porteño) hi ha parquímetres fets a Barcelona. I si abans d'agafar un avió anem al lavabo de l'Aeroparque Metropolitano, veiem que els assecadors de mans són fets al Vallès.

Però la cosa continua... Recordo que la meua dona m'ha encarregat que passi pel supermercat per comprar oli d'oliva Borges —quina pena que a l'Argentina aquesta marca faci publicitat dient només que és una empresa espanyola!— i 200 g de pernil dolç d'Espanya, juntament amb un fuet. Sortint del súper, situat al barri porteny de Montserrat —amb la Moreneta a l'església inclosa— veig que hi ha una llibreria. Aprofito per comprar un regal d'aniversari. Les darreres novetats de Planeta em cauen a les mans. Ja de retorn a casa, al cotxe, escolto les notícies de Radio Continental, que, dirigida per un periodista català, obre el butlletí horari informant del bon partit que ha fet l'argentí Leo Messi amb el Barça...

I a més a més, dues dades de la història curioses: la música de l'himne argentí la va compondre un català, cap a l'any 1800, i dos dels membres del primer govern independent argentí, després de separar-se de la corona espanyola, eren d'origen català. Podríem seguir i seguir fins a adonar-nos que Catalunya està present en la quotidianitat de molts catalans que vivim i treballem en altres països.

PD: M'oblidava que al Casal de Catalunya de Buenos Aires la fideuà és excel·lent.

*Joan Biosca és corresponsal de Catalunya Ràdio a l'Argentina.

El bar restaurant del Casal de Catalunya de Buenos Aires.

JOAN BIOSCA

INTERNACIONALITZACIÓ: UNA NOVA ETAPA

SI BÉ L'ECONOMIA CATALANA ESTÀ MOLT BEN SITUADA EN EL TERRENY INTERNACIONAL, ELS CANVIS EN ELS ESCENARIS MUNDIALS I L'APARICIÓ DE NOUS PROTAGONISTES SÓN UN GRAN REpte. EL GOVERN CATALÀ I LES ORGANITZACIONS SINDICALS I EMPRESARIALS HAN SIGNAT L'ACORD ESTRATÈGIC PER A LA INTERNACIONALITZACIÓ, LA QUALITAT DE L'OCUPACIÓ I LA COMPETITIVITAT DE L'ECONOMIA CATALANA, QUE HA PLANTEJAT LA POSADA EN MARXA DEL PLA PER A LA INTERNACIONALITZACIÓ DE L'EMPRESA CATALANA 2005-2008.

Aquesta iniciativa referma la voluntat del Govern català d'enfortir la competitivitat de l'economia de Catalunya i orientar-la cap a un model de més productivitat, més intensiu en coneixement, amb una ocupació de qualitat, un nivell de formació més alt i amb més capacitat d'adaptació al nou context internacional.

El COPCA és l'instrument del Govern de Catalunya per promoure la internacionalització de l'empresa catalana. Adscrit al Departament de Comerç, Turisme i Consum, en formen part el Govern, les cambres de comerç i indústria catalanes, associacions sectorials i d'exportadors, i entitats relacionades amb el món empresarial, financer o de formació en l'àmbit del comerç exterior. La seva voluntat de consolidar-se com a agent de referència es fa més patent amb la posada en marxa del Pla per a la internacionalització, que pretén respondre a les necessitats actuals de l'entorn econòmic català.

El Pla recull en 5 eixos estratègics, 11 línies de treball i 59 iniciatives les actuacions que portarà a terme el COPCA en els propers anys per avançar en la internacionalització de l'economia catalana i que ha de contribuir a una creixent presència d'empreses catalanes en els mercats exteriors. En aquest sentit, pretén incrementar fins a 15.000 el nombre d'empreses exportadores regulars. També vol impulsar el desenvolupament i la consolidació d'una nova generació d'empreses catalanes de caràcter multinacional, és a dir, amb establiments i/o filials, siguin de producció o de distribució, a diferents països i continents. Uns altres objectius són desenvolupar polítiques específiques, tant en sectors que ja són significatius per a l'economia catalana com en d'altres que tenen

un important potencial de creixement, especialment en l'àmbit dels serveis, així com treballar amb sectors amenaçats per la competència internacional per tal de trobar noves alternatives i nous suports al seu creixement i, per últim, fer del COPCA un instrument cada cop més eficaç en el suport a la presència exterior de l'empresa catalana.

Amb aquest Pla, el COPCA, com a agència de referència en matèria d'internacionalització a Catalunya, cobreix tot l'espectre de necessitats del teixit empresarial i de serveis català, en els seus processos d'obertura, ampliació i consolidació als mercats internacionals. Aporta solucions personalitzades per a qualsevol empresa, adaptades a la seva dimensió i sector d'activitat, i ofereix solucions específiques per a les diferents fases del procés d'internacionalització.

ACORD AMB EL BANC MUNDIAL

El 2005 ha vist, dins el marc del Pla per a la internacionalització de l'empresa catalana, la posada en marxa de nombroses iniciatives, entre les quals destacaria el Programa de contractació pública internacional (CPI), que ha d'ajudar les empreses catalanes a identificar, processar i participar en els diferents concursos i licitacions per a contractacions públiques que es duen a terme en diversos països, així com per a organismes internacionals.

Els darrers anys, l'Organització Mundial del Comerç està fent un esforç per evitar que els governs subcontractin els serveis públics només a empreses del propi país. En aquesta competència internacional, Catalunya vol ser-hi en primera línia. Per aconseguir-ho, el COPCA ha negociat un fons fiduciari (*trust fund*) de consultoria amb el Grup Banc Mundial a través de la Corporació Financera Internacional (CFI). En aquest sentit, el conseller de Comerç, Turisme i Consum, Josep Hugué, i el director del Departament de Fons Fiduciaris de la CFI, Mwaghazi Mwachofi, van signar aquest acord el desembre passat per crear aquest instrument d'internacionalització del sector serveis de l'economia catalana, que s'anomena Catalonia-International Finance Corporation Trust Fund.

Sara Bosch

UNA RADIOGRAFIA PER CRÉIXER

ABANS DE LLANÇAR-SE A CONQUERIR EL MÓN, L'EMPRESA HA DE CONÈIXER ELS SEUS PUNTS FORTS I TAMBÉ LES MANCANÇES QUE PODRIEN FER QUE 'EL BELL SOMNI' S'ENFONSÉS SENSE SABER PER QUÈ. SOVINT, ALGÚ DE FORA POT AJUDAR A DETECTAR MILLOR ELS PUNTS DÈBILS, SOBRETOT SI ÉS UNA PERSONA EXPERTA. ARA EL GOVERN CATALÀ HA DISSENYAT EL PROGRAMA ALPHA, QUE PERMET QUE LES EMPRESSES REBIN UNA RADIOGRAFIA COMPLETA DE MANS D'UN CONSULTOR. JUNTS, EXPLORARAN RECEPTES PER REDREÇAR SITUACIONS AMB POC GARANTIA D'ÈXIT.

'Com es pot afrontar amb èxit el repte de la internacionalització' és la carta de presentació del Programa Alpha, llançat pel Consorci de Promoció Comercial de Catalunya (COPCA). El Programa ofereix una diagnosi en profunditat de l'empresa per conèixer fins a quin punt està preparada per abordar la competitivitat internacional. El COPCA té previst treballar amb 500 empreses catalanes aquest any. El primer mes de funcionament, ja n'ha atret 51.

El Programa té quatre fases: una entrevista a l'empresa on s'estableix una diagnosi de competitivitat internacional; un informe amb pautes i recomanacions; un pla de treball on s'identifiquen les eines adients per realitzar el programa, i un seguiment al cap d'un any per avaluar-ne els resultats.

El Programa Alpha, que s'emmarca dins del Pla per a la internacionalització de l'empresa catalana 2005-2008, ofereix l'oportunitat de fer un bon procés de reflexió amb l'acompanyament d'una persona experta. Aquesta diagnosi va a càrrec d'un consultor que ajuda a contrastar experiències i a donar una visió objectiva al dia a dia de l'empresa i que, sobretot, aporta un valor afegit a la gestió estratègica. En definitiva, la diagnosi estructura un pla de treball a curt, mitjà i llarg termini on es detecten forces, perills, oportunitats i debilitats.

XINA, LA GRAN FAVORITA

Les empreses catalanes estan apostant fort per introduir-se a la Xina. El 21% dels projectes d'inversió directa als quals el COPCA ha donat suport el darrer any es concentren al gegant asiàtic. La segueix el

Marroc i els països de l'Est que s'acaben d'incorporar a la UE, com ara Polònia, així com els que hi entraran aviat (Romania, per exemple). El COPCA ha detectat també un gran interès de les companyies catalanes per obrir-se als principals mercats del continent americà: Estats Units, Mèxic i Argentina.

Ara bé, el mercat que ara mateix continua sent el més consolidat és el de la veïna França. Enguany, les exportacions han crescut un 12,18%, percentatge molt similar al de les exportacions que van dirigides als països de l'Est (12,07%). Els segueixen Alemanya, el Regne Unit i Itàlia. A part de la UE, els mercats que han acollit més productes catalans han estat: Amèrica (8%), els països europeus que encara no han ingressat al club comunitari (7,8%) i Àsia i el Pacífic (6,7%). Les exportacions a l'Àfrica, en canvi, han crescut només el 3,5%.

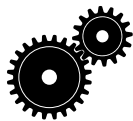
AIXOPLUGANT EMPRESARIS CATALANS A L'ESTRANGER

El COPCA també ha signat un acord amb la Secretaria de Cooperació Exterior per augmentar el suport governamental a les associacions empresarials que formen part de les comunitats catalanes de l'exterior. El director general de Comerç del Govern català, Raimon Serret, ha explicat que ajudaran a millorar la informació, la formació i la promoció de l'activitat econòmica d'aquestes associacions, situades a Mèxic, Argentina, Xile, Brasil, Veneçuela, Equador i Uruguai.

El secretari de Cooperació Exterior, Albert Royo i Mariné, assenyala que el conveni permetrà que les associacions d'empresaris catalans o d'ascendència catalana de l'exterior rebin suport del COPCA en les seves activitats, tot preservant l'ajut de la Secretaria de Cooperació Exterior per a despeses de manteniment.

Sara Bosch

L'APOSTA PER LA SALUT DEL FUTUR

EL GOVERN CATALÀ VOL CONVERTIR BARCELONA EN UNA DE LES CAPITALS MUNDIALS DE LA BIOTECNOLOGIA I LA BIOMEDICINA. PER AIXÒ HA POSAT EN MARXA LA BIOREGIÓ, UN PROJECTE PER VINCULAR ELS EXCEL·LENTS INVESTIGADORS DE LA CIUTAT I DE LA RESTA DE CATALUNYA AMB LES EMPRESES PÚBLIQUES I PRIVADES. COMPETIRÀ, AIXÍ, AMB ELS PRINCIPALS POLS DE LA UE, ELS ESTATS UNITS I EL JAPÓ.

Catalunya té un gran potencial en biomedicina i biotecnologia, dues ciències que permeten viure més i millor i que, a més, poden esdevenir un puntal econòmic per al país. Per potenciar-les, cal que els investigadors puguin donar una sortida pràctica als seus descobriments en empreses amb voluntat d'invertir-hi.

Com explica el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, el país compta amb unes infraestructures importants en aquest sector, amb una qualitat científica i assistencial dels hospitals universitaris contrastada, amb un teixit empresarial consolidat, constituït sobretot per petites i mitjanes empreses, i amb un capital humà ben format i professionalment preparat. Amb aquests actius, el Govern català impulsa la BioRegió catalana, una iniciativa que pretén coordinar l'activitat de recerca bàsica i clínica en biomedicina i biotecnologia amb l'acció empresarial. Per això, l'Administració catalana dona suport a la col·laboració entre les universitats i els centres de recerca, els hospitals, les empreses, les grans infraestructures i altres actors del sector farmacèutic, biotecnològic, de química fina, bioenginyeria, o de diagnòstic.

L'objectiu d'aquesta aposta és consolidar Catalunya com a referent internacional en el camp de les ciències de la vida. A Europa hi ha deu o dotze bioregions potents capaces de competir amb entorns semblants dels Estats Units i del Japó. Una de les característiques de totes aquestes bioregions és la presència d'una ciutat activa, innovadora i emprenedora. Barcelona reuneix les condicions necessàries per liderar amb èxit l'aposta catalana de BioRegió.

La Generalitat, conjuntament amb l'Ajuntament de Barcelona, va constituir el 14 de febrer de 2006 la Fundació BioRegió de Catalunya, l'instrument amb què es doten les empreses, les entitats públiques d'R+D+I (recerca, desenvolupament i innovació) i l'Administració pública per potenciar el sector biotecnològic a Catalunya, tant en termes de recerca i innovació com de creació d'empreses i llocs de treball. L'acte de constitució de la Fundació es va fer al Palau de la Generalitat i va ser presidit pel llavors conseller primer, Josep Bargalló; va comptar amb l'assistència del conseller d'Economia i Finances, Antoni Castells, i de la consellera de Salut, Marina Geli, així com dels llavors titulars d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI), Carles Solà, i de Treball i Indústria, Josep Maria Rañé. En representació de l'Ajuntament de Barcelona va assistir el tinent d'alcalde Jordi Portabella. En la primera reunió del patronat de la Fundació es va nomenar Joan Cornet com a president de la comissió executiva de la Fundació, i Gerard McGettigan com a director de la BioRegió de Catalunya.

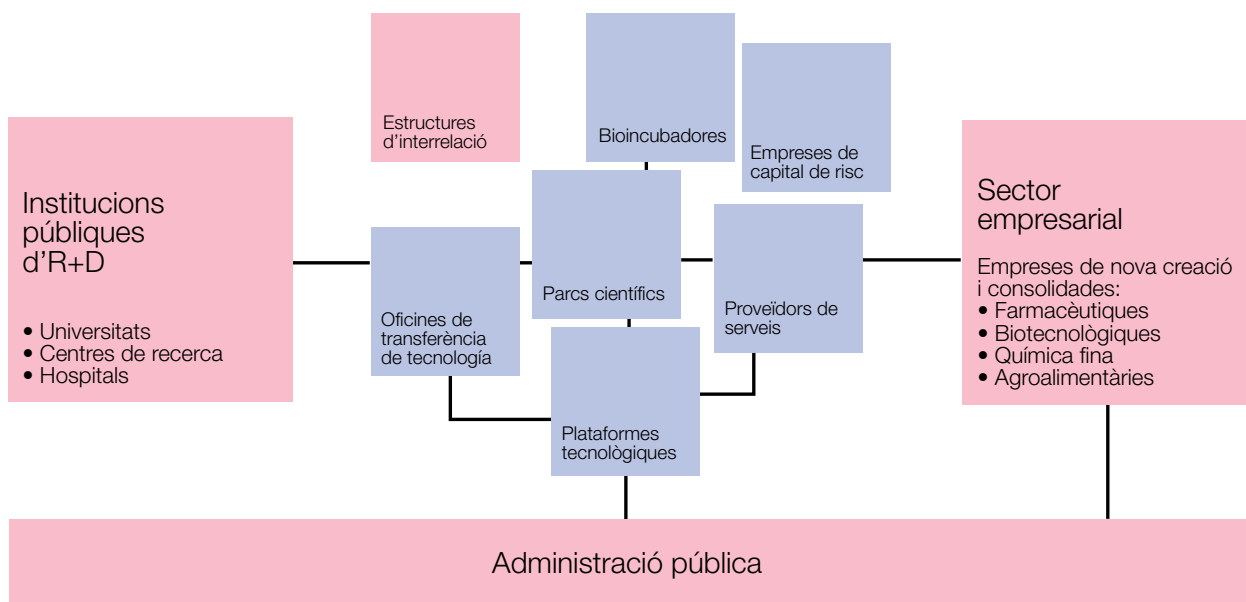
Joan Cornet Prat (Manresa, 1950), enginyer tècnic i llicenciat en psicologia, va ser un dels impulsors i el primer president del Consorci Hospitalari de Catalunya. L'any 1988 va exercir diversos càrrecs de responsabilitat a la Comissió Europea, dins l'àmbit de la política social. Del 1994 al 1999 va ser el secretari general del Grup Socialista al Parlament Europeu i, posteriorment, va ser el responsable dels programes de cooperació institucional entre la UE i els països del Nord d'Àfrica i l'Orient Mitjà. El juny de 2004 es va incorporar al Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya com a secretari general.

Gerard McGettigan (Glasgow, 1961) és llicenciat en biologia molecular i en història i polítiques, especialitzat en desenvolupament de productes biofarmacèutics i en temes de regulació. Ha exercit càrrecs importants a l'empresa farmacèutica Almirall a Barcelona, a Glaxo R&D a Londres i també a l'empresa biotecnològica The Liposome Company. Va fundar i dirigir GMG BioBusiness, especialitzada en el desenvolupament de productes i en el suport als assumptes de regulació per a empreses farmacèutiques i biotecnològiques. L'any 2004, l'empresa va obtenir una facturació de dos milions d'euros l'any i una cartera d'unes 70 empreses europees i nord-americanes. El 2005, GMG BioBusiness va ser adquirida per PRA International, on McGettigan ha estat fins ara director de d'Assumptes Normatius.

POTENCIALITATS DE LA BIOREGIÓ DE CATALUNYA

- 5,5 investigadors per cada 1.000 habitants (UE-15: 5,6)
- xarxa d'hospitals que inclou els 6 de més producció científica d'Espanya
- xarxa de centres de recerca d'excel·lència
- programes d'incorporació de científics altament qualificats
- xarxa de plataformes tecnològiques
- grans infraestructures tecnològiques
- sistema de transferència de tecnologia
- xarxa de trampolins tecnològics
- incubadores d'empreses derivades
- empreses de capital de risc
- 12 parcs científics (3 de biomèdics i 3 d'agroalimentaris)
- 40 empreses biotecnològiques
- 46% de la indústria farmacèutica d'Espanya
- 60% de la producció farmacèutica d'Espanya
- potent sector químic
- sector biotecnològic emergent
- sistema universitari de prestigi
- 12 universitats amb especialització en ciències de la vida
- 187.000 estudiants (32.000 en ciències de la vida)
- escoles de negoci d'anomenada internacional
- percepció social favorable als avenços de la biotecnologia, especialment en el camp de la salut
- especialització de professionals dins els gabinets de premsa i mitjans de comunicació
- nombroses activitats de difusió de la ciència
- consideració per part de l'Administració que la biotecnologia és un sector clau
- suport de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona a la iniciativa de la BioRegió

ELS ACTORS DE LA BIOREGIÓ

EL .CAT, EL BARRI CATALÀ A LA XARXA

CATALUNYA S'HA FET VISIBLE EN LA XARXA GRÀCIES A L'APARICIÓ DEL DOMINI .CAT, EL PRIMER QUE L'AUTORITAT INTERNACIONAL QUE REGULA INTERNET, LA ICANN (CORPORACIÓ D'INTERNET PER A L'ASSIGNACIÓ DE NOMS I NOMBRES), HA ATORGAT A UNA COMUNITAT LINGÜÍSTICA I CULTURAL. FINS ARA, NOMÉS TENIEN DOMINI PROPI ELS ESTATS I LES EMPRESES O ORGANITZACIONS NO GOVERNAMENTALS (.COM, .ORG, ETC.).

El .cat es converteix, així, en un símbol d'identitat reservat a institucions, entitats i particulars que tinguin comunicacions en línia en llengua catalana, independentment d'on estiguin ubicats. Per tant, el podran fer servir no només els ciutadans i ciutadanes de Catalunya sinó els de tota l'àrea del domini lingüístic català, que ara es distribueix en territoris de quatre estats: Catalunya, les Illes Balears, la Comunitat Valenciana, la Franja de Ponent (Espanya), la Catalunya Nord (França), l'Alguer (Sardenya, Itàlia) i Andorra. La població d'aquests territoris arriba als 11 milions de persones, dels quals més de 7 milions parlen la llengua catalana habitualment. Així mateix, podran fer servir el .cat tots els parlants de llengua catalana a l'estranger —es calcula que hi ha almenys 200.000 persones originàries de Catalunya que resideixen fora del país. D'aquesta manera, el .cat traspasa fronteres i projecta la cultura catalana al món.

La història del .cat va començar amb la presentació de la candidatura a la ICANN el 16 de març de 2004. L'Associació puntCAT, creada per la comunitat catalana a Internet per liderar la iniciativa, va fer totes les gestions.

**NEIX EL PRIMER DOMINI DEL
MÓN QUE IDENTIFICA UNA
LLENGUA I UNA CULTURA A
INTERNET**

Un any i mig després, el 16 de setembre de 2005, la ICANN donava llum verda al projecte. El treball conjunt d'entitats, institucions i particulars havia donat fruit. El moment més emotiu es va viure el 21 de desembre de 2005, data en què els servidors arrel de la xarxa van donar l'ordre de reconèixer el nou domini.

La notícia va ser acollida amb molta satisfacció a Catalunya, ja que tothom és conscient de la importància que tenen les noves tecnologies de la comunicació en un món nou que combina el que és local i el que és global. En un món que en certa manera es va encogint, tots som més a la vora dels altres amb un simple *clic*. La comunitat catalana vol jugar aquest partit a primera divisió, sense limitacions ni cap desavantatge.

En l'acte de lliurament dels Premis Nacionals de Radiodifusió, Televisió, Internet i Telecomunicació, Manel Sanromà, membre de l'Associació puntCAT, va assenyalar: "El .cat, el barri català a la xarxa, no té les limitacions físiques que imposa la geografia. És un barri global, igual per als que viuen a Vancouver, Xàtiva, l'Alguer, Perpinyà, Andorra, Mequinensa, Ciutadella, Buenos Aires o Melbourne."

La tasca de l'Associació puntCAT ha estat distingida amb el Premi Internacional Internet 2005, de la Generalitat de Catalunya.

El secretari de Telecomunicacions i Societat de la Informació del Govern català, Oriol Ferran, explica a *Catalonia* que "s'està construint una nova societat del coneixement i ser-hi d'una manera identificada pot compensar les mancances polítiques que puguem tenir."

El catedràtic de comunicació de la Universitat Pompeu Fabra, Josep Gifreu, valorava, en un article en el diari *Avui*, que "aquest domini de primer nivell dóna un impuls impagable a la progressiva implantació d'un espai català de comunicació al ciberespai"

Tot i el reconeixement del .cat, el Govern de Catalunya no renuncia a tenir el domini propi .ct, que serviria per identificar el país a Internet, tal com va reclamar el Parlament el 1996. A Internet hi ha dues tipologies de domini per registrar les pàgines. Els dominis amb dues lletres, com .es, identifiquen estats o territoris, mentre que els dominis amb tres lletres, com .org o .com, són administrats per altres organitzacions.

L'EMPENTA DE LA SOCIETAT CIVIL

L'Associació puntCAT estava integrada per més de 90 entitats de foment de la llengua i la cultura catalanes, com ara associacions d'escriptors o d'editors, promotors culturals, associacions professionals i tecnològiques, comunitats catalanes de l'exterior, entitats catalanístiques, col·legis professionals, empreses, federacions i consorcis de mitjans de comunicació, casals catalans, fundacions culturals, etc. La comunitat catalana a Internet, que s'ha mostrat sempre molt activa i entusiasta, es va abocar de ple, amb un treball molt seriós i amb una gran discreció, en la tasca d'aconseguir aquest reconeixement. A més, la iniciativa va rebre l'adhesió de 65.000 particulars i 2.500 entitats.

Ara l'associació s'ha transformat en una fundació per dur a terme un procés de llançament ordenat. En la primera fase es van acceptar les sol·licituds de les entitats que mostren una vocació especial en la promoció de la llengua i la cultura catalanes. En la segona, es van atendre les peticions de tot tipus de les entitats que ja tenien comunicació en línia en català, mentre que la tercera es va reservar a les persones físiques i jurídiques que van donar suport a la campanya. Des del 23 d'abril, festa de Sant Jordi, el domini està obert a tothom.

**EL NOU DOMINI DÓNA UN
IMPULS IMPAGABLE A LA
IMPLANTACIÓ D'UN ESPAI
CATALÀ AL CIBERESPAI**

Els membres de l'Associació puntCAT celebrant l'adjudicació del nou domini.

DOMINI GRATUÏT PER A LES ENTITATS DE L'EXTERIOR

El Govern de Catalunya, mitjançant la Secretaria de Cooperació Exterior, ha ofert gratuïtament el domini .cat al centenar de comunitats catalanes de l'exterior que estan oficialment reconegudes. Aquestes entitats van poder fer visible el domini el mes de febrer, ja que estaven incloses en la fase primera del període de llançament. Els noms amb el domini .cat reservats per la Generalitat indiquen la pertinença del casal a la xarxa de comunitats catalanes de l'exterior, com també la situació geogràfica: cctanger.cat, ccnovayork.cat, etc. Altres institucions, com ara els ajuntaments de Catalunya, també han rebut el suport del Govern català per registrar el domini .cat. L'exconseller de Governació i Administracions Públiques i president de l'Administració Oberta de Catalunya (AOC), Joan Carretero, i el president de la Fundació puntCAT, Joan Francesc Gras, van signar un conveni pel qual l'AOC destina 120.000 euros a aquesta iniciativa de suport als ens locals.

Tomàs Puntí

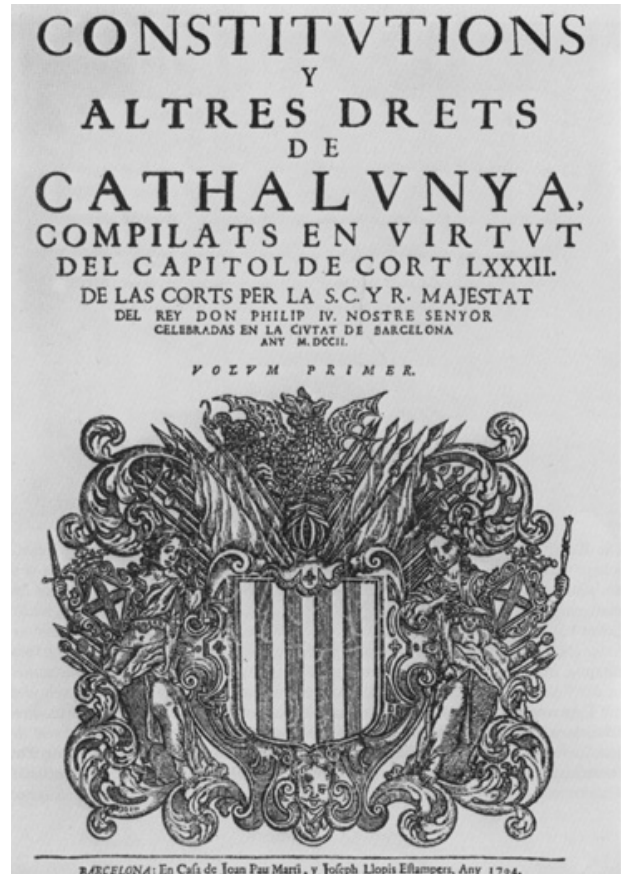
L'ESTATUT, LA NOVA VIA CATALANA

EL 18 DE JUNY DE 2006 HA ESTAT UNA DATA HISTÒRICA PER A CATALUNYA: LES CIUTADANES I CIUTADANS HAN DONAT SUPORT EN REFERÈNDUM A UN NOU ESTATUT, QUE AMPLIA EL SEU AUTOGOVERN. EL TEXT, PRÈVIAMENT APROVAT PEL PARLAMENT DE CATALUNYA I PER LES CORTS A MADRID, SUBSTITUEIX EL QUE ES VA PACTAR A LA TRANSICIÓ POSTFRANQUISTA, EL 1979.

El referèndum ha ofert un resultat net i contundent a favor del nou Estatut, amb un 73,9% de vots favorables. Del 20,76% de votants contraris, no tots rebutjaven el text sinó que molts volien més. Va votar un 49,4% de l'electorat català. El president del Govern de la Generalitat, Pasqual Maragall, ha subratllat que aquest és el millor encaix de Catalunya a l'Estat "en tres-cents anys" i per això vol que es converteixi en l'Estatut "de tots".

Potser la millor definició del que suposa aquest nou text per al conjunt de Catalunya es troba al preàmbul. Es parla "del dret inalienable a l'autogovern" de Catalunya, entesa com a "comunitat de persones lliures" on cadascú "pot viure i expressar identitats diverses". Un dret adquirit per tradició històrica i perquè aquesta comunitat s'expressa com a nació.

Així, cita com el Parlament català, "recollint el sentiment i la voluntat de la ciutadania de Catalunya, ha definit Catalunya com a nació d'una manera àmpliament majoritària. La Constitució espanyola, en l'article segon, reconeix la realitat nacional de Catalunya com a nacionalitat". També diu que "el poble de Catalunya ha mantingut al llarg dels segles una vocació constant d'autogovern, encarnada en institucions pròpies com la Generalitat —que fou creada el 1359 a les Corts de Cervera— i en un ordenament jurídic específic, aplegat, entre altres recopilacions de normes, en les *Constitucions i altres drets de Catalunya*.

El president de la Generalitat, Pasqual Maragall, creu que l'Estatut és la millor base per a l'autonomia que ha tingut Catalunya en els darrers 300 anys, temps transcorregut des que es van derogar les constitucions pròpies del Principat.

Després del 1714, han estat diversos els intents de recuperació de les institucions d'autogovern. En aquest itinerari històric constitueixen fites destacades, entre d'altres, la Mancomunitat del 1914, la recuperació de la Generalitat amb l'Estatut del 1932, el restabliment de la Generalitat el 1977 i l'Estatut del 1979, nascut amb la democràcia, la Constitució del 1978 i l'Estat de les autonomies.

En l'article primer, Catalunya es defineix com a nacionalitat, igual que a l'any 1979, però en el segon es diu que ara "els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya i s'exerceixen d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i la Constitució".

Per primer cop es defineixen els símbols nacionals de Catalunya, que inclouen no només la bandera quatrribarrada, sinó també la festa i l'himne. Tot seguit s'incorpora en l'article cinquè una de les novetats destacades del text, els drets històrics: "l'autogovern de Catalunya es fonamenta també en els drets històrics del poble català, en les seves institucions seculars i en la tradició jurídica catalana, que aquest Estatut incorpora i actualitza".

Pel que fa a la llengua pròpia, la catalana, s'equipara en igualtat de drets amb la de l'Estat, la castellana: "La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, és la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públiques de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament". I concreta: "El català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. Totes les persones tenen el dret d'utilitzar les dues llengües oficials i els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer-les. Els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure"; no hi pot haver "discriminació per l'ús de qualsevol de les dues llengües"; la Generalitat i l'Estat "han d'emprendre les accions necessàries per al reconeixement de

l'oficialitat del català a la Unió Europea i la presència i la utilització del català en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic". Així mateix, la Generalitat adquireix la competència exclusiva en llengua pròpia. Pel que fa a l'àmbit de la justícia, diu que "els magistrats, jutges i fiscals que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement adequat i suficient de català" segons ho reculli la llei orgànica espanyola. L'Estatut, a més, declara oficial la llengua occitana a l'Aran.

A banda de les novetats en protecció lingüística, un dels apartats més innovadors de l'Estatut és que per primer cop introdueix un títol dedicat als drets i deures de la ciutadania, així com als principis que han d'inspirar les actuacions públiques. Entre d'altres, recull els drets de les persones, famílies, menors, persones grans i dones; el dret a viure amb dignitat el procés de la mort; els drets i deures en l'àmbit de l'educació, el del medi ambient i el cultural, i els drets en l'àmbit de la salut, dels serveis socials, de l'àmbit laboral, de l'habitatge i dels consumidors i usuaris.

L'Estatut també recupera una antiga forma d'ordenació territorial, la vegueria, i reconeix l'autonomia d'aquesta i d'altres ens locals.

L'Estatut atorga noves competències al Govern de la Generalitat, amb seu a la plaça de Sant Jaume de Barcelona.

FOTO: ROSER VILALLONGA

Una família catalana en el moment de dipositar el vot el 18 de juny.

El capítol del poder judicial introdueix canvis malgrat que és un àmbit amb el terreny de joc molt marcat per la Constitució. Així, es recull la figura de fiscal superior de Catalunya i del Consell de Justícia de Catalunya, que a la pràctica funcionarà per delegació del Consell General del Poder Judicial. Queden ben delimitades les competències de la Generalitat sobre el personal que dona suport als jutges, així com els mitjans materials a l'abast de la justícia.

De fet, un dels més grans esforços del nou text és establir clarament quines competències té la Generalitat de Catalunya. No només això també en recull moltes de noves respecte de l'any 1979. Per citar només alguns exemples: el control sanitari en l'àmbit ramader, la legislació de les obres hidràuliques, els horaris comercials, el comerç electrònic, la convocatòria dels instruments de consulta popular llevat del referèndum i la regulació del moviment cooperatiu. Igualment, serà competent en matèria de salvament marítim, participarà en la gestió de la seguretat nuclear i regularà el medi ambient marí, la contaminació i el paisatge. Pel que fa a les persones que trien Catalunya per viure, tindrà una competència exclusiva en matèria de primera acollida, i executiva en autoritzacions o permisos laborals. A més, participarà en la determinació del nombre d'immigrants absorbibles. Així mateix, una matèria nova, i exclusiva, és la promoció de les famílies i de la infància. La Generalitat també

s'ocuparà de les entitats religioses al seu territori.

Encara hi ha altres exemples: la Generalitat tindrà competències pròpies en matèria de seguretat pública, es consoliden els mossos d'esquadra com a policia integral a Catalunya, amb competències en seguretat ciutadana i ordre públic, policia administrativa i judicial i d'investigació criminal. S'amplien les competències de la Generalitat en la gestió de la Seguretat Social. El transport terrestre de viatgers i de mercaderies, inclòs el transport de rodalies i regional de Renfe, passen a ser un àmbit competencial català. El mateix passa amb les polítiques actives d'ocupació o la determinació dels serveis mínims durant les vagues. El personal inspector de treball i els controladors laborals passen a dependre de la Generalitat. També s'amplien les competències en l'àmbit universitari.

Un capítol a part mereixen les relacions de Catalunya amb la resta del món. Pel que fa a les relacions amb l'Estat, es regeixen pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat, pel principi d'autonomia, pel de bilateralitat i pel de multilateralitat. Pel que fa a la Unió Europea (UE), el nou Estatut estableix que la Generalitat participa en els afers que afectin les competències o els interessos de Catalunya. Haurà de poder participar en els tractats de la UE, en la formació de les posicions de l'Estat, en institucions

i organismes europeus, o en el control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat. També en la gestió dels fons europeus o en accions davant el Tribunal de Justícia. Es consolida també la delegació de la Generalitat davant la UE.

L'Estatut diu igualment que la Generalitat ha d'impulsar la projecció de Catalunya a l'exterior i promoure els seus interessos en aquest àmbit, respectant la competència de l'Estat en matèria de relacions exteriors. Així, podrà obrir oficines a l'exterior i signar acords de col·laboració en l'àmbit de les seves competències. A banda, el Govern de l'Estat ha d'informar prèviament la Generalitat sobre els actes de subscripció dels tractats que afectin d'una manera directa i singular les competències de Catalunya. Així mateix, la Generalitat ha de promoure la cooperació amb les regions europees amb què comparteix interessos econòmics, socials, ambientals i culturals i en altres territoris. A més, ha de promoure programes de cooperació al desenvolupament.

L'Estatut remarca que la Generalitat ha de participar en els organismes internacionals competents en matèries d'interès rellevant per a Catalunya, especialment la UNESCO i altres organismes de caràcter cultural, de la manera que estableixi la normativa corresponent.

En darrer terme, la Generalitat ha de promoure la projecció internacional de les organitzacions socials, culturals i esportives de Catalunya, inclosa l'afiliació a les entitats afins d'àmbit internacional.

Un capítol important és el del finançament. El Govern català destaca que el nou Estatut ja no està supeditat a la LOFCA, que és la llei que regula el finançament de totes les comunitats autònomes de l'Estat. A més, subratlla el Govern, "estableix un criteri de solidaritat i defineix uns mecanismes d'anivellament de manera que no penalitzin les comunitats que fan un major esforç fiscal", com Catalunya. Els catalans volen seguir sent solidaris amb la resta de territoris d'Espanya, però tenint cura que aquesta contribució no sigui superior al que Catalunya pot aportar sense castigar la solidaritat cap als seus propis ciutadans. Els lands alemanys de l'oest tenen limitada constitucionalment la seva contribució als més desafavorits de l'est en un 4% del PIB, mentre que Catalunya —tot i no ser, com sovint es diu, la més rica de l'Estat—, dobla aquesta contribució en termes de PIB. Com ha explicat la Generalitat, "el nou Estatut garanteix que els ingressos de la Generalitat procediran majoritàriament dels impostos que paguen els ciutadans i ciutadanes

El text ratificat pels catalans basa una part de la seva legitimitat en els drets històrics de Catalunya.

de Catalunya. Es fixen els percentatges de participació sobre el rendiment dels impostos estatals, que augmenten significativament. La Generalitat gestionarà un 50% de l'impost sobre la renda (IRPF) i sobre l'IVA, així com un 58% dels impostos especials (benzines, tabac i begudes alcohòliques). El nou Estatut atorga a la Generalitat capacitat en la gestió i l'administració dels impostos que paguen els ciutadans a Catalunya. Es crea l'Agència Tributària de Catalunya, que recaptarà els tributs propis i els cedits totalment. Es constituirà en el marc de dos anys un consorci paritari entre les agències estatal i catalana per administrar la resta de tributs estatals. També hi haurà una finestreta única". Una altra disposició estableix que "la inversió de l'Estat a Catalunya en infraestructures, exclòs el Fons de compensació interterritorial, s'ha d'equiparar a la participació relativa del producte interior brut de Catalunya en relació amb el de l'Estat per un període de set anys". La Generalitat preveu que s'haurà de compensar l'impacte que tingui qualsevol llei estatal sobre els ingressos o despeses de la Generalitat. Encara més clarament: el nou Estatut estableix que el finançament de la Generalitat no pot resultar discriminat respecte al d'altres comunitats autònomes.

Els canvis que suposa aquest text per al conjunt de Catalunya es poden consultar en un apartat del web de la Generalitat que aquí hem mirat de resumir. Al web també es pot trobar el text sencer de l'Estatut: www.gencat.cat

L'ESTATUT DIU QUE LA GENERALITAT HA D'IMPULSAR LA PROJECCIÓ DE CATALUNYA A L'EXTERIOR

DIGNIFICAR O NO EL CATALÀ

DETERMINATS SECTORS, SOBRETOT DE LA DRETA ESPANYOLA, HAN APROFITAT LA NEGOCIACIÓ DE L'ESTATUT PER CRITICAR QUE EL CATALÀ VULGUI RECUPERAR LA PLENA DIGNITAT INSTITUCIONAL. I AIXÒ QUE LA LLENGUA, ENCARA ARA, NO TÉ UNA POSICIÓ D'AVANTATGE A CATALUNYA. NO S'HA RECUPERAT DEL FET QUE DES DE 1714 FINS A LA FI DEL FRANQUISME HAGI ESTAT PERSEGUIDA PER TAL D'IMPOSAR-HI EL CASTELLÀ. NOMÉS ARA, EN DEMOCRÀCIA, S'HAN FET PASSES PER TORNAR A L'ESTAT EL PLURILINGÜISME QUE HAVIA CARACTERITZAT EL PAÍS ALS ORIGENS. PERÒ ENCARA QUEDA MOLT PER FER.

La majoria de turistes estrangers que aterren per primer cop als aeroports catalans no tenen ni la més remota idea que a Catalunya es parla una llengua mil·lenària que ha produït una de les literatures més traduïdes del món i que encara avui és un dels trets d'identitat dels seus habitants, fins i tot dels que han vingut d'altres indrets d'Espanya. Ho comencen a notar en veure que la llengua situada més amunt als rètols de senyalització no és el castellà i quan es paren a escoltar algunes converses de bar o fan zàping a la televisió de l'hotel. Alguns es pregunten si no serà alguna mena de dialecte, i se sorprenden quan se'ls explica que és la llengua oficial pròpia del territori.

És natural que no en sàpiguen gairebé res, perquè en els darrers tres-cents anys l'Estat espanyol ha promogut a l'exterior una sola llengua, la castellana, fins al punt d'anomenar-la *espanyola*, i ha prohibit la catalana. Primer la va expulsar de les institucions, després, de l'escola, i, fins i tot, va fer una llei per impedir-ne l'ús al telèfon. Encara avui hi ha avis que recorden haver hagut de pagar multes pel fet d'expressar-se en la llengua materna en públic.

Els únics parèntesis d'oficialitat des de llavors han coincidit amb les èpoques de democràcia: la Segona República, i ara, després de la transició postfranquista.

Són etapes encara massa curtes, en comparació amb estats amb ple respecte lingüístic com ara Suïssa, i no és fàcil desfer el tòpic que a Espanya el castellà ha de tenir una superioritat institucional que molts accepten com a natural.

I això que, en l'època en què Espanya tenia un imperi, cada regne que en formava part conservava l'oficialitat de la llengua pròpia i els escriptors gaudien de la riquesa de la diversitat lingüística, fins al punt que Cervantes escrivia que el principal "culpable" de disparar la imaginació del Quixot era un llibre en llengua catalana, el valencià *Tirant lo Blanc*: la millor novel·la de cavalleries escrita fins llavors, que, com a tal, havia de salvar-se de la crema.

Tot i que els diversos regnes de la península es van situar sota el paraigua d'una mateixa dinastia, cada un d'aquests no només conservava el dret civil o les institucions de govern sinó també la llengua. Amb el prestigi que va guanyar el Regne de Castella després de la conquesta d'Amèrica i la gran projecció internacional dels seus escriptors, la literatura i la llengua catalanes van quedar a l'ombra, per bé que no van abandonar-se mai. Així, el català va ser un dels trets d'identitat que va voler eradicar Felip V a l'inici del segle XVIII, quan va abolir els diversos regnes per conformar una Espanya uniforme a imatge de la veïna França. Més endavant, la literatura catalana es recobriria i seria una de les bases de la conscienciació política del segle XIX.

Felip V va abolir les institucions catalanes i va començar la persecució legal de la llengua.

**CÉSAR ANTONIO MOLINA,
DIRECTOR DE L'INSTITUT
CERVANTES, MÀXIM
DEFENSOR DE LA LLENGUA
CASTELLANA, DECLARA QUE
“DIR QUE EL CASTELLÀ
ESTÀ PERSEGUIT A
CATALUNYA ESTÀ FORA DE
TO I, A MÉS, NO ÉS VERITAT”**

Aquestes veus, molt amplificades per determinats mitjans de Madrid, han estat desautoritzades pel màxim defensor de la llengua castellana, l'Institut Cervantes. César Antonio Molina, director de l'Institut, declara que “dir que el castellà està perseguit a Catalunya està fora de to i, a més, no és veritat”. I afegeix que el castellà és la quarta llengua més parlada del món.

Amb aquestes xifres a la mà, Molina deixa clar que poc té a témer, doncs, el castellà, pel fet que 12 milions de parlants vulguin equiparar-hi en estatus la llengua catalana. Com ha expressat en diverses ocasions el Parlament de Catalunya, aconseguir l'equiparació oficial de llengües no va en contra del castellà, sinó a favor d'un dret fonamental reconegut per les Nacions Unides, la Constitució europea o el Consell d'Europa.

És més, a Catalunya la immensa majoria de la població —prop del 90%, segons la darrera enquesta de la Generalitat— està a favor de l'ús normalitzat del català. És així malgrat que la meitat no va néixer a Catalunya o bé té pares nascuts en altres punts de l'Estat espanyol, molts d'ells vinguts als anys cinquanta i seixanta, quan l'ús públic del català era prohibit. Encara molts no s'han atrevit o han considerat poc necessari aprendre el català perquè tothom els entén i els respecta quan parlen castellà, però un 74% de la població total parla català, i el 94% l'entén.

França, en qualitat de model polític uniforme en una sola llengua que n'ha fagocitat la resta, segueix sent un referent per a aquests sectors crítics amb la recuperació del català, i potser per això han trobat moltes simpaties en la premsa del país veí. Els francesos, molt dolguts per la importància que ha adquirit l'anglès, veuen en el català una mena d'amenaça a la preeminència de l'espanyol. I això que abolir el castellà a Catalunya no ho ha demanat ningú: amb el nou Estatut d'autonomia, s'ha buscat equiparar en drets tant el català com el castellà. No s'han seguit per a res models com ara el de Bèlgica, on les relacions dels ciutadans amb l'Administració regional només es poden fer en una llengua i no en les tres reconegudes a escala federal.

Alguns mitjans de comunicació espanyols molt llegits a l'estranger s'han fet ressò del cas d'un únic pare que va denunciar l'escola perquè considerava que la llei lingüística vulnerava els drets del fill a rebre un ensenyament en castellà. Amb aquest exemple, van provar de dir que els catalans discriminaven el castellà de la mateixa manera que el dictador Francisco Franco va perseguir el català.

L'àrea on es parla català passa per quatre estats: Espanya (a Catalunya, Balears, País Valencià, Aragó) França, Itàlia i Andorra.

EN L'ÈPOCA EN QUÈ ESPANYA TENIA UN IMPERI, CADA REGNE QUE EN FORMAVA PART CONSERVAVA L'OFICIALITAT DE LA LLENGUA PRÒPIA I ELS ESCRITORS GAUDIEN DE LA RIQUESA DE LA DIVERSITAT LINGÜÍSTICA, FINS AL PUNT QUE CERVANTES ESCRIVIA QUE EL PRINCIPAL "CULPABLE" DE DISPARAR LA IMAGINACIÓ DEL QUIXOT ERA UN LLIBRE EN LLENGUA CATALANA, EL VALENCIÀ TIRANT LO BLANC: LA MILLOR NOVEL·LA DE CAVALLERIES, QUE, COM A TAL, HAVIA DE SALVAR-SE DE LA CREMA

De fet, el 50% el té com a llengua habitual. Però té poques oportunitats d'exercitar-lo al cinema, en llegir les etiquetes dels productes, en utilitzar programes informàtics o videojocs. I pot escollir entre menys diaris i cadenes de televisió, per bé que la cadena líder de la programació televisiva és la catalana TV3, en funcionament des de 1983. També la ràdio en català és líder. La Generalitat, emparada per un Estatut d'autonomia votat a les Corts espanyoles, ha mirat de fer discriminació positiva del català a l'escola. Però la mateixa Llei de política lingüística deixa clar que l'objectiu és que els alumnes dominin les dues llengües al final del cicle educatiu, i els resultats en els exàmens per entrar a la Universitat mostren com els catalans

Ramon Llull va ser el fundador de la literatura catalana.

saben tant castellà com els de la resta de l'Estat espanyol.

Una altra qüestió criticada és que la Generalitat, després de molts anys de transició, s'hagi decidit a posar multes a comerços que no tenien el rètol almenys en català. Un altre cop, l'únic que s'ha fet és tractar de fer complir una llei que en absolut prohibeix que el reclam sigui també en castellà. No hi ha, per tant, persecució d'una llengua, sinó un intent de redreçar una situació de desempament de la més dèbil després de segles que se l'hagi tractat d'esborrar del mapa.

A més, els catalans que vulguin fer servir la llengua pròpia en un judici no sempre trobaran un jutge capaç d'entendre'ls, perquè l'Estatut encara no obliga totes les institucions de l'Estat a utilitzar el català en els tractes amb els ciutadans que el vulguin utilitzar a Catalunya. I, tot i que el Govern espanyol hagi demanat fa poc l'oficialitat del català a la UE, no ho ha aconseguit —com a màxim pagarà de la seva butxaca algunes possibilitats d'ús—, en part perquè les institucions de Brussel·les no acaben d'entendre que hagin de fer un esforç que l'Estat espanyol no fa. Per què haurien de poder parlar en català els eurodiputats si no ho poden fer els seus col·legues a Madrid?

El nou Estatut equipara les dues llengües dins Catalunya —tothom té el dret d'utilitzar qualsevol de les dues però l'obligació de conèixer-les totes dues. És un pas més en la dignificació d'una llengua minoritzada —que no minoritària. Però és encara una situació d'inferioritat del català dins l'Estat. De segur que la lluita pacífica per un estatus i protecció lingüístics que als catalans els semblen suficients no s'acabarà aquí. I és que si han conservat tossudament aquesta llengua mil·lenària durant segles de persecució, és per una raó tan simple com poderosa: se l'estimen.

Sandra Buxaderas

BREU HISTÒRIA DE LA LLENGUA CATALANA

A partir de 1050: Documents en català, com ara les *Homilies d'Organyà* (s XII-XIII).

1208-1276: Jaume I el Conqueridor escriu la Crònica després de conquerir Mallorca, València, Eivissa i Múrcia —cedida a Castella— i de signar el Tractat de Corbeil, pel qual França reconeix la plena sobirania jurídica de Catalunya.

1232-1315: Ramon Llull reinventa la literatura catalana i la situa als màxims nivells expressius, alhora que n'és un dels exportadors més importants.

1379-1390: Coincidint amb el domini sobre els ducats d'Atenes i Neopàtria, que s'afegeixen a Menorca, Sardenya o Sicília, Ferran Eiximenis, Bernat Metge, Vicenç Ferrer i Anselm Turmeda escriuen en català.

1400-1450: Joanot Martorell, creador del *Tirant lo Blanc*, primera novel·la moderna d'Occident. Ausiàs March. La Corona d'Aragó governa també Nàpols.

1530: Carles I, emperador. Darrer rei que s'adreça en català a les Corts.

1539: Primera edició de les poesies d'Ausiàs March.

1583: Protesta per la política eclesiàstica castellanitzadora del rei Felip I.

1659: Pau dels Pirineus: sense l'aprovació de les Corts Catalanes, Felip III cedeix a França el Rosselló, el Vallespir, el Conflent, el Capcir i la meitat nord de la Cerdanya.

1715-1716: Decrets de Nova Planta, pels quals són abolides les lleis, constitucions i institucions pròpies de les Illes i de Catalunya.

1716: El fiscal Villapando arracona l'ús públic del català.

1743: *Gramàtica catalana*, de Josep Ullastre.

1768: Carles III promulga la *Real Cédula para que en todo el Reyno se actúe y enseñe en lengua castellana*.

1773: S'ordena el castellà en els llibres de comptabilitat.

1799: *Real Cédula* de Carles IV, que prohibeix "representar, cantar, ni bailar piezas que no sean en idioma castellano".

1820: Es decreta l'ús exclusiu del castellà en els procediments criminals.

1821: Pla Quintana, primer intent d'instituir l'ensenyament oficial uniforme en castellà, que comporta la prohibició de l'ús del català a les escoles.

1833: Es publica a *El Vapor* l'oda *La pàtria*, de Bonaventura Carles Aribau.

1838: A Barcelona els epitafis del cementiri s'han d'escriure en castellà.

1849: Nou reglament per utilitzar només el castellà a l'escola.

1857: Llei Moyano, nou intent d'imposar el castellà a l'escola.

1859: Restauració dels Jocs Florals a Barcelona i València.

1867: Llei del notariat, que obliga a redactar les escriptures en castellà i prohibeix els contractes en català.

1870: Llei del Registre Civil, que prescriu l'ús exclusiu del castellà.

1871: Apareix la revista *La Renaixença*.

1877: Els Jocs Florals de Barcelona consagren Verdaguer i Guimerà. Seguiran Oller, Rusiñol, Català, Costa i Llobera, Alcover, Salvat-Papasseit, Pons, Rosselló-Pòrcel, etc. S'inicien estudis sobre la llengua.

1879: *Diari Català*, primer diari quotidià en llengua catalana.

1881: Llei d'enjudiciament civil. Els processos seran només en castellà.

1881: Es demana la cooficialitat del català a la reina regent.

1896: Es prohibeix parlar en català per telèfon.

1907: Creació de l'Institut d'Estudis Catalans.

1913: Publicació de les *Normes ortogràfiques* de l'IEC.

1914: Constitució de la Mancomunitat de Catalunya, que difon el català.

1917: Una nova llei del notariat torna a prohibir l'ús del català.

1918: Publicació de la *Gramàtica catalana* de l'IEC.

1923: Primo de Rivera torna a proscriure el català a l'escola.

1923-1930: Malgrat la persecució política, intensa activitat editorial.

1924: Ordre que prohibeix ensenyar el català, fins i tot optativament.

1925: Ordre que prohibeix l'ús de llibres en català a les escoles.

1926: Decret contra els qui es neguen a utilitzar el castellà en la vida pública.

1932: A Catalunya, l'Estatut d'autonomia declara el català i el castellà llengües cooficials.

1932: *Diccionari general de la llengua catalana*, de Pompeu Fabra.

1938: Franco prohibeix el català al Registre Civil.

1940: Circular per la qual es prohibeix a Catalunya l'ús públic del català.

1940: Es prohibeix el cinema en català.

1941: Es prohibeix l'ús del català als telègrafs.

1944: S'obliga a redactar les escriptures en castellà.

1945: S'imposa el castellà com a llengua única a l'escola. Riba, Sagarra, Pla, etc. no poden publicar en català, com tampoc Mercè Rodoreda o el poeta Salvador Espriu, que vol "salvar" els mots clandestinament. Alguns escriuen des de l'exili. Escriuen J.V. Foix, Calders, Fuster, Estellés, Villalonga, Sales.

1957: El Reglament del Registre Civil només admet noms en castellà.

1959: Apareix *Serra d'Or*. El 1962 s'editen algunes obres en català.

1964: Es multa l'Editorial Proa per publicar un anunci en castellà i català.

1968: Prohibició a Joan Manuel Serrat de cantar en català a Eurovisió.

1972: Es prohibeix d'usar el català pels altaveus del Futbol Club Barcelona.

1974: Inici del primer espai radiofònic en català a Ràdio Barcelona.

1978: Decret d'incorporació del català al sistema d'ensenyament a Catalunya.

1983: Llei de normalització lingüística, del Parlament de Catalunya.

1988: El Ministeri de Cultura classifica per separat llibres en català i valencià.

1990: La CE reconeix al català el dret a determinats usos.

1994. Informe UNESCO: el català, desena llengua més traduïda.

1995: Es publica el *Diccionari de la llengua catalana* de l'IEC.

1997: El Tribunal Constitucional reconeix a la Universitat de València el dret a usar indistintament la denominació acadèmica *català* i l'estatutària *valencià*.

1998: El Parlament aprova la Llei de política lingüística de Catalunya.

2005: La UE admet alguns usos oficials per al català. Aquest any es publiquen a Catalunya 10.000 llibres nous.

L'especialista internacional: Harold Bloom

RECONeixEMENT LITERARI A L'ALÇA

LA MILLORA DE L'ESTATUS DEL CATALÀ A ESPANYA I A EUROPA COINCIDEIX AMB UN RENOVAT INTERÈS INTERNACIONAL PER LA LITERATURA CATALANA. LA FIRA DEL LLIBRE DE FRANKFURT HI DEDICA L'EDICIÓ DEL 2007, LES TRADUCCIONS ES DISPAREN, ESCRIPTORS CATALANS COM ARA SÁNCHEZ-PIÑOL *COLEN* ELS SEUS LLIBRES EN LES LLISTES DE *BEST-SELLERS* A DIVERSOS PAÏSOS... I ARA, HAROLD BLOOM, UN DELS MÉS DESTACATS CRÍTIQS LITERARIS DEL MÓN, LA SITUA AL MATEIX NIVELL QUE ALTRES GRANS LITERATURES UNIVERSALS.

Durant molts anys, i sobretot durant la negra nit del franquisme, la literatura catalana va quedar gairebé eclipsada del món, amagada en la clandestinitat. En moltes enciclopèdies de l'estranger —i no cal dir de dins l'Estat—, semblava que l'única literatura digna de menció produïda a l'Estat espanyol era en castellà. La catalana era la gran desconeguda. Però aquesta situació està canviant; el reconeixement internacional és cada vegada més gran. Un dels qui hi ha contribuït és un dels més famosos crítics literaris del món, el novaiorquès Harold Bloom. L'autor d'*El cànon occidental* ja fa temps que s'ha apassionat per la literatura catalana i situa els seus grans poetes i escriptors al mateix nivell que altres autors universals.

Ho ha tornat a demostrar en les jornades *Catalan Culture in New York*, impulsades per l'Institut Ramon Llull (IRL), on, precisament Bloom, va parlar del genial poeta, filòsof, místic i missioner mallorquí, per bé que també va voler recordar Ausiàs March i Salvador Espriu. A tots tres els va comparar amb els nord-

americans Ralph Waldo Emerson, Walt Whitman i Wallace Stevens.

Així arrencava Bloom: “La vida de Ramon Llull és tan inversemblant que és temptador de veure'l com el Don Quixot català, més com un personatge literari que no pas com una figura històrica. És el Cervantes, el Goethe, el Dant o el Chaucer de Catalunya, el creador que inaugura un llenguatge literari i, d'aquesta manera, funda una tradició”.

Llull és, segons Bloom, “el català dels catalans”. Quan va tenir les visions de Crist que el van llançar a la vida de missioner, “va decidir que havia d'escriure un llibre per convertir tots els no creients. Una nació en què cada any tothom es regala roses i llibres ha de tenir un pare fundador com Ramon Llull”.

El mallorquí nascut al segle XIII encarna l'impuls espiritual català, “tan diferent del misticisme castellà”. I és que Bloom veu moltes diferències entre l'ànima catalana i la castellana, encarnades en un Llull amb una teologia sempre positiva: “potser res en Llull és tan català com això; la nit fosca de l'ànima castellana li és aliena”. El crític novaiorquès veu com “Catalunya és una civilització distinta, i d'entrada les seves diferències de temperament respecte de Castella són desconcertants per a un *amateur* i foraster com jo. Però també hi ha diverses Catalunyaes: Llull era mallorquí, i Barcelona no és Mallorca, si bé actualment semblen més afins entre si del que ho són amb València, que té unes ufanoses tradicions literàries pròpies. Catalunya és una idea, o un complex d'idees, així com un lloc i una gent, a qui uneix una llengua i una història d'opressió espanyola que va culminar en el feixisme de Franco. L'honor de Catalunya, igual que el del País Basc i el de Madrid, és haver lluitat tan aferrissadament contra el feixisme militarista i clerical. Tant per als catalans com per als castellans, avui això pot semblar arcaic, però aquí als Estats Units no ho és, ja que actualment estem governats per un règim teocràtic i militarista”.

“UNA NACIÓ EN QUÈ CADA ANY TOT HOM ES REGALA ROSES I LLIBRES HA DE TENIR UN PARE FUNDADOR COM RAMON LLULL. ÉS EL CERVANTES, EL GOETHE, EL DANT O EL CHAUCER DE CATALUNYA”

Harold Bloom no va estar-s'hi, durant la conferència, d'expressar opinions polítiques com aquesta, barrejades amb consideracions literàries; per exemple, que si fos català voldria que el seu país fos independent d'Espanya. “Fa gairebé vuit segles, el català era una llengua europea important, i Catalunya era el principal centre comercial de la Mediterrània occidental. La tragèdia de Catalunya va ser primer l'Aragó, i després Castella”. Així, Bloom diu que després d'*El Cant Espiritual* d'Ausiàs March (s. XV), Castella no va tenir cap poema de tanta eminència fins al Segle d'Or. Amb tot, els autors en llengua catalana, els d'ara i els de llavors, no són prou coneguts a l'exterior. Tot i que, segons Bloom, n'hi ha de “memorables”, encara avui reben molta més atenció internacional genis no de la paraula sinó de la plàstica, com ara Gaudí. I això que el segle XX va donar també grans figures literàries, com ara Espriu, de qui diu que “només els grans poetes castellans moderns, Antonio Machado, Juan Ramon Jiménez, Vicente Aleixandre, Federico García Lorca, Rafael Alberti i Luis Cernuda en comparteixen l'extraordinària eminència”.

El text sencer de la conferència de Bloom serà editat íntegrament per l'Institut Ramon Llull en català, castellà, alemany i anglès, i es distribuirà per fires literàries, com ara la Fira del Llibre de Frankfurt.

Sandra Buxaderas

“CATALUNYA ÉS UNA IDEA, O UN COMPLEX D'IDEES, AIXÍ COM UN LLOC I UNA GENT, A QUI UNEIX UNA LLENGUA I UNA HISTÒRIA D'OPRESSIÓ ESPANYOLA QUE VA CULMINAR EN EL FEIXISME DE FRANCO”

ESTUDIS CATALANS A LA UNIVERSITAT DE CHICAGO

L'INSTITUT RAMON LLULL HA INAUGURAT, A LA PRESTIGIOSA UNIVERSITAT DE CHICAGO, LA CÀTEDRA D'ESTUDIS CATALANS. DU EL NOM DE JOAN COROMINES EN HONOR AL FILÒLEG, QUE HI VA IMPARTIR CLASSES DURANT DIVERSOS ANYS DEL SEU EXILI DE LA DICTADURA DE FRANCO. L'ESCRITORA MALLORQUINA CARME RIERA N'IMPARTEIX EL PRIMER CURS.

“Catalunya ha de projectar la llengua catalana al món sense complexos i des de plataformes de prestigi”. Així ho ha assegurat Carme Riera en el marc de l'acte inaugural. Riera, acadèmica de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, Creu de Sant Jordi i Premi Ramon Llull, entre altres guardons, explica que “ser la primera titular de la càtedra és un privilegi i també una jugada de l'atzar; quan em documentava per escriure *La meitat de l'ànima* vaig buscar referències de l'exili i vaig llegir les memòries de Pere Coromines, pare de Joan Coromines. El pare de la protagonista de la meua novel·la es va dir Pere en honor seu”.

L'autora de *Dins el darrer blau*, *Cap al cel obert* i *La meitat de l'ànima* reflexiona: “A diferència de Joan Coromines, que es va trobar un Chicago gris i fred, el Chicago d'ara és una gran ciutat. No tinc un projecte definit però potser d'aquesta experiència en sortirà una novel·la. És el que em va passar durant l'estada a Gainesville (Florida), on vaig escriure part de *Cap al cel obert*, i a Dartmouth (Massachusetts), on vaig començar a escriure *La meitat de l'ànima*”.

Riera creu “un encert” vincular la càtedra Joan Coromines “a la Universitat de Chicago, on va treballar tants anys de professor; és una universitat amb molta projecció internacional i una de les més prestigioses dels Estats Units”. Afegeix que “el nivell dels estudiants, o més ben dit, de les estudiants, és molt bo. Això permet que les classes es converteixin en un intercanvi de coneixements i opinions”.

L'acte d'inauguració va ser presidit pel fins fa poc conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, Carles Solà, acompanyat de la directora de l'Àrea de Llengua de l'Institut Ramon Llull (IRL), Maria Àngels Prats, i de representants de la Universitat de Chicago i de diverses institucions culturals catalanes.

Per inaugurar la càtedra, l'IRL ha organitzat un Simposi de Catalanística amb la presència d'acadèmics catalans, dels Estats Units i del Canadà. Amb la de Chicago, són quatre les càtedres o centres d'estudis de l'IRL a l'estranger: el centre d'estudis a la Universitat Sorbona de París, el centre d'estudis al Queen Mary College de Londres i el centre d'estudis a la Universitat de Guadalajara (Mèxic). Properament l'IRL inaugurarà un centre d'estudis a Frankfurt.

Fundada l'any 1890 per John D. Rockefeller, la Universitat de Chicago destaca per la gran quantitat de premis Nobel d'Economia que hi han impartit classes: Milton Friedman (1976); Theodore Schultz (1979); George Stigler (1982); Merton Miller (1990); Gary Becker (1992); Robert Fogel (1993), i Robert Lucas (1995). També han estat professors els premis Nobel de Física Albert A. Michelson (1907), Enrico Fermi (1938) i Subramanyan Chandrasekhar (1983), així com Saul Below, Nobel de Literatura l'any 1976, i Charles Huggins, Nobel de Medicina l'any 1977.

Coromines hi va començar a impartir classes el 1945, poc després d'anar a Nova York becat per la Fundació Guggenheim. Hi arribava en ple exili, que, al seu moment, el va dur als camps de refugiats del Rosselló. Un cop alliberat, va anar a París i a la Universitat de Mendoza (Argentina), fins que va passar als Estats Units. Entre els seus estudis lingüístics, destaca un projecte únic a Europa: l'*Onomasticon Cataloniae*, un recull de tots els noms de lloc del domini lingüístic que havien de ser objecte d'investigació etimològica.

Carme Riera estrenarà la càtedra d'estudis catalans a la Universitat de Chicago.

TV3 PER ALS CATALANS A L'ESTRANGER

JA NO CAL VIURE EN TERRITORI CATALÀ PER SEGUIR LA PROGRAMACIÓ DE TELEVISIÓ DE CATALUNYA (TVC). ELS CATALANS RESIDENTS A QUAalsevol PUNT DEL PLANETA QUE VULGUIN VEURE ELS SEUS PROGRAMES FAVORITS DE TV3 O DELS ALTRES CANALS DE TVC HO TINDRAN MOLT FÀCIL PER ACCEDIR-HI A TRAVÉS D'INTERNET. UN ACORD ENTRE LA GENERALITAT I LA CORPORACIÓ CATALANA DE RÀDIO I TELEVISIÓ (CCRTV) PERMETRÀ DESCARREGAR-SE PROGRAMES A MEITAT DE PREU I OFERIRÀ NOUS SERVEIS A TRAVÉS D'UN PORTAL D'INTERNET.

Com apuntava el diari *Avui*, el portal serà com un "cordó umbilical" que unirà els catalans de l'exterior amb la terra d'origen, lluny de les limitacions del satèl·lit. Es tracta, també, d'una eina de projecció exterior del país. S'hi accedeix a través de la pàgina web tvcinternacional.cat.

En el nou portal, ha afirmat el director general de la CCRTV, Joan Majó, "els catalans de l'exterior poden obtenir amb gran qualitat qualsevol programa emès pels diferents canals de Televisió de Catalunya". A més, poden accedir a notícies d'interès internacional facilitades per la Secretaria de Cooperació Exterior, a la qual s'accedeix a través d'un enllaç a casalscatalans.cat.

El llavors conseller Joan Carretero, que va rubricar l'acord amb Majó, explica que el Departament de Governació "ha detectat que la diàspora de Catalunya és molt diferent de la de fa 30 o 60 anys. Ens trobem amb uns casals, unes comunitats, amb demandes molt diferents i amb perfils de socis nous. Ara hi ha joves professionals que han anat a treballar a l'exterior i que necessiten imperiosament aquest contacte en temps real amb Catalunya". Els catalans han demanat a la Generalitat "de forma massiva" noves eines de comunicació amb Catalunya, entre les quals un accés fàcil a TVC.

Fruit d'aquesta demanda, la Secretaria de Cooperació Exterior, que depèn del Departament de Governació i està encapçalada per Albert Royo i Mariné, subvencionarà el 50% del cost del servei d'oferta de

programes per Internet —el *3alacarta*— als catalans que formin part d'una comunitat catalana de l'exterior. En lloc de 72 euros anuals, en pagaran 36. Com ha dit Royo, "els 200.000 catalans que ara hi ha dispersos pel món tindran un estímul més per afiliar-se a alguna comunitat catalana, perquè sovint la quota que fa pagar el casal serà menor del que s'estalviaran". Ara ja hi ha 114 comunitats oficialment reconegudes, amb 15.000 afiliats.

El *3alacarta* permet veure des d'Internet molts dels programes de TVC poques hores després de l'emissió, així com la programació en directe de TV3, 33, K3, 3/24 i TVCi. A més, ofereix un catàleg de més de 3.000 vídeos, una oferta que creix diàriament amb la incorporació de noves peces. El servei per a subscriptors ofereix els programes i les connexions en directe en la màxima qualitat de vídeo que permeten les connexions per cable o ADSL.

Tomàs Puntí / Sandra Buxaderas

Joan Majó i Joan Carretero presentant l'acord.

LA POR I EL DESIG

LA PELL FREDA, D'ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL, ÉS EL BEST-SELLER CATALÀ MÉS VENUT ARA MATEIX A TOT EL MÓN. S'HAN VENUT ELS DRETS DE TRADUCCIÓ A VINT-I-QUATRE LENGÜES.

PER ANDREU GOMILA*

En una entrevista de fa quatre anys, un desconegut Albert Sánchez Piñol (Barcelona, 1965) s'atrevia a dir que “hi ha molta novel·la fava en català”, que “hi ha aquesta cosa bleda en què es confonen els sentiments amb la sensibleria”. Acte seguit afirmava que la seva era una altra opció. Una alternativa extravagant que depèn de l'enamorament per l'altre, un ésser mut i atractiu, contrapunt a la terrible història d'un home sol que troba en el silenci submarí l'amor que el salvarà de l'autodestrucció. *La pell freda*, la primera i reeixida novel·la de l'autor, no és res més que això: la història de com un home, que es veu abocat a la mort més terrible, localitza en l'amor a l'altre —en l'espècie que el vol aniquilar— la via d'evasió que fa possible la seva vida, deixar enrere la por, i li permet compartir la seva solitud davant de l'adversitat.

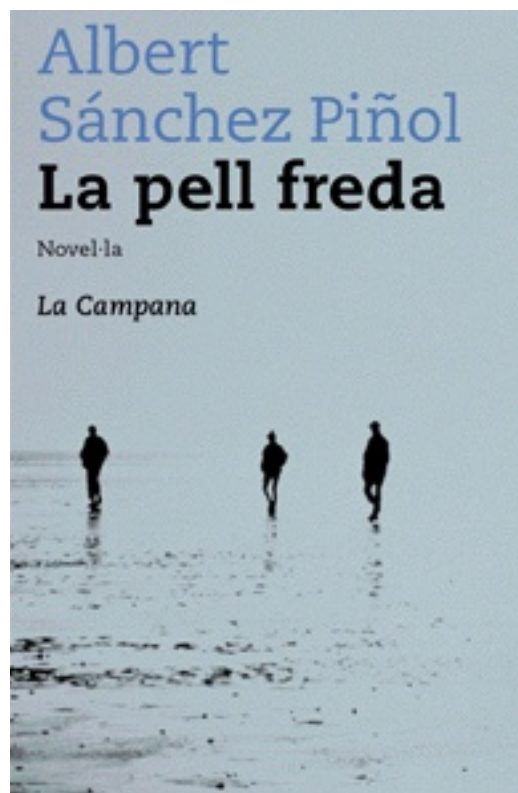
En un moment d'*En el cor de les tenebres*, el protagonista de la novel·la de Joseph Conrad, un dels referents reconeguts de Sánchez Piñol, diu: “Vivim com somiem, sols” (“*We live as we dream - alone*”). I així es desenvolupa la història d'aquest irlandès desenganyat —ens trobem a finals de la dècada de 1920—, que en un principi havia de ser un català, però que va acabar esdevenint irlandès per facilitar la feina de l'autor, com ell mateix ha admès. A *Pandora al Congo*, la segona —i millor— novel·la de l'autor, el protagonista és anglès, cosa que també li facilita les coses. Ser català, almenys literàriament, és massa complicat; has d'explicar massa coses.

A *La pell freda*, la nacionalitat del protagonista-narrador és una anècdota que, tanmateix, ens fa més versemblant la història. Un tret importantíssim quan ens enfrontem a un relat que pertany a la ciència-ficció, ja que si l'escriptor no és capaç d'assolir aquesta versemblança, la novel·la perd qualsevol atractiu possible. I si s'ha de destacar alguna cosa d'aquest llibre és la seva efectivitat literària, ja que t'absorbeix des de la primera frase, fins al punt que no pots abandonar-la fins a esgotar l'últim alè de tots els éssers que hi habiten. Està perfectament travada, amb continus alts i baixos de tensió que permeten que el lector respiri. No és estrany, doncs, que s'hagi

convertit en un *best-seller* de qualitat, cosa que poques vegades passa amb llibres que neixen en una editorial petita, sense el favor de la crítica i dels mitjans de comunicació de massa, i de mans d'un autor novell i invisible per a la majoria dels lectors. Ha atret tothom, fins i tot als que són reticents a endinsar-se en un llibre que parla de bestioles assassines.

El protagonista de *La pell freda*, Kollege, és un oficial atmosfèric, l'objectiu del qual és passar dotze mesos en una illa de l'Atlàntic sud observant els vents que hi bufen. La vida, però, mai no és tan senzilla com la pinten. I aquí això ens quedarà clar des de les primeres pàgines, ja que de seguida veurem com la història no rutlla de manera evident. Sánchez Piñol construeix una atmosfera que ens fa estar atents a tot el que passa. De primer, tot sembla apuntar que l'estada de l'irlandès ha de ser d'allò més avorrida, en un indret recòndit on l'home que substitueix ni es digna a aparèixer. Més tard, els grans esdeveniments de la novel·la emergiran gairebé per sorpresa, tant la coneixença del seu *alter ego*, l'alemany Batís Caffó, amb qui lluitarà per la possessió d'un territori que no és seu, com l'enamorament d'Aneris, la de la pell freda, punt d'evasió del nostre narrador. La por, de fet, serà qui guiarà els passos del narrador, així com l'amor serà el *leitmotiv* de *Pandora al Congo*. Sánchez Piñol ens presenta la història d'un home que lluitarà per la seva vida en un ambient hostil. Tindrà por, però el desig el traurà de l'abisme.

*Andreu Gomila és poeta i periodista i escriu a les pàgines de “Món” i “Cultura” del diari AVUI.

ESTRELLES D'ESTIU

CATALUNYA MOSTRA LA SEVA CARA MÉS MUSICAL DURANT ELS MESOS D'ESTIU. L'ARRIBADA DEL BON TEMPS COINCIDEIX AMB LA CELEBRACIÓ DE NOMBROSOS FESTIVALS AMB FIGURES DE RELLEU INTERNACIONAL EN QUÈ LA MÚSICA ESDEVÉ LA GRAN PROTAGONISTA, SENSE OBLIDAR LA DANSA O EL TEATRE. LA MAJORIA DE CERTÀMENS VAN NÉIXER FA UNA TRENTENA D'ANYS AMB L'ARRIBADA DE LA DEMOCRÀCIA I TENEN COM A ESCENARI BARCELONA I POBLACIONS DE LA COSTA BRAVA, A GIRONA.

Un dels festivals més antics és el Grec de Barcelona, que va ser batejat amb el nom del vell teatre de Montjuïc i que ha arribat a la trentena edició. El festival del 2006 se celebra del 25 de juny al 5 d'agost. L'espectacle inaugural, amb el nom de Plurals, reunirà, a l'amfiteatre de Montjuïc, Pi de la Serra, Jabier Muguruza i Javier Ruibal. En l'àmbit del teatre, s'hi presenten diverses produccions basades en obres de Shakespeare. La programació inclou concerts musicals, teatre, circ i dansa.

www.barcelonafestival.com/web/home.php

A la comarca de l'Alt Empordà, a Peralada, es presenta una oferta de qualitat entre el 14 de juliol i el 19 d'agost, amb espectacles d'òpera i concerts de música clàssica i simfònica, en un marc tan esplèndid com el que conformen el castell de Peralada i l'església del Carme. Coincidint amb l'Any Mozart, s'hi ha organitzat el recital del 20è aniversari del Festival, amb la presència de la soprano Montserrat Caballé.

www.festivalperalada.com

El Festival Internacional de Porta Ferrada, que té com a escenari el monestir, el teatre auditori i els carrers de Sant Feliu de Guíxols, a la Costa Brava, és un dels més antics dels que s'organitzen a Catalunya. Arriba enguany a la 44a edició i té lloc entre el 8 de juliol i el 27 d'agost. La programació, amb una trentena d'actes, s'estructura al voltant de la música clàssica, el teatre, la dansa i el jazz-pop-world-music. Cal destacar-hi l'homenatge que es retrà al conegut músic americà Leonard Cohen, amb la participació de músics consagrats com ara Luz Casal, Luís Eduardo Aute o Martirio. Un altre esdeveniment rellevant és el concert de música clàssica de Barbara Hendriks, amb el quartet suec Magnus Lindgren.

www.portaferrada.com

A la mateixa Costa Brava s'organitza, del 14 de juliol al 22 d'agost, el Festival de Músiques de Torroella de Montgrí, que té una llarga tradició musical. El marc dels concerts és el nucli antic de la vila, un espai urbà especialment ric que data dels segles XIII i XIV. L'artista invitada enguany és Maria Bayo. Aquesta

artista i l'Orquestra de Cambra de Praga oferiran el 6 d'agost un concert amb àries d'òpera de Mozart, sota la direcció de Graziella Contratto.

www.festivaldetorroella.org

També a tocar de mar s'organitza el Festival del Cap Roig, a Calella de Palafrugell. L'obrirà Bob Dylan i hi actuaran Roberta Flack, George Benson, Diana Krall, Gilberto Gil o Enrique Morente.

www.caixagirona.es

Els amants de la música clàssica tenen una cita obligada amb el festival que té lloc al monestir de Santa Maria de la localitat gironina de Vilabertran. Es coneix amb el nom de Schubertfada, en record del compositor austríac Franz Schubert, i aplega intèrprets de trajectòria reconeguda. L'edició del 2006 manté el nivell d'anys anteriors. S'hi han programat nou jornades, del 17 d'agost al 9 de setembre. Enguany hi actuen, entre d'altres, el baríton Matthias Goernem i l'orquestra del Gran Teatre del Liceu.

www.vilabertran.com

Tomàs Puntí

llibresCAT

Tots els llibres
QUE TU VOLS
ara i a casa

- Discos
- Llibres
- Libre electrònic
- Revistes
- Diccionaris
- Vídeos i DVD
- CD-ROM
- Mapes i guies

Si ens dieu que heu vist l'anunci a CATALONIA us fem un 5% de descompte en la vostra compra

www.llibres.cat

L'OBRA DE GAUDÍ: 100 ANYS DESPRÉS

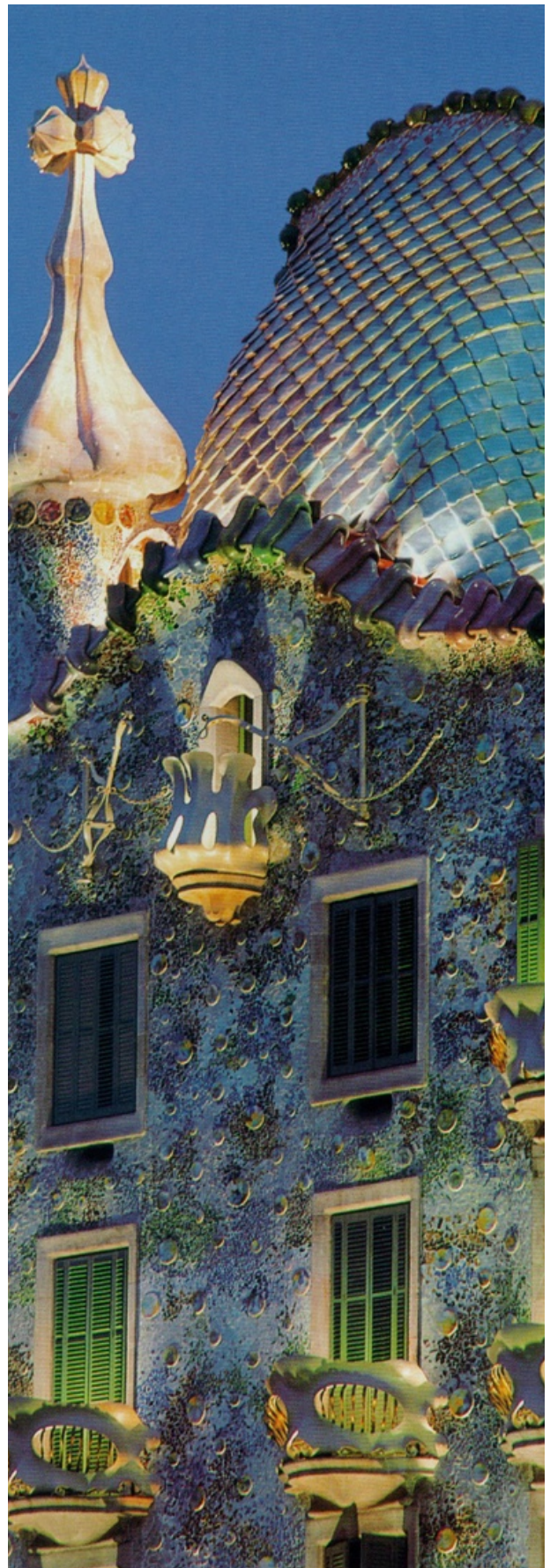
“Benvinguts a un món màgic”. Així rep la Casa Batlló els visitants cent anys després que Antoni Gaudí (1852-1926) la transformés de dalt a baix i passés a ser un edifici singular i únic. L'arquitecte va renovar tant l'interior com l'exterior, afegint nous balcons i ceràmica policromada a la façana, per coronar-la amb una teulada de fantasia. Una casa de fades en ple centre de Barcelona.

En acabar, al reconegut arquitecte no li va faltar temps per dedicar-se a l'altra joia: la Casa Milà, més coneguda com la Pedrera, també situada al passeig de Gràcia de Barcelona. Gràcies a Gaudí, aquesta gran avinguda que uneix la plaça de Catalunya amb l'antiga vila de Gràcia és una de les més belles del districte de l'Eixample, una xarxa uniforme de carrers perpendiculars i travesseres que configuren el gran pla urbanístic dissenyat per Ildefons Cerdà al segle XIX. En aquest districte, Gaudí també hi va projectar la Sagrada Família, un altre punt ineludible del que fou l'*art nouveau* europeu a Catalunya: el modernisme.

Aquest moviment cultural volia traslladar a l'arquitectura les formes de la naturalesa i el moviment. La decoració va destacar per sobre de la mateixa estructura de l'edifici. Els elements ornamentals van decorar tant la façana com els interiors i van convertir el mobiliari floral, els vitralls de colors, el mosaic i la forja en els autèntics protagonistes. A Catalunya aquest moviment va tenir unes dimensions i una personalitat especials, amb preferència pels ocells, papallones, animals fabulosos, fulles i flors creats a partir de pedra esculpida, de ferro forjat o de vidre multicolor en formes de cercles, estels o serpentins. I Gaudí, místic i somniador, en va ser el gran mestre. La Pedrera i la Casa Batlló, mostres del seu geni, han estat declarades patrimoni mundial de la UNESCO.

Planta noble de la Casa Batlló.

Casa Batlló al passeig de Gràcia de Barcelona.

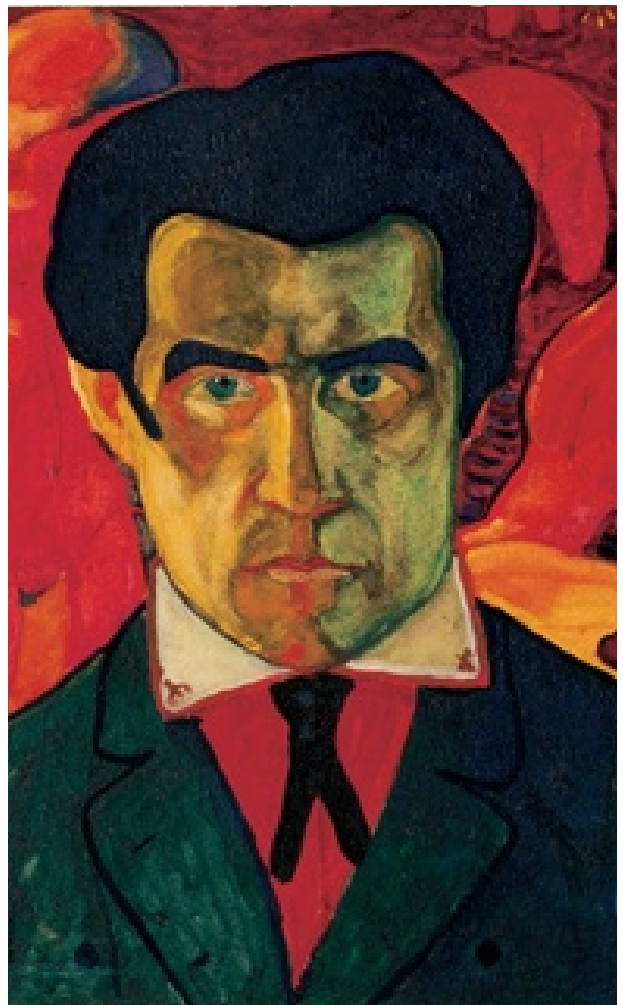
UNA RETROSPECTIVA SOBRE MALÈVITX

Per celebrar els cent anys, la sala d'exposicions de la Pedrera ofereix una excepcional retrospectiva del pintor ucraïnès Kasimir Malèvitx (1879-1935), l'artista que va portar l'abstracció fins a les últimes conseqüències, el pare del suprematisme. Considerat una figura clau de l'avantguarda russa, Malèvitx començà amb estudis impressionistes per arribar al postsuprematisme. Una de les seves grans innovacions va ser el *Quadrangle negre envoltat de blanc* (1915), el primer monocrom de la història de la pintura, ja que el blanc feia les funcions de marc. Des d'aleshores es coneixerà amb el nom de *Quadrat negre* o *Quadrat negre sobre fons blanc*.

Fins al proper 25 de juny es podran contemplar 102 pintures, dibuixos, escultures, fotografies i llibres procedents de diferents museus i col·leccions particulars. Destaquen les peces inèdites d'arquitectura-escultura denominades *arquitectons* (dels anys vint), unes construccions blanques integrades per elements units de base cúbica, així com l'*Autoretrat* (1908-1910) i el *Quadrat negre* (1923).

A més d'aquesta exposició, la Pedrera alberga un programa de celebracions, concerts i taules rodones en homenatge a compositors importants del segle XX i inaugura el Festival de Música Robert Gerhard (Valls, 1896 – Cambridge, 1970), un dels més grans compositors catalans.

Sara Bosch

Autoretrat de Kasimir Malèvitx.

Casa Milà (la Pedrera) al passeig de Gràcia de Barcelona.

LA PATRONA DE CATALUNYA COMPLEIX 125 ANYS

LA MARE DE DÉU DE MONTSERRAT, CONEGUDA POPULARMENT COM LA MORENETA, COMPLEIX ENGUANY CENT VINT-I-CINC ANYS COM A PATRONA DE CATALUNYA. LA IMATGE, VENERADA DES DE FA MÉS DE MIL ANYS, L'ACULL UN ANTIC MONESTIR BENEDICTÍ ENFILAT EN UNA MUNTANYA TAN BELLA I EVOCADORA QUE GOETHE. EL GRAN POETA ROMÀNTIC ALEMANY, LA VA IMAGINAR COM A RECEPTARI DEL SANT GRAAL, SÍMBOL DE LA PERFECCIÓ ESPIRITUAL.

La imatge de la patrona catalana és coneguda a Europa, on hi ha esglésies o ermites que li són dedicades, a Llatinoamèrica, a Filipines i a Austràlia. Avui és un referent nacional alhora que protagonista d'excepció de la projecció internacional del país.

El papa Lleó XIII la va proclamar patrona de Catalunya el 14 de juliol de 1881. El mateix any el santuari va obtenir el títol de basílica i es va fer la coronació canònica de la imatge (el 10 de març i l'11 de setembre, respectivament). Les tres efemèrides i el reconeixement de la imatge pel Vaticà van conduir el papa Benet XVI a declarar el jubileu de Montserrat per al 2006.

Amb el lema “Maria, mare de consol i d'esperança”, aquest any jubilar representa la renovació espiritual i de concòrdia per als feligresos de tot el món que s'acostin a la Verge. “Volem que Montserrat —diu el rector Josep Enric Parellada— continuï sent un lloc d'acollida, on qui hi arriba és molt important no pel que té o pensa sinó per ell mateix”.

La proposta de fer patrona la Verge de Montserrat, el 1880, va ser iniciativa dels bisbes de les diòcesis catalanes, encapçalats per Josep Maria Urquinaona, bisbe de Barcelona, amb el suport popular. Se celebrava el Mil·lenari de Montserrat (la muntanya ja acollia una comunitat de monjos des de l'any 880). Per a la mateixa celebració es va crear *El Virolai*, l'himne dedicat a la Moreneta, amb melodia de Josep Rodoreda (1851-1922) i versos de mossèn Jacint Verdaguer (1845-1902), que comencen així: “Rosa d'abril, Morena de la serra, de Montserrat estel, il·lumineu la catalana terra, guieu-nos cap al cel”.

Si bé és casual que la data de la coronació de la Verge de Montserrat coincideixi amb la festa nacional de Catalunya, l'11 de setembre (la proclamació de la festa fou la primera llei aprovada pel Parlament de Catalunya constituït l'any 1980), no ho és que la

història mil·lenària de Catalunya estigui vinculada a Montserrat des dels seus orígens. Josep Enric Parellada assenyalava que “la devoció a la Mare de Déu ha afaiçonat la fe i la vida cristiana de Catalunya, és a dir, les nostres arrels més genuïnes. També avui som testimonis de la vinguda a Montserrat dels homes i dones que viuen i treballen a Catalunya, els que hi han nascut i els que han vingut buscant un vida més digna i més humana. El nostre poble ha fet d'aquest lloc un espai on compartir i expressar la fe i la vida, en totes les seves dimensions”.

La història i la devoció a la Mare de Déu estan vinculades, des del 1025, a la comunitat monàstica benedictina. L'any 1025, l'abat Oliba (que ja era abat del monestir de Ripoll, bressol de Catalunya) va fundar un petit monestir que es va convertir en abadia al principi del segle XV. Al llarg dels segles posteriors s'hi van fer profundes reformes i ampliacions fins que la Guerra del Francès (1808-1811) i la desamortització de 1835 van ocasionar-ne la destrucció i l'abandonament. El 1844 se'n va iniciar la restauració, només paralitzada per la Guerra Civil espanyola (1936-1939), fins que Montserrat ha esdevingut el monestir i santuari que coneixem avui.

Joan G. Bausa

AQUEST CENTRE DE PEREGRINACIÓ INTERNACIONAL REP MÉS DE DOS MILIONS I MIG DE VISITES CADA ANY. ÉS EL SEGON LLOC MÉS VISITAT DE CATALUNYA DESPRÉS DE LA COSMOPOLITA I OLÍMPICA CIUTAT DE BARCELONA. PER ALS CATALANS, N'ÉS EL SANTUARI NACIONAL

COLOR FOSC, COM ALTRES VERGES EUROPEES MUNTANYA ATÍPICA

La Mare de Déu de Montserrat és coneguda popularment com la Moreneta pel color fosc de la pell, un tret en què coincideix amb moltes altres imatges europees de la Verge de l'època medieval. Ara bé, fa cinc anys els mitjans de comunicació es van fer ressò d'uns estudis científics que demostraven que el color original de la cara i les mans de la marededéu i l'infant Jesús era el blanc trencat de la fusta d'álber.

SÍMBOLS UNIVERSALS

La talla és romànica policromada del segle XII. Duu l'infant Jesús sobre la falda i sobre la mà dreta estesa, un orbe esfèric que representa tot el cosmos. Amb la mà esquerra sembla voler posar el món sobre l'espatlla de l'infant, tot indicant l'omnipotència del fill. L'infant beneeix amb la mà dreta i sosté una pinya amb l'esquerra, en senyal de fecunditat i vida eterna. Des del 1947 la imatge està entronitzada en un retaule d'argent, sufragat per subscripció popular, a la part superior de l'absis de la basílica.

Montserrat és un massís muntanyós d'orogènia atípica, d'uns 10 per 5 km i de fins a 1.225 m d'altitud (cim de Sant Jeroni), a tocar dels límits comarcals del Bages, l'Anoia i el Baix Llobregat i a uns 50 km del litoral mediterrani, al nord-est de la península Ibèrica. El conjunt va ser declarat parc natural el 1987. S'hi pot accedir per carretera, per funicular aeri i per cremallera. El monestir es troba a 720 m, al vessant oriental de la muntanya. La comunitat de Montserrat està formada per una vuitantena de monjos que viuen segons la regla de sant Benet. L'Escolania, que està al servei del santuari, és una de les escoles de música més antigues d'Europa.

Per a més informació
www.montserratvisita.com
www.abadiamontserrat.com

II REPÚBLICA: 75 ANYS DESPRÉS

PER ANTONI SEGURA I MAS *

Va néixer, sense que es vessés ni una sola gota de sang, a la primavera del 1931, un 14 d'abril, després d'unes eleccions municipals que, en realitat, després de la dictadura de Primo de Rivera, eren un plebiscit entre monarquia i república. A Catalunya, la victòria de les candidatures d'ERC (amb USC) havia estat aclaparadora, en detriment, sobretot, de la Lliga Catalana i dels republicans llerouixistes, i els partits obrers obtenien una representació testimonial. El migdia del dia 14, des del balcó de l'Ajuntament de Barcelona, Lluís Companys proclamava la República. Poc després, Francesc Macià anava més enllà i “interpretant el sentiment i els anhels del poble que ens acaba de donar el seu sufragi, proclamo la República Catalana com Estat integrant de la Federació Ibèrica”. Tres dies més tard, fruit de les negociacions amb el govern republicà espanyol, arribaven les rebaixes i la República Catalana esdevenia Generalitat de Catalunya.

Va morir vuit anys més tard, ofegada en sang per la brutal reacció militar-feixista. A Catalunya, la segona setmana de febrer de 1939, al bell mig d'un cru hivern, les tropes rebels van atènyer la frontera i les darreres tropes republicanes la van travessar camí de França i d'exilis més llunyans. Darrere, com va escriure el poeta (Joan Oliver, *Pere Quart*), quedaven “una esperança desfeta, // una recança infinita. // I una pàtria tan petita // que la somio completa”. Darrere quedaven anys d'il·lusions i esperances, de realitzacions transformadores en educació i sanitat, de valors cívics i democràtics, de llibertats individuals i nacionals, de laïcitat, de jurisprudència sobre igualtat de gènere (vot de la dona, divorci, avortament), de realització cultural i artística al servei, sovint, de les classes populars, de revolucions impossibles i, sobretot, de voluntat de conquerir el present per guanyar el futur. Darrere quedaven també, ai las!, anys de sang, de divisions, de lluites fraticides —que perviuri en l'exili—, de repressió incontrolada sobre tantes víctimes

innocents, de fam i misèria i dels horrors de la guerra i dels bombardeigs. I a Catalunya, com al conjunt d'Espanya, s'implantava la més dura i sagnant de les dictadures, que comportava la pèrdua de les llibertats i de les institucions, el nacionalcatolicisme, l'erm cultural i artístic i, sobretot, un forçat oblit, fet de renúncies, d'exili interior i de soterrament de la memòria dels anys de la Catalunya republicana i autònoma. S'implantà la pitjor de les repressions institucionalitzades, la de les presons, els camps de concentració, les depuracions, els consells de guerra i les afusellades a trenc d'alba i es negà a les generacions futures la via de realització personal que només uns anys abans havia estat possible.

El contrast és evident, la II República havia arribat per la força de les urnes i, sense menystenir el pes dels errors propis, que foren sens dubte molts, va finir per la força de les armes. Vuit anys curts, però intensos en realitzacions democràtiques i republicanes que abasten un ampli recorregut, que, simbòlicament, s'inicià amb l'establiment de la Constitució republicana i l'Estatut de 1932, però que, com s'ha assenyalat, ateny tots els camps: de l'educació (CENU, Institut-Escola, escoles populars, campanyes d'alfabetització, etc.) a la protecció dels boscos; del divorci als costums (cura de la higiene, denúncia de l'alcoholisme, etc.), del Tribunal de Cassació de Catalunya al projecte de Ciutat del Repòs del GATCPAC, de la divisió comarcal al teixit cultural i associatiu (Palestra, ateneus populars, etc.) i, ja en temps de guerra, l'exaltació dels valors solidaris (amb Madrid, amb Euskadi), la denúncia del feixisme, etc. Una vida curta però intensa que, sens dubte, durant la negra nit del franquisme va contribuir a idealitzar el període republicà, oblidant els errors i els enfrontaments d'aquells anys.

A Catalunya, la pèrdua de les llibertats individuals i democràtiques fou indissociable de la pèrdua de les llibertats nacionals. Aquesta constant es mantindrà viva durant tota la dictadura, esdevindrà patrimoni col·lectiu de tota l'oposició democràtica i revifarà en els anys seixanta i en els primers anys de la transició, tal com recollirà l'Assemblea de Catalunya en la triple reivindicació de “Llibertat, amnistia i estatut d'autonomia!”. A partir, però, del pacte d'oblit amb què es segellà la transició, s'anà esvaint el record de la II República, que quedà relegada a un breu capítol en els llibres de text, dedicats, fonamentalment, a descriure l'evolució politicoinstitucional i la cronologia de la Guerra Civil. S'oblidà, massa aviat, que hi havia una factura pendent amb les generacions que ho havien donat tot per guanyar les llibertats i la modernitat. Ni en el cinquantenari de la II República (un mes i escaig després de l'intent de cop d'Estat del 23-F de 1981) ni en l'any de l'inici (1936) o la fi de la Guerra Civil (1939) no va haver-hi prou voluntat

política, ni disposició, ni sensibilitat per rescabalar la memòria de les víctimes del franquisme —i molt especialment la dels republicans afusellats o exiliats. Es va perdre una oportunitat irrepetible —per raons purament biològiques— de pagar la factura pendent amb el passat.

I així, a partir dels primers anys de la transició, vam començar de nou a reconstruir un país i unes il·lusions devastades a cops de repressió, d'oblit i de silenci. Les referències eren la Constitució espanyola de 1978 i l'Estatut d'autonomia de 1979, i ens oblidàvem, un cop més, que les arrels democràtiques i de construcció nacional se situen en un període democràtic anterior, els anys de la II República. S'estenia així una cortina de fum per tapar les misèries de la dictadura —veritable responsable del fet que el projecte republicà, democràtic i nacional dels anys trenta no tingués continuïtat— i les seves amargues conseqüències. Afortunadament, ara que es compleixen 75 anys de la proclamació de la II República, sembla que es vol posar remei als oblots anteriors i commemorar tal com cal un esdeveniment que, en certa mesura, és a l'origen de la Catalunya actual i dels projectes de modernització, democratització i transformació que ara redescobrim. Més val tard que mai.

*Antoni Segura i Mas: Catedràtic d'història contemporània i director del Centre d'Estudis Històrics Internacionals (CEHI) de la Universitat de Barcelona.

*Francesc Macià
al balcó del Palau de la Generalitat en proclamar la República Catalana.*

ARXIU FOTOGRAFIC DE L'AHCB

LA DIÀSPORA DOCUMENTAL TORNA A CASA

UNA PART IMPORTANT DE LA HISTÒRIA CATALANA HA TORNAT A CASA DESPRÉS D'ANYS D'EXILI. ELS ANOMENATS "PAPERS DE SALAMANCA" SÓN UNA MOSTRA DEL RETORN DE MOLTS DOCUMENTS CONFISCATS DURANT LA DICTADURA FRANQUISTA O QUE VAN SORTIR DEL PAÍS DE LA MÀ D'EXILIATS QUE ELS VOLIEN SALVAR DE L'ESPOLIACIÓ. L'ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA (ANC) ÉS QUI ELS REP I ELS CLASSIFICA PER TAL DE SALVAR LA MEMÒRIA HISTÒRICA DEL PAÍS.

Des que es va crear el 1980, l'ANC acull documentació de l'Administració pública i dels ciutadans i ciutadanes, així com d'empreses i altres entitats jurídiques o privades.

Els "papers de Salamanca" són una mostra de la lentitud i la dificultat per aconseguir el retorn dels documents: han tornat a casa després de dècades de polèmica. Però encara no hi són tots. Només ha tornat la documentació de la Generalitat de Catalunya, però no la d'ajuntaments o ciutadans i ciutadanes particulars. I això que la reivindicació es remunta al 1977, en plena transició postfranquista. Almenys, la documentació del Govern català sí que ha aconseguit la unitat. Així ho entén l'ANC, la institució arxivística encarregada d'aplegar, conservar i difondre el patrimoni documental de la societat catalana. "Aconseguir els papers de Salamanca ha estat una de les fites més importants del país en sintonia amb el Govern i la societat", explica el director de l'entitat, Josep Maria Sans.

El retorn dels papers ha estat possible en una nova conjuntura política, amb el Govern del PSOE a Madrid i el Govern a Catalunya format pels partits —PSC, ERC i ICV— que donen suport al Govern de Zapatero. Els documents d'arxiu recuperats són una part essencial de la memòria històrica d'institucions com la Generalitat, sindicats com la CNT o la UGT, partits com el POUM o el PSUC, ateneus, societats i altres

entitats. Tot i que encara ha d'arribar la major part d'aquesta documentació, s'ha celebrat una primera exposició amb el títol "El retorn dels documents confiscats a Catalunya". Més de 30.000 persones l'han visitat a Barcelona. L'exposició mostra com es va fer la incautació dels documents i l'ús que en va fer el franquisme. La Comissió de la Dignitat va ser la representant de la veu civil de la societat catalana durant aquesta llarga reivindicació. Durant el mes de maig l'exposició s'ha traslladat a Lleida, passarà a Amposta abans de l'estiu, a Manresa al setembre, a Girona a l'octubre i a Tarragona al novembre.

Dels 119 documents de Salamanca retornats fins al moment, 82 són originals i 37 són reproduccions d'alguns arxius que més endavant arribaran a Catalunya. La recuperació d'arxius per part de l'ANC es fa mitjançant els originals i/o còpies digitalitzades. No és tan important que arribi l'original, sinó el fet que arribi el contingut.

L'Arxiu té un especial interès a conèixer la història dels catalans que han hagut de marxar fora del país per motius polítics o de qualsevol altre tipus. La institució demana a les comunitats catalanes de l'exterior amb documents sobre l'exili que *repatriïn* la documentació que ja no tingui interès administratiu, "almenys perquè tinguem una còpia aquí i puguem estudiar la presència catalana fora de Catalunya", concreta Sans.

Ara que fa els vint-i-cinc anys, l'ANC organitza una sèrie d'actes que acabaran al novembre d'aquest any. Destaquen l'exposició que inaugurarà al juny, "70 anys després. La Guerra Civil en els fons de l'Arxiu Nacional de Catalunya", i el cicle de conferències "Els arxius i la memòria històrica", previst per als mesos de setembre i novembre.

Sara Bosch

Seu de l'ANC a Sant Cugat del Vallès.

EL RETORN DELS 'PAPERS' ARGENTINS DE MACIÀ

L'OBRA CULTURAL CATALANA DE BUENOS AIRES DIPOSITA A L'ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA LES CARTES I TELEGRAMES QUE VA ENVIAR L'AVI A LA COLÒNIA CATALANA DE BUENOS AIRES.

Les cartes i telegrams que Francesc Macià va enviar als independentistes catalans residents a l'Argentina Pere Seras i Hipòlit Nadal Mallol entre el 1926 i el 1928 no han necessitat cap campanya perquè siguin des del 24 de febrer a l'Arxiu Nacional de Catalunya. La correspondència de qui va ser el president de la Generalitat de Catalunya durant la Segona República i dirigent d'ERC la va portar en persona Jaume Garriga, membre de l'activa Obra Cultural Catalana (OCC) de Buenos Aires, tot aprofitant un viatge a Barcelona. No va anar a Sant Cugat de matinada, com els 'papers' de Salamanca, la documentació confiscada per les tropes franquistes durant l'ocupació de Barcelona, sinó al ple del dia.

Tant Seras com Nadal van ser decisius per fer possible el viatge a Amèrica del Sud de Macià i el poeta i company polític Ventura Gassol. Tots dos havien quedat absolts del judici que es va celebrar a París just després del complot de Prats de Molló (1926) contra el dictador Primo de Rivera, i que va tenir un important ressò internacional.

Garriga explica que els hereus de Seras i Nadal van decidir, arran de la polèmica pel retorn dels 'papers' de Salamanca a Catalunya, portar els 'papers' argentins a l'Arxiu. Tots dos, en el moment en què s'escriuen amb Macià, formaven part del Comitè Llibertat, entitat creada a Buenos Aires pocs anys abans amb l'objectiu de "lluitar per les llibertats catalanes". Hipòlit Nadal Mallol va ser el fundador de la revista *Ressorgiment* (1916-72), una de les publicacions més importants de la diàspora.

El material que ara ja és a l'Arxiu comença amb una carta de Macià al Comitè Llibertat, escrita des de la presó parisenca de La Santé, on el polític ofereix la seva versió sobre el fracàs del complot de Prats de Molló. En la missiva deixa clar el convenciment de l'èxit que hauria tingut l'operació si "malhauradament [sic] la traïció del delator no ens hagués deturat pel camí". A partir d'aquí, les cartes i telegrams estan enfocats en el viatge a Amèrica del Sud de Macià i Gassol i en les dificultats que troben per entrar a l'Argentina des de Montevideo.

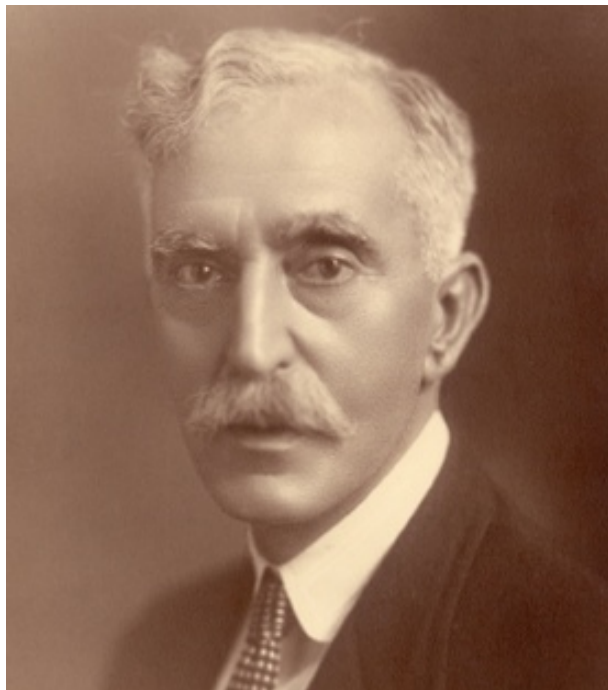
El futur president, però, mai no defalleix i dona mostres de la seva fermesa quan es nega a proclamar, davant les exigències de Buenos Aires, induïdes per l'ambaixada espanyola, que no pensa aprofitar l'estada

al país per reclutar homes ni mitjans "amb mires bèl·liques", és a dir, per tornar a intentar assolir la independència de Catalunya amb una operació similar a la de Prats de Molló. "Com voleu que, signant això, jo em pugui dir representant de la Catalunya que no es doblega per res realment ni aparent?", els pregunta Macià a Seras i Nadal. Més endavant, manifesta que no ha anat a Amèrica per fer la "primera claudicació". Les cartes exhibeixen la vitalitat de la colònia catalana a l'Argentina i l'Uruguai i les simpaties que la causa de Macià despertava a diferents països llatinoamericans. De fet, va obtenir visats d'entrada al Paraguai, Mèxic i el Brasil. A l'Argentina, però, hi va accedir d'amagatots, tot travessant el riu de la Plata amb barca, segons assegura Garriga. Hi va romandre més de mig any gràcies a l'ajuda del socialista Alfredo Palacios (el primer diputat socialista d'Amèrica Llatina).

Un cop acabada l'estada, Macià escriu als seus corresponents argentins des de l'Havana, Nova York i Brussel·les. A Cuba, els dona detalls de l'assemblea celebrada a la capital, que acabarà amb la redacció de la Constitució provisional de Catalunya, i, amb entusiasme, diu poder comptar amb molts cubans "si la nostra revolució durava". De nou a Europa, a finals de 1928, tornen les dificultats per a Macià, ja que el govern suís li prohibeix l'entrada al país. Un altre cop per pressions de Madrid.

El retorn del febrer passat no és el primer que porta a terme l'OCC. El 1997 ja va organitzar el trasllat dels llibres de Nadal al Port de la Selva.

Andreu Gomila

Retrat de Francesc Macià.

ANC / J. GISPERT (HAVANA)

EL BARÇA, SOLIDARI

SEMPRE S'HA DIT QUE EL BARÇA ÉS MÉS QUE UN CLUB I, UN COP MÉS, HO HA VOLGUT DEMOSTRAR. DES QUE HA ARRIBAT A LA PRESIDÈNCIA, JOAN LAPORTA NO NOMÉS HA RECUPERAT LA TRADICIÓ MÉS CATALANISTA DEL CLUB SINÓ QUE N'HA VOLGUT REFORÇAR LA SOLIDÀRIA: ARA DESTINARÀ EL 0,07% DELS INGRESSOS ORDINARIS A PROJECTES DE COOPERACIÓ. A MÉS, S'HA IMPLICAT EN ELS PROJECTES SOLIDARIS DEL GOVERN CATALÀ.

Els nens i joves de tot el món ja coneixen prou bé el Barça i figures com Eto'o i Ronaldinho, però ara la joventut de les zones més desfavorides del planeta podrà formar-se en una escola apadrinada pel club dels seus ídols. El president del Barça, Joan Laporta, va signar un conveni de col·laboració amb el llavors conseller de Governació i Administracions Públiques de la Generalitat, Joan Carretero, acompanyat del director de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD), David Minoves, per crear centres de formació i esport a països receptors d'ajut oficial al desenvolupament (AOD). "El Govern no podia trobar millor ambaixador que el Barça, que es converteix en un aliat estratègic a l'hora de portar l'ajut i l'educació social del nostre país al món", manifesta el conseller.

"EL GOVERN NO PODIA TROBAR MILLOR AMBAIXADOR QUE EL BARÇA, UN ALIAT ESTRATÈGIC A L'HORA DE PORTAR L'AJUT I L'EDUCACIÓ SOCIAL DEL NOSTRE PAÍS AL MÓN"

Amb una primera inversió de 396.000 euros, països com ara el Brasil, el Camerun i el Marroc estrenaran el conveni. Tres països on, segons el president del Barça, "la incidència del barcelonisme és cada dia més important gràcies als jugadors emblemàtics que tenim". Cada centre disposarà d'un camp de futbol, una acadèmia d'ensenyament, una clínica assistencial i un centre d'alimentació. Aquests projectes s'establiran mitjançant una subvenció de l'ACCD a l'ONG Acció Solidària - IGMAN i d'Akasvayu.

L'Agència assumirà la posada en marxa dels centres i la Fundació FCB se n'encarregarà del manteniment i la sostenibilitat, tot i que l'execució es durà a terme a través d'una entitat sense ànim de lucre que tingui per objectiu la cooperació al desenvolupament. L'acord pretén aportar els valors de la solidaritat, el respecte i la inclusió social a infants i joves entre sis i catorze anys en situació de risc d'exclusió social.

Sara Bosch

Joan Carretero i Joan Laporta.

DANI PEDROSA, EL CAMPIÓ PRECOÇ

L'aparença fràgil de Dani Pedrosa contrasta amb la vitalitat i la determinació amb què corre amb la seva Honda pels circuits més importants del món. Amb vint anys ha aconseguit tres títols mundials, un en la categoria de 125 cc i dos en la de 250 cc. És un campió precoç: només un cercle reduït i selecte d'esportistes aconsegueixen èxits tan importants a la seva edat.

La seva cara, amb faccions de nen, ens recorda aquell adolescent de tretze anys que es va presentar a la primera copa de promoció finançada per Telefónica. No va triomfar en el debut, però l'expilot Albert Puig, l'home que l'ha acompanyat en la seva meteòrica carrera, li va veure fusta de campió i va confiar cegament en les seves possibilitats. Als catorze anys va debutar al circuit japonès de Suzuka en la categoria de 125 cc. Ell mateix explica que es va esverar en el primer revolt. Els espectaculars resultats esportius aconseguits posteriorment demostren que ha superat del tot la sensació de vertigen i descontrol que va viure en aquells moments.

Aquest any afronta un nou repte en Moto GP, la categoria més difícil. Per guanyar-hi cal talent, una bona moto, bons neumàtics, suport tècnic qualificat i experiència. Davant hi té el campioníssim Rossi, avesat a guanyar-ho tot. En els darrers anys ningú no li ha fet ombra, però aquesta temporada està a l'expectativa. Sap de la vàlua del pilot català i que, ara o més endavant, esdevindrà un rival seriós que pot amenaçar el seu plàcid regnat. De moment, en les comparacions amb el pilot italià, Pedrosa hi surt guanyant. El català ja ha superat les estadístiques de l'italià en els 125 cc i en els 250 cc.

Dani, que l'any passat va ser proclamat millor esportista català de l'any, no vol sentir cap mena de pressió i afirma que aquest any li ha de servir per adaptar-se a la categoria. És poc parlador, sembla que li espanten els micròfons i les càmeres, però és fred, perfeccionista i calculador. Sap que la fama és una cosa efímera, que tan aviat ets al centre de totes les mirades com ocupes un lloc secundari. A diferència de Rossi, no és amic de la gresca

ni s'exhibeix. Viu a la localitat de Castellar del Vallès amb la seva família, molt a prop del Circuit de Montmeló, i li agraden els videojocs i la platja.

Pedrosa ha demostrat que sap afrontar les contrarietats amb valentia. L'any 2003, en què es va proclamar campió mundial dels 125 cc, es va trencar els dos turmells en la penúltima cursa de la temporada a Austràlia, per la qual cosa va haver de fer una recuperació llarga. Sap que ningú no regala res en un món tan competitiu, que no n'hi ha prou amb el talent innat que té al damunt de la moto. Des que va acabar la temporada passada, ha entrenat a fons per afrontar la nova temporada a GP. Es tractava de modelar el cos a les exigències de la màxima categoria del motociclisme. Tot i el físic menut, està demostrat que té capacitat i resistència per mantenir un ritme alt durant una cursa sencera.

Ho ha fet amb perseverança, seguint, al peu de la lletra, els consells del seu preparador físic, Dani Simone. El pilot ha afirmat: "M'he posat en forma, i l'exercici sobre la moto també m'hi ha ajudat. Durant l'any seguiré millorant perquè no és un tema que se solucioni d'un dia per l'altre".

Tomàs Puntí

TORNA EL LLOP

HA DEIXAT DE SER UN PERSONATGE DE CONTE. LA SEVA FIGURA ES RETALLA DE NOU EN ELS CIMS DELS PIRINEUS. LA NEU TORNA A ACOLLIR-NE LES PETJADES I ELS RAMATS HAN APRÈS A TÉMER-NE LES PASSES. HA FET UN LLARG VIATGE, DES DE LA LLUNYANA ITÀLIA, PER VENIR A HABITAR UNES TERRES QUE NO HAVIEN SENTIT EL SEU UDOL DES DE FA 75 ANYS. EL LLOP HA TORNAT A CATALUNYA, I HO HA FET PER QUEDAR-S'HI.

Va córrer la veu que el mític Canigó havia estat visitat de nou pel llop. No tothom s'ho creia, al principi.

Deien que es devia tractar d'algun grup de gossos salvatges, aquests animals abandonats a la seva sort que ara, en la lluita per la supervivència, causen estralls al bestiar. Però els científics, finalment, en van obtenir la prova: era un llop. Engrescats, li van seguir el rastre, a un cantó i l'altre de la frontera.

Aviat, el jove exemplar solitari va deixar de convertir-se en l'únic protagonista de la notícia. En van arribar més i, en algun lloc amagat entre les branques, a les fondalades dels boscos, ja hi deuen haver les primeres corredisses de petits aprenents a caçador. Ara mateix hi ha entre 5 i 10 animals.

“Confíavem que algun dia tornaria, però ens pensàvem que arribaria provinent d'algun dels reductes ibèrics: de la Rioja, de Navarra, del País Basc, o bé de Terol... I, en canvi, el llop ha arribat del nord”, expliquen els tècnics de la Conselleria de Medi Ambient. Els animals que ara recorren tant els cims francesos com la serralada del Cadí i les muntanyes del Ripollès provenen dels Apenins italians, segons mostren les anàlisis de les femtes. No se sap si cap d'aquests ha arribat a fer per si mateix el gran viatge o si uns quants

exemplars es van desplaçar a poc a poc pel sud-est de França i són els seus descendents els que han arribat als Pirineus.

En tot cas, la Conselleria ja ha començat a actuar per evitar que l'ancestral rivalitat entre l'home i l'animal pugui reproduir la desigual batalla que va portar a la desaparició del darrer llop el 1929 als ports de Beseit. Ara, el Govern català no només paga uns 150 euros per cada ovella morta entre els seus ullals, sinó que també incentiva la població rural a tornar a costums perduts, com ara el de fer guardar el ramat per un d'aquells mastins de pelatge blanc gairebé desapareguts dels Pirineus. "Avui dia, molts pastors tenen alhora altres professions. Tenen entre 50 i 100 ovelles i les deixen lliures als prats. Ara estem engegant un programa de repartiment de gossos mastins. També col·laborem per instal·lar tancats elèctrics que protegeixin les ovelles dels atacs", expliquen a Medi Ambient.

El llop és més inofensiu per als ramats domèstics que els gossos salvatges. "Si hem observat com el llop mata unes 10 ovelles l'any, hem constatat que els gossos salvatges abandonats per la gent en maten entre 200 i 300, i ho fan per mètodes diferents: les ofeguen o les despenyen. Aviat aquests gossos seran un autèntic problema perquè no se'ls podrà matar ni que ho vulguin els ajuntaments".

En la major part dels casos, un mastí tot sol —la Generalitat n'ha repartit ja 30— és prou fort i valent per enfrontar-se al llop o a l'ós.

També les persones poden estar prou tranquil·les. "No hem registrat cap atac a persones. El llop fuig de l'home", asseguren els tècnics.

El que pot passar més aviat, això sí, és que la presència del llop atregui els turistes àvids de retornar a un contacte atàvic amb la naturalesa, encara que només sigui per sentir un vespre aquell udol malenconiós i penetrant, un so imaginat en les nits infantils que molts no creïem que es faria realitat.

Sandra Buxaderas

"A LES FONDALADES DELS BOSCOS, JA HI DEUEN HAVER LES PRIMERES CORREDISSES DE PETITS APRENENTS A CAÇADOR."

CORDON PRESS

Propostes: Descobreix...

VACANCES A TOCAR DE BARCELONA

EL MARESME ÉS UNA COMARCA QUE ES POT VISITAR TOT L'ANY. UN CÒCTEL DE MAR I MUNTANYA, AMB DOSIS GENEROSES DE SOL, PLATJA, BOSCOS, CULTURA, HISTÒRIA I BONA TAULA. NO CAL ANAR GAIRE LLUNY DE BARCELONA PER PASSAR UNS DIES DE VACANCES MAGNÍFICS.

Aquesta estreta franja litoral, atrapada entre el mar i els turons coberts de pi mediterrani, ha consolidat l'oferta per als turistes que volen descansar torrant-se al sol, però que també demanen altres coses. I en qualsevol època de l'any.

Des del nord de Barcelona i fins a Malgrat, la porta d'accés a la Costa Brava, el Maresme engloba trenta poblacions, disset de costaneres i tretze d'interior. La diversitat del paisatge, el clima benigne, amb estius amables i hiverns suaus, i les excel·lents comunicacions des de Barcelona, van afavorir que creixés com a zona residencial i turística abans que altres zones del litoral català. El tren, inaugurat el 1848 entre Barcelona i Mataró, la capital de la comarca, va ser el primer ferrocarril de la península. Es va construir arran de mar i va contribuir a fomentar-ne la prosperitat. Calella, el gran centre turístic d'aquesta zona, va rebre el 1953 els primers europeus atrets pel bon temps, la proximitat, la cultura i el tarannà amable de la gent.

La comarca no ha parat de créixer des d'aleshores. L'economia tradicional de base marinera i agrícola, amb vinyes, horta, flors i maduixots, segueix tenint un paper important. Però la indústria, tèxtil especialment, el turisme i el sector de serveis en són ara la principal font d'ingressos.

Visitar el Maresme és, sobretot, molt fàcil. Cada deu minuts surt un tren de rodalies de Barcelona, que s'atura en cada municipi del litoral. La carretera N-II segueix també la línia irregular de la costa, i l'autopista C-32 (antiga A-19) arriba fins a Palafolls.

Seguint el traçat costaner, es poden travessar les poblacions marineres, amb ports des d'on es pot fer vela i activitats lúdiques per a tota la família. Antics

La casa Coll Regàs, de l'arquitecte Puig i Cadafalch, a Mataró.

CONSORCI COSTA DEL MARESME

barris de pescadors es van convertir en nuclis de població importants a partir del segle XVIII. Ben a prop solen haver-hi torres de guaita, que els protegien dels freqüents atacs dels corsaris turcs i barbarescs. El més famós va ser el de l'almirall turc Dragut, que va saquejar i devastar Pineda el 1545. Les platges on desembarcaven els pirates fa tants anys són avui una delícia per prendre el sol i banyar-se en les aigües netes i tranquil·les. N'hi ha de molt extenses, alternades de tant en tant amb petites cales plenes d'encant i paisatges de penya-segats de roca retallada. Pujant cap al nord des de Barcelona, val la pena aturar-se a la platja dels Anglesos de Caldes d'Estrac, que conserva encara alguna de les mansions que va aixecar a principis del segle XX la burgesia catalana. Si la Musclera, al terme municipal d'Arenys de Mar, és ideal per fer nudisme, Sant Pol conserva encara la típica platja de pescadors. Una mica més al nord, a Calella, la platja de les Roques és d'una gran bellesa natural. La de les Dunes, a Santa Susanna, una població que ha rebut el certificat de Destinació de Turisme Familiar (DTF), és una de les més llargues i còmodes del Maresme.

La vitalitat i el blau i l'ocre dels pobles costaners contrasten amb la calma i el verd dels d'interior. L'amenaça de la pirateria va fer que les poblacions antigues s'apartessin de la costa i s'establissin a les valls de la serralada o arrapades a mitja muntanya, i avui cada població de mar té a "Dalt" o a "Munt" la seva rèplica. Del Masnou s'arriba a Alella, de Vilassar de Mar a Vilassar de Dalt, d'Arenys de Mar a Arenys de Munt...

Sorprèn, tan a prop del mar, la bellesa dels dos parcs naturals que inclou la comarca, formats per pinedes que es transformen en alzines i rouredes serra endins: el de la Serralada Litoral i el dels massissos del Montnegre i del Corredor. Els dos parcs proposen diferents itineraris, ja sigui caminant, amb bicicleta de muntanya o amb quatre per quatre. Hípica i esports d'aventura en plena natura. A les portes del Montnegre, a Santa Susanna, l'Activ Natura és un parc d'aventura familiar que compta amb el primer circuit de cordes, ponts i plataformes d'Espanya (*high rope course*), a més d'un rocòdrom i una tirolina. Si es vol una activitat més tranquil·la, es pot optar pels Rucs del Corredor, una iniciativa per recuperar aquesta espècie, que permet gaudir del paisatge al ritme d'abans i fer un recorregut pel Montnegre a l'om d'un ase.

Testimoni de l'antiguitat dels poblaments, el paisatge acull un important patrimoni històric i arquitectònic. Dòlmens neolítics, com ara el de la roca d'en Toni, restes d'assentaments ibèrics, castells, ermites aïllades i esglésies medievals s'insereixen en el paisatge de boscos, masies i conreus.

A més, el Maresme té un dels patrimonis arquitectònics més notables del modernisme català. Els amants d'aquest moviment a cavall dels segles XIX i XX tenen una cita ineludible amb Canet, Mataró i Argentona, on van estiuar i néixer respectivament, on van deixar empremta del seu talent, Lluís Domènech i Montaner i Josep Puig i Cadafalch, dos dels principals exponents.

L'àmplia oferta cultural del Maresme engloba també un bon nombre de festes populars i tradicionals, segurament un dels elements més reveladors de la identitat d'aquestes terres, i una trentena de museus, com ara el de la Marina, de Vilassar de Mar, el Tèxtil de Vilassar de Dalt o Can Magarola, a Alella, dedicat al vi, com no podia ser d'una altra manera en aquesta població amb denominació d'origen.

Lali Sandiumenge

Promoció Turística del Maresme: www.ccmareme.es

Rucs del Corredor: www.rucsdelcorredor.com

Activ Natura: www.activ-natura.com

CONSORCI COSTA DEL MARESME

La platja de Santa Susanna.

Propostes: Visita... Mercat de la Boqueria

TEMPLE GASTRONÒMIC

AL COR DE BARCELONA, EL MERCAT DE LA BOQUERIA ÉS TOT UN SÍMBOL DE LA CIUTAT. MÉS ENLLÀ D'HAVER-SE CONVERTIT EN REFERENT GASTRONÒMIC DE PRIMERA MAGNITUD, AQUEST MOSAIC MULTICOLOR ÉS UN DELS CENTRES VITALS DEL NUCLI ANTIC.

“Més que un mercat, la Boqueria és un sentiment, una manera de ser, perquè no és un mercat qualsevol, és un referent de la ciutat de Barcelona”. Així parla Manel Ripoll, president de l'Associació de Venedors d'aquest mercat, ubicat al número 89 bis de les Rambles, la principal artèria del nucli antic. I de ben segur que gairebé tothom que coneix la Boqueria o que alguna vegada l'ha visitat hi estaria d'acord. Entrar en aquest temple gastronòmic és tota una experiència que fa vibrar els sentits: el gust, l'olfacte, la vista, el tacte...

TOTS ELS PRODUCTES DEL MÓN

Que la Boqueria no és un mercat qualsevol no és només una opinió personal, sinó també una realitat a seques. Aquest mercat, un dels més grans d'Europa, s'ha especialitzat en serveis a l'hostaleria; és a dir, aquí s'abasteixen molts comerciants, cuiners i professionals que treballen en el sector de la restauració. I aquesta demanda professional ha fet que al llarg dels anys els venedors s'hagin preocupat per tenir de tot i de tot arreu per oferir als clients un producte molt especialitzat i amb un valor afegit. Si al món hi ha diversos tipus de pomes, aquí hi són totes; si a la Mediterrània hi ha un gran nombre d'olis d'oliva diferents, aquí els trobareu; si busqueu tots els bolets que es fan a Espanya, aquest és el vostre lloc.

La Boqueria és un mercat públic, un recinte gastronòmic urbà únic i diferent, amb una gran varietat de producte fresc i de qualitat. Tal com diu Manel Ripoll, “a la Boqueria defensem la qualitat de vida a partir d'un producte fresc i de baixa producció”. Això vol dir que, davant de la pressió que exerceixen els grans centres comercials i els supermercats, la Boqueria es concep com un gran aparador on es pot trobar de tot, productes d'una qualitat excel·lent que són fruit de sistemes de producció a petita escala. I això és el

que dóna valor al mercat, el rovell de l'ou de la seva idiosincràsia i filosofia, allò que fa que la gent vingui a la recerca del peix més fresc o bé buscant la fruita tropical que no troba davant de casa.

ATRACCIÓ TURÍSTICA

Una de les altres coses que fan gran la Boqueria és la seva condició d'icona turística i emblemàtica de Barcelona, i fins i tot es podria dir que també representa tot Catalunya. Les bullicioses Rambles, amb les característiques estàtues humanes, els quioscs de premsa, les botigues de flors i els cafès, acullen cada any una quantitat enorme de visitants estrangers. De juny a setembre, aquí no hi cap ni una agulla. I entre totes les atraccions possibles, el mercat de la Boqueria —amb el permís del Gran Teatre del Liceu— sobresurt enmig dels caps amb el seu arc modernista i els seus vitralls de colors, sempre present a totes les rutes i guies que parlen de la Ciutat Comtal. Qualsevol turista, en un moment o altre del recorregut per Barcelona, acabarà al mercat per admirar la gran varietat de parades, per fotografiar-ne la bella estructura o bé per tastar els suc de fruita que s'hi preparen a l'instant, un dels èxits més grans dels darrers anys. Ara, tant els turistes com els habitants de Barcelona omplen cada dia de l'any aquest recinte, convertit en referent ineludible per a qualsevol mestressa de casa o aprenent de gurmets.

ORIGEN MEDIEVAL

Des del segle XII, quan Barcelona era una ciutat emmurallada i les Rambles eren un torrent que portava fins al port, a l'altura de l'actual mercat s'hi van començar a establir grups de pagesos que venien els productes de l'hort als comerciants i als habitants de la ciutat. Aquest punt va convertir-se en un centre vital i comercial. El 1914 es va cobrir amb una estructura metàl·lica i va rebre el nom de Mercat de Sant Josep, per la proximitat amb el convent del mateix nom. Aquest és el nom real de la Boqueria. Pel que fa al sobrenom amb què tothom coneix el mercat, hi ha diversitat d'opinions. Uns diuen que antigament aquí hi havia un escorxador de bocs (comunament anomenats *cabrits*). D'altres assenyalen que la paraula prové de l'època en què les Rambles eren la bocana i la porta d'entrada del port de Barcelona. Ningú sap del cert quina història és l'autèntica, però tant se val. El vertaderament important no és tant el nom sinó tot allò que representa, un mosaic de colors i un referent cultural i turístic de Barcelona. Un dels grans temples gastronòmics de la Mediterrània.

Abel Ubach

Per a més informació
www.mercatsbcn.com
www.boqueria.info

ANY DE CONSTRUCCIÓ: 1914
OFERTA: AVIRAM, CAÇA I OUS,
CANSALADERIA I EMBOTITS,
CARNISSERIA, CONGELATS,

FRUITA I VERDURA, HERBOLARI
I DIETÈTICA, LLEGUMS I
CEREALS, PEIX FRESC I MARISC,
PESCA SALADA I CONSERVES,
QUEVIURES I FORN DE PA
PARADES: 277
PRODUCTES DIFERENTS: 22.000
SUPERFÍCIE: 6.000 M²
SERVEIS ADDICIONALS: BAR,
RESTAURANT, APARCAMENT,
CAIXER AUTOMÀTIC, AULA
GASTRONÒMICA PER A NENS I
SALA DE PREMSA

EL XEF CATALÀ FERRAN ADRIÀ,
CONSIDERAT RECENTMENT EL
MILLOR CUINER DEL MÓN PER
DIARIS TAN PRESTIGIOSOS COM
EL *NEW YORK TIMES* O *LE*
***MONDE*, ÉS EL CAP DE CUINA**
DEL RESTAURANT EL BULLI, A LA
VILA CATALANA DE ROSES, A LA
COSTA BRAVA. ADRIÀ, AIXÍ COM
ALTRES CUINERS CATALANS DE
PRIMERA FILA, COM ARA CARME
RUSCALLEDA O SANTI
SANTAMARIA, SÓN CLIENTS
HABITUALS DEL MERCAT DE LA
BOQUERIA, UN APARADOR QUE
ELS INSPIRA I ELS OFEREIX UNA
VARIETAT DE PRODUCTES D'UNA
QUALITAT IMMILLORABLE

Propostes: Tasta...

LA RUTA DEL VI

CATALUNYA ÉS EL PRIMER PRODUCTOR DE VI DE QUALITAT DE L'ESTAT ESPANYOL I UNA DE LES ZONES VINÍCOLES MÉS IMPORTANTS D'EUROPA. GUANYADORA DE DIVERSOS PREMIS INTERNACIONALS, COMPTA AMB ONZE DENOMINACIONS D'ORIGEN DE VI I UNA DE CAVA QUE PRODUÏXEN 180 MILIONS D'AMPOLLES L'ANY. PER DESCOBRIR AQUEST MÓN APASSIONANT PODEM RECÓRRER POBLES, CELLERS I MUSEUS AL LLARG DE TOT EL TERRITORI CATALÀ.

La vinya és un element present des de l'antiguitat al paisatge català, però en les darreres dècades s'ha convertit en un referent cada cop més consolidat en l'àmbit internacional. Catalunya té fins a dotze denominacions d'origen protegides que es reparteixen per tot el territori. Es tracta de la DO Penedès, la DO Pla de Bages, la DO Alella, la DOQ Priorat, la DO Montsant, la DO Conca de Barberà, la DO Tarragona, la DO Terra Alta, la DO Costers del Segre i la DO Empordà-Costa Brava. L'onzena denominació és la DO Cava i la darrera denominació reconeguda és la DO Catalunya.

Amb els anys, la producció, el desenvolupament i la comercialització dels productes vitivinícoles catalans s'han situat en les primeres files del mercat internacional. Avui, Catalunya és la primera productora de vi de qualitat de l'Estat espanyol, amb 180 milions d'ampolles l'any. Hi treballen aproximadament 22.000 persones, hi ha més de 400 cellers productors i representa el tercer sector en importància de la indústria agroalimentària catalana.

Les varietats de raïm tradicionals dels vins joves, que són els procedents de la darrera verema, són les varietats chardonnay, sauvignon blanc i macabeu, en els blancs, i ull de llebre, en els negres. Els vins de criança són vins amb cos que han passat un temps en una berrica de fusta de roure. Els gran reserva provenen de les millors veremes i normalment passen anys en berrica.

Per tastar els vins de cada denominació o comprar-ne algun, val la pena passar per algun dels establiments especialitzats que esquitxen tot el territori. Es tracta de vinateries, agrobotigues o cellers-botiga on, a més d'ampolles de vi, el visitant pot endur-se a casa tota mena d'objectes relacionats amb la cultura del vi, com ara llevataps, copes o decantadors.

Els vins catalans tenen presència a tot el món. Això és en part possible gràcies a la tasca de l'Institut Català de la Vinya i el Vi (INCAVI), dependent del Govern català, que gestiona el sistema de protecció dels vins de qualitat, l'experimentació en matèria de viticultura i enologia, i l'organització de cursos adreçats als professionals del sector i a la promoció d'aquest producte. El 1980 va engegar la Mostra de Vins i Caves de Catalunya, un aparador dels nous productes de les denominacions d'origen catalanes. Avui, s'ha convertit en un dels actes habituals de la Festa Major de Barcelona, que se celebra al mes de setembre. L'INCAVI també participa en altres mostres nacionals, com ara l'Intervin (dins d'Alimentària) a Barcelona i el Saló Internacional del Vi a Madrid.

UN PRESTIGI CREIXENT AL MÓN

Alguns dels premis internacionals aconseguits per vins catalans són el Bacchus de Plata 2006, pel vi blanc Mas Tinell Chardonnay Penedès 2005, i les medalles d'or del Castell de Peralada a concursos com el Sumiller *Nariz de Oro* 2001 a Madrid o el *Vinalies Internationales* de París 2004, amb el vi Gran Claustro Tinto '98 i '01 respectivament. Una altra casa mereixedora d'elogis és Castell de Peralada, guardonada amb or al *Challenge International du Vin* 2000, a l'*Estonian Wine Challenge* 2000, al *Japan International Wine Challenge* 2001, *Wine & Spirit International Packaging & Design* 2002 de Londres, al *Concours Mondial de Bruxelles* 2003, i al *Vinitaly* 2005, entre d'altres, amb vins com el Santa Digna Cabernet Sauvignon '98, Gran Coronas '96 i '99, el Cordillera '99 o el Santa Digna Sauvignon Blanc '04. Aquests són només alguns dels premis més recents del sector vinícola català.

Altres organitzacions catalanes també ajuden a promoure el vi català en el mercat nacional i internacional. És el cas de l'Associació Vinícola Catalana (AVC), el gremi de vins més antic de Catalunya (1910). L'Associació Catalana d'Enòlegs (ACE) es va refundar el 1984 amb l'objectiu de defensar els interessos dels enòlegs i afavorir la seva formació i l'intercanvi d'informació i coneixements. La Facultat d'Enologia, integrada a la Universitat Rovira i Virgili, s'ocupa de formar tècnics ben preparats amb els coneixements suficients en enologia i viticultura per fer possible la producció de vins de primera qualitat. Aquesta Universitat, l'Ajuntament de Falset i les DO Montsant i Priorat han acordat construir un centre d'investigació tecnològica a Falset que se centrarà en les necessitats de l'empresa.

RUTES

PENEDÈS

Molts centres elaboradors de la DO Penedès ensenyen el procés que segueix el raïm des que arriba al celler fins que es converteix en vi. Per obtenir informació sobre la xarxa d'itineraris enoturístics es pot visitar la pàgina web del Consorci de Promoció Turística de l'Alt Penedès (www.enoturismealtpenedes.net). Una altra manera de fer enoturisme és allotjar-se en les cases de turisme rural ubicades en finques on s'elabora vi o visitar els dos centres divulgatius que hi ha a la zona: l'Aula de la Vinya i el Vi, a Sant Pere Molanta, o el Museu del Vi, a Vilafranca del Penedès.

PLA DE BAGES I ALELLA

Aquesta DO ha rebut premis internacionals. El Celler Cooperatiu d'Artés, les bodegues Masies d'Avinyó, a Santa Maria d'Horta d'Avinyó, o les de Jaume Andreu ofereixen visites. Una passejada per aquestes terres també permet descobrir les antigues barraques de vinya (senzilles construccions de pedra on els pagesos guardaven les eines). La seu del Consell Regulador de la DO és la Casa de la Culla, a Manresa, una masia on també s'organitzen cursos de tast. Al Maresme hi ha la DO Alella, la denominació amb l'extensió més petita de Catalunya. La seu i museu és la masia de can Magarola, a Alella.

PRIORAT I MONTSANT

Els vins de la DOQ Priorat i la DO Montsant són cada cop més coneguts internacionalment. Experts enòlegs d'arreu del món s'hi acosten per comprovar el perquè de tan alta qualitat. En una ruta per les terres de la DOQ Priorat s'han de visitar les ruïnes de la Cartoixa d'Escaladei, als peus de la serra del Montsant. Ja en territori de la DO Montsant, que ocupa terres del Priorat i de la Ribera d'Ebre, és recomanable acostar-se al celler de Capçanes, on, entre altres caldos de

qualitat, s'elabora vi caixer (*kosher*) d'acord amb les normes de la comunitat jueva. L'Oficina de Turisme del Priorat ofereix visites a tretze cellers de les dues denominacions.

CONCA DE BARBERÀ, TERRA ALTA I TARRAGONA

Als pobles de la Conca de Barberà, diverses cooperatives creades a principi del segle passat tenen un celler modernista, com ara Pira, Montblanc, Barberà de la Conca o Rocafort de Queralt. Al sud, a la DO Tarragona, es pot visitar el celler Muller de Reus o el Tous Andreu, al Pont d'Armentera. A prop queda el Celler de Nulles, i el Museu del Vi de la Granja Montalà, a Valls. La DO Terra Alta comprèn disset municipis, com ara Gandesa, la capital, on es pot visitar el celler modernista de Cèsar Martinell, deixeble de Gaudí. Del mateix arquitecte és la cooperativa del Pinell de Brai, que rep el sobrenom de la Catedral del Vi (www.lacatedraldelvi.org).

COSTERS DEL SEGRE

Aquesta DO comprèn tot Lleida i es divideix en sis subzones, que van d'Artesa de Segre al Pallars Jussà. Hi ha, doncs, un gran ventall de vins produïts en diferents cellers, com ara les bodegues del Castell del Remei, que ofereix visites guiades, o Raimat, que cada setembre celebra la gran festa de la verema.

EMPORDÀ-COSTA BRAVA

Situada al nord-est de Girona, la DO Empordà-Costa Brava està formada per 5.600 hectàrees de vinya. Històricament el territori estava centralitzat al voltant de la ciutat grega d'Empúries, que va heretar dels seus antics habitants el cultiu de la vinya. Una de les bodegues amb més tradició i renom de la zona són les caves Castell de Peralada. Per a l'elaboració de vins blancs es cultiven les varietats garnatxa, macabeu, xarel·lo i chardonnay. Per als negres, la varietat més estesa és la carinyena, però darrerament les varietats garnatxa, ull de llebre, cabernet sauvignon i merlot han pres força importància.

CATALUNYA

La DO Catalunya es reparteix arreu del territori i inclou vins que no es poden incloure en cap altra denominació, però que per la seva qualitat són mereixedors d'un aval de marca.

La proposta gastronòmica de Marta Carnicero

NOSTÀLGIES

Recentment, a les terres de Lleida, s'ha engegat una campanya de promoció de la cuina de la fruita. Sota el lema "I tu, ja fruïnes?" es reivindica la fruïció derivada de l'ús culinari de peres, pomes, préssecs, albercocs, prunes i cireres.

M'ha semblat bona idea aprofitar aquestes pàgines per *fruïnar* tot cuinant, ara que arriba el bon temps, unes postres refrescants. I, ja que aquesta revista proposa una ruta gastronòmica pel món del vi, m'he decidit per una recepta clàssica: peres al vi. Les triarem d'una varietat que doni bons resultats en la cocció, com ara la Conference, i començarem per pelar-les, tot mantenint-ne la tija. Les posarem, junt amb les peles —que ajudaran a lligar la salsa— en un cassó, gairebé cobertes de vi negre. Hi afegirem sucre (segons els nostres gustos i el vi triat), i les espècies que ens agradin: un canonet de canyella, mitja beina de vainilla, un xic de pell de llimona o, fins i tot, clau d'olor. Ho farem coure a foc ben suau, fins que les peres siguin tendres. Llavors, les treurem del cassó i deixarem que el vi acabi de reduir-se fins agafar la consistència d'un xarop lleuger, que colarem i servirem amb les peres.

Cal recordar que vi amb espècies, com el que acompanya aquestes postres, no és pas aliè a la cultura catalana. De fet, a l'edat mitjana, era habitual acabar els banquets amb "neules ab piment": el piment era un vi especiat, endolcit amb sucre o mel. També en aquella època era freqüent començar el dia amb pa sucrat amb vi, una barreja que fins fa pocs anys era encara familiar a casa nostra.

Quan un avi evoca amb nostàlgia els seus berenars d'estiu a la vinya, la canalla sol arrufar el nas. "Pa amb vi i sucre? Ecs, avi, quin fàstic! I això, t'ho menjaves?" Davant una resposta com aquesta, les possibilitats de fer canviar l'opinió de la mainada són ben magres. Parlar-los de la molla atapeïda amara de vi o del crec-crec del sucre a cada mossegada és del tot inútil: avui dia tot és diferent, per bé o per mal. Explicar-los on rau la gràcia d'aquell berenar, però, és una tasca encara més complexa.

Deixant de banda el fet que els sabors d'abans són cada cop més cars de trobar —en tots els sentits—, cal puntualitzar que aquell berenar representa molt més

que una combinació afortunada d'ingredients. El que encara avui el manté viu a la memòria dels nostres avis són els records de l'olor de vi als dits, la textura avellutada del pa xopat de vermell i d'aromes, la crosta cruixent. És aquella taca inevitable, que feia enfadar tant la mare, que el converteix en un berenar memorable, i els jocs infantils en la placidesa de la tarda que el transformen en un record especial i inesborrable.

Cada generació té uns sabors que la lliguen indefectiblement als seus records, i que els permeten retornar, com per art de màgia, als dies de calma en què les obligacions eren petites i el temps per gaudir de la vida lliscava lentament. Si em permeten una recomanació, els proposo fer un viatge pels racons amagats de memòria. N'hi ha prou d'identificar aquells sabors perduts i tornar a reproduir —i degustar— el seu particular pa amb vi i sucre de la infantesa.

Marta Carnicero.

L'ORGANITZACIÓ POLÍTICA

D'acord amb la Constitució espanyola, l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006 constitueix la normativa bàsica. Estableix una autonomia legislativa i competències executives. La Generalitat de Catalunya és la institució política que integra el Parlament, el Govern i també el president, màxima autoritat catalana i representant de l'Estat a Catalunya.

LLENGUA I CULTURA

Catalunya ha donat figures importants en arts, humanitats i investigació científica. La llengua pròpia, el català, és oficial al costat de la llengua oficial a tot l'Estat, el castellà. D'acord amb l'Estatut aprovat per les Corts espanyoles, la Generalitat promou la llengua pròpia, perseguida en bona part dels darrers tres segles, alhora que equipara en drets les dues llengües. El català, parlat pel 75% de la població, té una gran vitalitat literària —tant en els 10.000 llibres anuals com en la traducció a altres llengües— i a Internet, on té un domini propi.

HISTÒRIA

Habitada ja en època prehistòrica, grecs, fenicis i cartaginesos influeixen en els ibers. El segle I aC, Roma s'hi imposa, amb capital provincial a Tarraco. Després de l'etapa visigoda, el 714 hi ha la penetració arabomusulmana, per bé que el territori és progressivament conquerit pels francs. Els comtats de la Marca Hispànica acaben, però, esdevenint sobirans. El segle XII aquest territori en constant expansió es comença a anomenar Catalunya.

La unió matrimonial del comte Ramon Berenguer IV amb la filla del rei d'Aragó, el 1137, dona lloc a la Corona d'Aragó i a la continuació de l'expansió, sobretot amb Jaume I, al sud i a la Mediterrània. Es configura un sistema polític pactista en la Diputació del General a finals del XIII (Generalitat). El 1469, el matrimoni del rei Ferran II d'Aragó amb Isabel de Castella crea la monarquia hispànica, tot i que Catalunya manté la condició d'estat amb institucions, constitucions i drets propis. Al final de la guerra de Successió (un conflicte europeu), Barcelona es rendeix a les tropes dels Borbons l'11 de setembre de 1714. El nou rei, Felip V, instaura un sistema absolutista, substitueix la llengua catalana pel castellà en l'àmbit públic i liquida les institucions i el sistema constitucional propis.

El segle XIX, Catalunya esdevé la regió més industrialitzada i s'inicia la revifalla de la cultura i la llengua catalanes. El 1924 recupera un petit gest d'autogovern, la Mancomunitat, abolit per la dictadura del general Primo de Rivera (1923). La República (1931) torna a donar autonomia a Catalunya amb un nou Estatut que instaura la Generalitat, i s'inicia un procés de recuperació de la normalitat democràtica i cultural.

El 1936 esclata la Guerra Civil espanyola. El 1939 Catalunya és ocupada per l'exèrcit del general Franco i la dictadura comporta exili, mort i repressió. Suprimeix l'Estatut i prohibeix l'ús públic del català. Amb la mort de Franco (1975), evoluciona cap a un estat democràtic i autonòmic, definit a la Constitució de 1978. El 1977 es restableix de manera provisional la Generalitat, en la persona del president exiliat, Josep Tarradellas. El 1979 s'aprova l'Estatut català, que restableix l'autogovern. El 1986 Espanya s'integra dins la UE. Del 1980 al 2003, el president de la Generalitat ha estat Jordi Pujol, a qui ha succeït Pasqual Maragall. El 2006 Catalunya ha reformat l'Estatut per ampliar-ne les competències.

Per a més informació: www.gencat.cat

TERRITORI I POBLACIÓ

Superfície: 31.895 km²
Habitants (nombre): 6.704.146

MACROMAGNITUDS

PIB (milions EUR): 152.704
PIB per Càpita (EUR): 22.013
Renda familiar bruta per càpita (EUR): 16.370
Producte Interior Brut (%variació anual): 2%

EMPRESA I UNIVERSITATS

Nombre d'empreses: 543.719
Creació de societats mercantils: 3,7%
Nombre anual d'estudiants ERASMUS
Catalunya 03: 4.300
Espanya 03: 25.000
%CAT/UE: 144.000

COMERÇ EXTERIOR

Exportacions (milions d'EUR)
Catalunya 03: 37.278
Espanya 03: 137.815
UE 03: 972.920
Importacions (milions d'EUR)
Catalunya 03: 53.697
Espanya 03: 184.095
UE 03: 987.730

INVERSIONS

Inversions estrangeres (milions d'EUR)
Catalunya 03: 1.444
Espanya 03: 16.641
%CAT/ESP: 8,7
Inversions a l'exterior (milions d'EUR)
Catalunya 03: 3.643
Espanya 03: 24.341
%CAT/UE: 15

CANADA
Toronto
MÈXIC
Guadalajara
Mèxic D.F.
ESTATS UNITS
Bethesda, MD
Cambridge, MA
Chicago, IL
Los Angeles, CA
Nova York, NY
Santa Bàrbara, CA
Urbana, IL
Washington DC

ARGENTINA
Buenos Aires
La Plata
Mendoza
Paraná
Pergamino
Rosario
Santa Fe
Venado Tuerto
BRASIL
São Paulo
XILE
Santiago
Viña del Mar

COSTA RICA
San José
CUBA
L'Havana
EQUADOR
Guayaquil
Quito
PARAGUAI
Asunción
URUGUAI
Montevideo

ALEMANYA
Berlín
Bielefeld
Bochum
Braunschweig
Bremen
Eichstätt
Frankfurt
Friburg
Göttingen
Halle
Hamburg
Heidelberg
Hildesheim
Kiel
Colònia
Constança
Mannheim
Marburg
Munic
Münster
Saarbrücken
Siegen
Stuttgart
Tübingen
AUSTRIA
Vienna
BELGICA
Brussel·les

ESLOVÈNIA
Ljubljana
ESPANYA
Madrid
Pamplona
Sant·Sebastià
Salamanca
Sevilla
Saragossa
FINLÀNDIA
Hèlsinki
FRANÇA
Aix-en-Provence
Dunkerque
Grenoble
Lió
Lorient
Marsella
Mèqudre
París
Reims
Rennes
Saint Denis
Saint-Etienne
Tolosa

HOLANDA
Amsterdam
Utrecht
HONGRIA
Budapest
Szegep
IRLANDA
Cork
ITALIA
Bologna
Firencia
Fisciano
Mèli
Nàpols
Pisa
Roma
Sàsser
Trento
Trieste
Venècia

LUXEMBURG
Luxemburg
POLÒNIA
Cracòvia
Poznan
Varsòvia
PORTUGAL
Lisboa

REGNE UNIT
Birmingham
Bristol
Cardiff
Durham
Edimburg
Exeter
Glasgow
Lancaster
Leicester
Liverpool
Londres
Manchester
Newcastle
Oxford
Sheffield
Swansea
Wolverhampton
Zuric

REPÚBLICA TÀECA
Birnò
Olmouc
ROMANIA
Bucarest
RUSSIA
Moscou
Saint Petersburg
SERBIA I MONTENEGRO
Belgrad
SUÈCIA
Estocolm
SUISA
Basilea
Bàsleia
Bàsleia
König
Lausana
Wettingen
Zuric

Aprendre català al món

a més de 150 centres

COREA DEL SUD
Seül
ISRAEL
Jerusalem
Tel Aviv

CAMERUN
Yaoundé
MARROC
Tànger
Rabat

AUSTRÀLIA
Melbourne